

cijena 1.5 EUR

petak, 12. jul 2013.

MONITOR

CRNOGORSKI NEZAVISNI NE

86 godina XXIV

**kap, snimak,
izborna pljačka... bankrot**

A RANKO SE ČEŠLJA

bezakonje u tivtu

**KAKO SU OTELI IMOVINU
MILOVANA TUJKOVIĆA**

**medicinski otpad
veliki biznis**

**KO SE KRIJE IZA
EKOMEDIKE**

FOKUS	Bankrot države ili slom režima: VLAST, NAVIKA, PANIKA (Zoran Radulović)	8
DANAS, SJUTRA	NA KRAJU PUTA (Milka Tadić-Mijović)	11
MONITORING	Dok se Crna Gora urušava: RANKO SE ČEŠLJA (Miloš Bakić)	13
	Nova sezona sapunice o auto-putu: PUT GRADI NAS (Zoran Radulović)	16
DRUŠTVO	Medicinski otpad, veliki biznis: NAMJESTI POSAO BLIŽNJEM SVOM (Marko Milačić)	18
	Amfilohije, ovozemaljski poslovi: OTANJILA KASA (Vladimir Jovanović)	21
	Familija protiv Crne Gore: SVE ZA DRUŠTVO (Milena Perović-Korać)	24
	Prijetnje <i>Monitoru</i> : MILE I DRUŽINA (Marko Milačić)	26
OKO NAS	Kako su oteli imovinu Milovana Tujkovića iz Tivta: KAPETANOV BRODOLOM NA KOPNU (Veseljko Koprivica)	32
	Vrelo ljeto u Ulcinju: PUKLA I VLAST I SEZONA (Mustafa Canka)	34
	Pljačkanje beranske fabrike papira: OTIŠAO I PARNI KOTAO (Tufik Softić)	36
INTERVJU	Dr Žarko Puhovski, profesor Sveučilišta u Zagrebu: LIJEK TREBA ODBOLOVATI (Nastasja Radović)	38
DUHANKESA	I OD ĆURANA SE IMA ŠTA NAUČITI (Ferd Muhić)	41
SVIJET	Puč u Egiptu: OPET USREĆIVANJE (Radmila Stojanović)	42
KULTURA	Morana Komljenović, rediteljka: PREMALO SMO EMPATIČNI (Miroslav Minić)	46

FOKUS

Dok se Đukanović junačio kako „nije sklon” preoblikovati predloženo rješenje kako bi osigurao većinu, njegovi ministri su po skupštinskim kuloarima nudili svakojake pogodbe, a DPS specijalci stvarali atmosferu nezamjenjivosti aktuelne Vlade i ubjeđivali kako ni neusvajanje rebalansa budžeta ne znači pad Vlade

Ko je spreman da povjeruje kako će sedma Vlada Mila Đukanovića dočekati kraj godine, taj nema velikog razloga da posumnja u to da je treća najava skorog početka gradnje auto-puta Bar-Boljari, za razliku od prethodnih-istinita

STRANA 16

OTANJILA KASA

Finansije su za MCP goruće pitanje. Sličnih problema nije bilo od 25. maja 2007. do 22. januara 2010, kada je Amfilohije bio zamjenik patrijarha i predsjedavajući Sv. Sinoda. Prilike su se promijenile: Amfilohije je u sukobu sa srpskim vlastima, ali i sabraćom iz „srbijanskog“ episkopata, uključujući i patrijarha Irineja

STRANA 21

INTERVJU

DR ŽARKO PUHOVSKI, PROFESOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU LIJEK TREBA ODBOLOVATI

Hrvatska će pomagati susjedima da uđu u EU, premda ne puno, jer u EU nije dovoljno važna – ali, glavno je da ne odmaže.

Ulaskom Hrvatske u EU, na mjestu dosadašnjih granica u regiji dižu se zidovi. Za odnose sa Srbijom, BiH i Crnom Gorom ulazak Hrvatske u EU najteži je udarac nakon rata. EU je lijek samo za neke bolesti, koji ima i popratne neugodne efekte

STRANA 38

Izdavač:
"MONITOR" d.o.o.
Podgorica

Nedjeljnik MONITOR
Podgorica, Ul. Bulevar revolucije br.9.
<http://www.monitor.co.me>
E-mail: monitor@t-com.me
Prvi broj crnogorskog nezavisnog nedjeljnika "Monitor" izašao je u Titogradu, 19. oktobra 1990.
Utemeljivači nedjeljnika: dr Miodrag Perović i
Stanislav-Cano Koprivica

Predsjednik Odbora direktora:
dr Miodrag Perović

Izvršna direktorica:
Milka Tadić-Mijović

Glavni i odgovorni urednik:
Esad Kočan

Zamjenik glavnog i odgovornog urednika:
Veseljko Koprivica

Redakcija:

Zoran Radulović (ekonomija),
Milena Perović-Korać (društvo), Marijana Bojanić, Mustafa Canka, Marija Čolpa, Tamara Kaliterna, Petar Komnenić, Milka Tadić-Mijović, Predrag Nikolić, Branka Plamenac, Nastasja Radović, Tufik Softić, Radmila Stojanović,
Miodrag Vukmanović

Pomoćnik direktora:
mr Miodrag Rašović

Grafički urednik:
Dragan Lučić

Organizacija i distribucija:
Slobodan Dedić i Hazbija I. Skenderović

Telefon/Fax:
020/231-944, 231-955

Rukopise ne vraćamo
List izlazi petkom
List je registrovan kod Republičkog sekretarijata za informisanje Crne Gore pod brojem 64.
Pretplata za Crnu Goru:
šest mjeseci 39 €, godina 78 €.
Sva obavještenja o pretplati možete dobiti na telefone 231-944, 231-955.
Pretplata na račun broj:
510-2839-59 kod CKB Podgorica u korist nedjeljnika: "Monitor", Podgorica

Pretplata za inostranstvo na šest mjeseci
SAD..... USD 138
AUSTRALIJA..... AUD 230
EVROPA..... EUR 95
ŠVAJCARSKA..... SHF 161

Detaljnije informacije o pretplati na strani 64

Priprema:
Studio "MOUSE" - Podgorica

Štampa:
"Daily press" - Podgorica

Distribucija:
"S PRESS!"-Podgorica

Erste gotovinski krediti

Mali krediti za velike stvari.

A koja je Vaša banka?

ERSTE **BANK**
Jer ste Vi na prvom mjestu.

- Maksimalan iznos kredita 25.000 €!
- Rok otplate do 120 mjeseci!

Najbolja banka

U Sarajevu je u prisustvu nekoliko stotina najuspješnijih menadžera i velikog broja privrednih, političkih i javnih ličnosti iz regiona, nedavno održana 28. po redu ceremonija izbora najmenadžera i najkompanija Jugoistočne i Srednje Evrope.

Societe Generale Montenegro proglašena je za najuspješniju banku u regionu, dok je glavnom izvršnom direktoru banke **Branki Pavlović** pripalo priznanje najuspješniji menadžer u bankarstvu.

U obrazloženju nagrade navedeno je da je Branka Pavlović uspjela da neprofitabilnu banku transformiše u jednu od najuspješnijih banaka u Crnoj Gori i regionu, dok je *Societe Generale Montenegro* povećala učešće na tržištu u svim segmentima i vratila povjerenje svojih klijenata, što se posebno ogleda u rastu depozita od 70 odsto, koliko je zabilježeno u prethodnoj godini.

„*Societe Generale Montenegro* je još jednom potvrdila da je uspjeh koji smo ostvarili u Crnoj Gori vidljiv i u cijelom regionu“, izjavila je Pavlović novinarima koji su pratili ceremoniju dodjele nagrada.

Ponavljajući lažne istorije

Tamera Kaliterna

U Beogradu je prije nekoliko dana promovisana knjiga novinarkе **Tamare Kaliternе** *Ponavljajući lažne istorije* – izbor tekstova objavljivanih u raznim listovima od 1990. do 2013. godine. Među njima se nalazi

veći broj tekstova koje je Kaliterna objavila u *Monitoru*.

O knjizi su govorili **Jelka Jovanović**, potpredsjednica NUNS-a, prof. dr **Lino Veljak** sa Sveučilišta u Zagrebu, **Nedim Sejdinović**, urednik izdanja i autorka.

„Ovu knjigu vrijedi pročitati, jer sam siguran da će ostati zapamćena i referentna za sve one koji budu htjeli da saznaju šta se u tom periodu događalo u ovom dijelu svijeta i kakva je uloga Srbije u tom krvavom dijelu istorije“, rekao je Veljak. Naglašavajući da je Kaliternina knjiga svjedočanstvo jednog izvrsnog hroničara i analitičara o strašnom vremenu, ova knjiga je svjedočanstvo i o našoj profesiji, ali i o Tamarinom raskošnom daru koji prevazilazi granice novinske profesije, kazala je Jelka Jovanović.

Autorka se zahvalila svima koji su doprinijeli tome da knjiga izađe – kolegama i kolegicama koji su je isprovocirali površnim izvještavanjem, političarima čija su je nedjela motivisala da piše, Slobodanu Miloševiću koji bi na svaki argumentovan šamar okrenuo drugi obraz i nastavio sa svojim nedjelima, **Aleksandru Vučiću** koji je zaslužan za kaznu koju je platila po tadašnjem zloglasnom zakonu o informisanju i zbog koje je znala da je u pravu...

Knjigu su objavili *Žene u crnom* i *IP Cenzura*.

 MONTENEGRO AIRLINES

PUTUJTE NAJTAČNIJOM AVIO-KOMPANIJOM U EVROPI*

* Prema ERA statistici
(Evropski Regionalni Avio-prevozioci)
za tačnost obavljenih letova tokom 2012. godine.
www.regionalinternational.aero (January 2013)

www.montenegroairlines.com

member
era
european regions airline association

ŽELJEZNIČKI PREVOZ

Đe nema putnika ima pržine

ZNANJE I ISKUSTVO NA DJELU: Vozovi vrijedni 13 miliona natovareni su pijeskom

Za rubriku vjerovali ili ne: *eksperti* sa rukovodećih funkcija *Željezničkog prevoza* angažovali su, kako se to kaže, *slobodnu radnu snagu* sa berze kod podgoričke Sahat kule da u svaki od tri nova voza nedavno pristigla iz Španije utovare po 800 džakova (u svakom je bilo najmanje 40 kilograma sitnog pijeska).

Šta će pijesak u vozovima plaćenim 13,5 miliona eura, mogao bi se zapitati neko od naših čitalaca.

Izgleda, tako makar kažu naši izvori sa *Željeznice* – mada se stvar taji do

posljednjeg časa – da bi se neki važni i uticajni ljudi mogli provozati prugom Nikšić – Podgorica u subotu 13. jula. Da svojim prisustvom uveličaju praznik i pred TV kamerama ovjekovječe finalni čin investicije koja je bespovratno progutala nepunih 100 miliona eura.

Veći dio tog novca, zvanično 69 miliona, potrošen je na trogodišnju rekonstrukciju i elektrifikaciju pruge Nikšić – Podgorica. Taj podatak je saopšten pred prošlogodišnje parlamentarne izbore kada je nezavršena pruga puštena u rad. Čim su prvi ljudi

Željezničke infrastrukture započeli te, uglavnom nepotrebne radove, stručnjaci kažu da je rekonstrukcija gornjeg i donjeg stroja bila sasvim dovoljna da pruga zadovolji sve naše potrebe u narednih 20-30 godina, iz *Prevoza* su za istu prugu naručili tri nova voza. Kad ima – ima.

Sad će novi vozovi, novom prugom, prevoziti sve zainteresovane putnike. Mali je problem što njih nema. U prosjeku, od prošlogodišnjih izbora do danas, prugom PG-NK mjesečno je prolazilo 300 putničkih vozova (deset dnevno). Oni bi, sve skupa, mjesečno prevezli nešto manje od 2.000 putnika. Ili, prosječno, sedam ljudi po vozu. Pa neka neko kaže kako se uloženo ne isplati.

Ali, da se vratimo na početak priče. Neko je odlučio da, prije ukrcaja važnih gostiju, provjeri kočioni sistem vozova naručenih prije skoro tri godine, a pristiglih sa drugog kraja Evrope u stanicu u Podgorici prije nepuna dva mjeseca. Zato je u svaki od njih utovareno po 32 tone pijeska. Dobra stara škola. I neka vas ne čudi ako u subotu u iste, nakon što iz njih istovare pržinu, rasprostru slamu. Red bi bio. Pošto je žirant svih pomenutih poslova bila Vlada Crne Gore.

Z. Radulović

Stvarno UNIQAtna polisa.

UNIQA. Sigurnost za 5.

Trostruko povećanje profita

U posljednjih godinu dana kompanija M:tel značajno je poboljšala finansijske rezultate. Prošla godina je bila prva godina od početka rada koju je M:tel završio sa profitom. Ove godine ostvariće minimalno tri puta veći profit nego prošle godine.

To je saopštio, povodom šest godina rada kompanije M:tel, izvršni direktor **Vladimir Lučić** predstavljajući novinarima polugodišnje rezultate i buduće aktivnosti razvoja M:tel-a.

- Rast broja postpaid korisnika za 11% u odnosu na isti period prošle godine, dokaz su naše posvećenosti korisniku. Istovremeno, troškovi poslovanja su značajnije smanjeni i to prije svega finansijski troškovi, troškovi održavanja i troškovi interkonekcije, kazao je Lučić.

U kompaniji M:tel ima trenutno 239 zaposlenih, a gotovo svi imaju ugovore na neodređeno vrijeme.

A GDJE VI PLAĆATE RAČUNE?

— UZ SOŽE E-BANKING SVE ZAVRŠAVATE
GDJE I KAD VAMA ODGOVARA —

Sa Sože E-bankingom, sva plaćanja obavljate gdje i kad hoćete, uz maksimalnu sigurnost i bez provizije na plaćanje računa za komunalije i druge mjesečne obaveze (porez, osiguranje, dječiji vrtić...). Uz to, novim korisnicima Le Club paketa omogućavamo 50 % popusta na mjesečnu članarinu, tokom prva tri mjeseca korišćenja.

www.societegenerale.me

Info: 020 415 500

VIŠE RUKU, VEĆA JE I SNAGA

SOCIETE GENERALE
MONTENEGRO

SJU KEJ BRAUN, ambasadorica Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori, izjavila je da njena zemlja podržava slobodu medija i da je zastrašivanje novinara neprihvatljivo.

Na prijemu povodom proslave 4. jula, Dana nezavisnosti SAD, Sju Kej Braun je rekla da Stejt dipartment nadgleda slobodu medija širom svijeta i da se zalaže za slobodne i fer uslove za medije.

„Zastrašivanje novinara - nasiljem, neosnovanim sudskim procesima, cenzurom ili stvaranjem ekonomskih prepreka je neprihvatljivo. Ambasada SAD podržava slobodu medija. Vjerujemo da društvo ima koristi od izbalansiranog, profesionalnog izvještavanja koje informiše i obrazuje“, kazala je američka ambasadorica.

Ona je naglasila da „raznoliko civilno društvo koje se sastoji od brojnih nevladinih organizacija, kulturnih i medijskih organizacija pomaže unapređivanje demokratije, podstiče učešće građana, doprinosi razvoju biznisa i stvaranju boljih šansi za žene, mlade i manjine širom Crne Gore“.

Valjda su čuli oni koji treba da čuju.

PINOKIO, u izvođenju Gradskog pozorišta Podgorica, proglašen je za najbolju predstavu 21. Kotorskog festivala. U odluci su bili jedinstveni Dječiji žiri i Žiri grada

Na Kotorskom festivalu pozorišta za djecu izvedeno je ukupno oko 90 predstava, od kojih je 16 prikazano u glavnom programu. Učestvovalo je više od hiljadu djece, mladih i profesionalaca iz 22 zemlje. Po ocjeni organizatora osim najvećeg broja programa, ovogodišnji Festival je imao i najveći broj gledalaca ikad.

Dječiji žiri drugu nagradu je dodijelio Pozorištancu Puž iz Beograda za predstavu „Princeza u zamku duhova“, za koju tekst i režiju potpisuje **Aleksandra Milavić Dejvis**, dok je treća nagrada Dječijeg žirija pripala novoosnovanom Nikšićkom lutkarskom pozorištu *Šćućkin* za predstavu „Crvenkapa“, koju je po tekstu **Igora Bojovića** režirao **Goran Bulajić**.

PLUS

NJEGA MAJKI I NOVO-ROĐENČADI u pet crnogorskih porodilišta često je ispod standarda, potvrdila je studija *Unapređenje kvaliteta perinatalne njege*, urađena u saradnji sa UNICEF-om za potrebe Ministarstva zdravlja. Studijom su obuhvaćena porodilišta u Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću i Cetinju.

Studija je pokazala da u slučajevima „najčešćih stanja i komplikacija“ postupanje često nije usklađeno sa međunarodnim standardima i smjernicama zasnovanim na dokazima, ni kod akušerske, ni kod pedijatrijske njege. Nedovoljna je upotreba niza osnovnih, efikasnih tehnologija koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija.

Postojeće stanje, kako se ocjenjuje, osim što majke i djecu izlaže riziku, izaziva nedjelotvorno korišćenje resursa i može dovesti do toga da se neki hitni slučajevi ne rješavaju odmah i na prikladan način.

U studiji, u čijoj su izradi učestvovali dva međunarodna eksperta i pet ljekara ginekologa iz Crne Gore, ocijenjeno je da treba unaprijediti odnos medicinskog osoblja prema porođiljama. Dobra vijest je da je stopa mortaliteta majki i novorođenčadi smanjena.

MINUS

ZORAN MASONIČIĆ, generalni sekretar Saveza sindikata, naredio je, kao poslodavac, svojim kolegama da u roku od osam dana prekinu štrajk glađu ili će im uručiti otkaze.

Senka Rastoder i **Vukadin Čupić**, radnici Stručne službe Saveza sindikata, štrajkuju glađu tražeći povlačenje otkaza za njihovom kolegi **Ratomiru Stamatoviću** i isplatu za ostalih pet plata i 14 doprinosa.

Iz Stručne službe su saopštili da je potez Masoničića izazvao zgražavanje u sindikalnoj javnosti, jer je nezapamćeno u sindikalnoj praksi da prvi čovjek jednog sindikata dijeli otkaze zaposlenima zbog štrajka glađu.

Masoničić se, kako je ocijenjeno, ponaša kao poslodavci koji krše zakone i ljudska prava i time pokazuje da ne zna šta je solidarnost i ne može biti na čelu sindikata, koji se svuda u svijetu bori za očuvanje svakog radnog mjesta i brani pravo svakog sindikalca.

Vlast, navika, panika

ZA USPOMENU I ISTORIJU: Da li će ovo biti Đukanovićeva Vlada sa najkraćim mandatom

Dok se Đukanović junačio kako „nije sklon” preoblikovati predloženo rješenje kako bi osigurao većinu, njegovi ministri su po skupštinskim kuloarima nudili svakojake pogodbe, a DPS specijalci stvarali atmosferu nezamjenjivosti aktuelne Vlade i ubjeđivali kako ni neusvajanje rebalansa budžeta ne znači pad Vlade

Rasprava o Vladinom prijedlogu rebalansa budžeta, umjesto naredne nedjelja, biće održana tek krajem mjeseca. Do odlaganja je došlo na zahtjev premijera **Mila Đukanovića** koji će *bonus* od 15-ak dana iskoristiti u pokušaju da obezbijedi neophodnu parlamentarnu većinu.

Đukanovićev plan da na račun građana obavi *prebijanje dugova* između njega i njegove Vlade sa jedne, **Olega Deripaske** i njegovih skrivenih partnera sa druge i italijanske A2A i svih perifernih učesnika Đukanovićevog dila sa **Silviom Berlusconi** sa treće starane, u ovom trenutku nema podršku ni SDP-a ni bilo koje opozicione partije

u parlamentu.

Nedavno se Đukanović junačio da „nije sklon” preoblikovati predloženo rješenje kako bi osigurao većinu u Parlamentu. „Zadatak Vlade je da predloži najbolje rješenje, a obaveza Skupštine je da o tome sudi u dijelu svojih nadležnosti i da kada je nezadovoljna Vladom izglasa joj nepovjerenje”, otkrivao je Đukanović *toplu vodu* o odnosima izvršne i zakonodavne vlasti.

Situacija je krajnje ozbiljna, jer je premijer ponovo u pomoć pozvao mantru o dobijenom mandatu, da četiri godine po vlastitoj mjeri „artikuliše interese” Crne Gore. Đukanović se

na to pravo posljednji put pozvao 2004. kada je odlučio da – suprotno stavu domaćih i stranih stručnjaka – privatizuje KAP po vlastitim pravilima, štiteći prije svega KAP-ove *povlašćene povjerioce* (a među njima i svog kuma **Dragana Brkovića**), bez obzira na osnovanost njihovih potraživanja.

Zato nije čudno što se Đukanović pozvao na *mandat građana* i u momentu kada je ozvaničen stečaj u *Kombinatu aluminijuma*. Svakom odgovornom političaru to bi bio pouzdan znak da treba da se povuče, prepuštajući javnosti pravo da bez pritisaka i predrasuda cijeni o motivima i dometima ekonomske politike koju je kreirao. To ne dopire do Đukanovića i njegovih saradnika. Ili računaju da će im politika „bez alternative” i ovog puta donijeti čar.

Sagledajmo, na primjer, aktuelni problem oko rebalansa budžeta. Niko, praktično, nije problematizovao zahtjev Vlade da joj se dozvoli da se dodatno

zaduži za 102 miliona eura, zbog pada državnih garancija za kredite KAP-a. Da li je moguće da su svi zaboravili nedavni izvještaj Državne revizorske institucije iz koga se vidi da je dobar dio tih garancija dat mimo propisane zakonske procedure, dok je pojedinačno najveće potraživanje od ruske *VT banke* državnim garancijama pokriveno sa zakašnjenjem od dvije godine? To znači da taj posao nije pomogao KAP-u, ali je onome ko je uzeo i iskoristio sporni kredit donio 60-ak miliona eura. Ravnodušnost sa kojom je dočekan taj zahtjev pokazuje koliko je opasna i efikasna Đukanovićeva politika dovođenja javnosti pred svršen čin.

Situaciju bi, možda, mogla promijeniti vijest da je na granici sa Srbijom uhapšen finansijski direktor KAP-a **Dmitri Potrubaja**. Njegovo saslušanje je tražila **Đurđina Ivanović**, specijalna tužiteljica za organizovani kriminal, koja je nedavno započela istragu o poslovanju KAP-a. Kakva god bila, ta se istraga ne može završiti makar bez saslušanja aktuelnog premijera, njegovog prethodnika **Igora Lukšića** i članova njihovih Vlada.

Koplja se, zato, lome na zahtjevu da se Vladi omogući da potroši 61 milion kako bi, prema njihovom objašnjenju, riješili dužničko povjerilačke odnose između KAP-a, *Rudnika uglja*, *Elektroprivrede (EPCG)*, *Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES)* i države. „Rješenje tih odnosa je od značaja za zaštitu pravnog i ekonomskog statusa subjekata i strateških investitora u Crnoj Gori u oblasti energetike”, obrazložilo je Ministarstvo finansija. Svaka od pobrojanih firmi u većinskom je vlasništvu države ili njom upravlja državni menadžment, uz saglasnost manjinskih akcionara. Jednako je poznato i to da Crna Gora nema strateškog investitora u oblasti energetike. Ugovor o partnerstvu sa A2A stavljen je van snage prije više od dvije godine, novi još nije zaključen (ili to nije objelodanjeno) a Italijani su svoj novac uložili uglavnom u *Prvu banku*

Aca Đukanovića, a ne u crnogorsku *Elektroprivredu*.

Priča o rebalansu zvučala bi krajnje neobično, da svi ne znamo o čemu se zapravo radi. Neko je Deripaski, ili vlasnicima KAP-a koji se kriju iza njegovog imena, iz EPCG dao struju vrijednu između 50 i 100 miliona znajući da je *Kombinat* neće platiti. Neko je drugi obećao (možda i usmeno ili pismeno - garantovao) da će tu struju platiti poreski obveznici. Sad treba poravnati račune.

Pošto je protivljenjem SDP-a da glasa za ponuđeni rebalans dovedena u pitanje prvobitna namjera da se

Srđan Kovačević i njegovi saradnici ne žele da otkriju nalogodavca koji ih je primorao da KAP-u isporučuju besplatnu struju, ali su zato spremni da predoče zahtjev da su „potraživanja EPCG dostigla 61 milion i treba da budu ispoštovana u najkraćem roku”. Ispoštovana? Biće da je to neki termin iz poslovnog leksikona DPS-a

kompletan ceh pljačke svali na račun državnog budžeta, počela je trgovina. Prema informacijama koje dolaze iz Parlamenta, izaslanici DPS-a nude „kompromis” tako što bi građani platili samo polovinu tuđih dugova. Ostatak bi se namirio na drugi način (ideja za te tranziciono-kompenzacione poslove u Đukanovićevom okruženju nikada nije falilo). U Parlamentu se kalkuliše sa opcijom po kojoj će cijena tog duga i dalje padati, kako se bude bližio rok za glasanje o Vladinom prijedlogu. Na drugoj strani, DPS specijalci danonoćno traže način da smanje moguću štetu. I političku i ekonomsku.

Posla se, među prvim, prihvatio **Srđan Kovačević**. Nasljednik **Branimira Gvozdenovića** na čelnim funkcijama u EPCG i dokazani zaštitnik finansijskih interesa *Prve banke* i *prve familije* poručio je preko kompanijskog saopštenja da bi, u slučaju da država ne namiri njihova potraživanja prema KAP-u, to bio „negativan signal za strane kompanije koje su identifikovale potencijalne projekte za investiranje”? Zašto? Nije valjda da i te kompanije dolaze u Crnu Goru sa ubjeđenjem (ili obećanjem) da će im eventualne gubitke pokriti ovdašnji poreski obveznici?

Kovačević i njegovi saradnici ne žele da otkriju nalogodavca koji ih je primorao da KAP-u isporučuju besplatnu struju, ali su zato spremni da javnosti predoče zahtjev „potraživanja EPCG su dostigla 61 milion i treba da budu ispoštovana u najkraćem roku”. Potraživanja, koliko je poznato, mogu biti naplaćena, reprogramirana ili otpisana. U krajnjem slučaju sporna. Ispoštovana? Biće da je to neki termin iz poslovnog leksikona DPS-a. Nešto kao: *zavravimo ih, da bi ispoštovali naše... Ili: (is)poštovaćemo vas do zadnje pare u državnoj kasi...*

Uz prijetnje, Kovačević nudi i šargarepu. Pod uslovom da Đukanović ne ostane bez posla. Potpomognuta ministrom ekonomskog razvoja **Vladimirom Kavarićem**, EPCG

FOKUS

sprema teren za nova ulaganja vrijedna, po njihovim procjenama, pa skoro milijardu. Od drugog bloka termoelektrane u Pljevljima, do malih elektrana na rijekama i potocima. Iako je taj tender propadao do sada makar tri puta, Kavarić je optimista: „Imamo definisano ono što je bio najveći problem na prethodnom tenderu, a to su planske pretpostavke i priključci na energetska mrežu“.

Prethodno je objelodanjeno da će izgradnja *Termoelektrane* biti, bez tendera, povjerena češkoj kompaniji *Škoda Praha*. Koštaće nas 310 miliona, a kredit daju Česi. Isti koji su finansirali i obnovu pruge Nikšić-Podgorica. Pride, premijer obećava i autoput, vjetroelektrane na Krnovu, nove hotelijere na sjeveru i jugu.

To ide ovako. Prvo premijer obznani: „Ministar finansija me obavijestio o sadržaju jednog razgovora koji je u ponedjeljak imao sa potencijalnim partnerom za razvoj zimskog turizma na Durmitoru“. Onda stigne vijest da je *SKI centar Durmitor*, nakon prodaje kroz stečaj, konačno dobio novog vlasnika. Ispostavi se kako ga je kupila Vlada, odnosno njen Investiciono razvojni fond.

I ministar finansija **Radoje Žugić** ima važnog posla. Njegova uloga u priči o rebalansu je dvojaka. Prvo, ima zadatak da javnosti objasni kako za sunovrat *projekta KAP* nije kriv Đukanović, već njegov prethodnik Lukšić. „Dominantan dio fakture koji rebalansom pokušavamo da riješimo nastao je prije formiranja nove Vlade krajem prošle godine“.

Niko, praktično, nije problematizovao zahtjev Vlade da joj se dozvoli da se dodatno zaduži za 102 miliona eura, zbog pada državnih garancija za kredite KAP-a. Da li je moguće da su svi zaboravili nedavni izvještaj Državne revizorske institucije iz koga se vidi da je dobar dio tih garancija dat mimo propisane zakonske procedure

NISMO MI: Radoje Žugić i Igor Lukšić

Paralelno, prema informacijama koje dolaze iz Vlade, Žugić se sprema da preuzme ulogu žrtvenog jarca. On će, kažu, podnijeti ostavku u slučaju da ponuđeni rebalans ne prođe u Parlamentu. Time će, cijene stratezi DPS-a, prestati potreba da ostavku podnese premijer.

Svoju ulogu igra i Igor Lukšić. „Da je prihvaćen predlog Vlade iz prošle godine, danas KAP ne bio u bankrotu, dug EPCG bi bio manji i, najznačajnije, garancije ne bi padale“. Kada to kazuje, Lukšić zaboravlja da je prijedlog njegove Vlade u februaru prošle godine Skupština prihvatila. Samo što onda on i njegovi nijesu uspjeli da realizuju ni jednu jedinu stavku usvojenog. Ko im je smetao – taje.

Inače, Lukšić se ne osjeća krivim što je kao ministar finansija i premijer doprinio da država u aranžmanu sa prodavcima i kupcima *Kombinata* izgubi oko 500 miliona eura. Kriv je, kaže, SDP.

Dodatno, aktuelni ministar vanjskih poslova prezentuje svoju računicu za premijera. „Neizglasavanje rebalansa uticalo bi i na pozicije EPCG, čiji je država većinski vlasnik. Svakome je jasno da taj gubitak znači i minus 32 miliona eura, koliko je učešće Vlade u EPCG“.

Lukšić, dakle, predlaže da Vlada potroši 61 milion kako bi se, kao suvlasnik EPCG, zaštitila od mogućeg gubitka od 32 miliona. Da li on to priprema nastavak priče iz 2009. o *čarobnom* milionu koji je za sat vremena 33 puta promijenio vlasnika (po 11 puta preko tri računa) i tako razdužio *Prvu banku*. Ili je u pitanju taktika da se od mogućih optužbi za štetu pričinjenu državi u slučaju KAP brani dokazujući da, poslužimo se rječnikom predsjednika Parlamenta, nije korumpiran nego neznaven.

Kako god okrenete, dijagnoza je jasna: ovoj Vladi nije dobro. Pred izborom smo: bankrot države ili slom režima.

Zoran RADULOVIĆ

Na kraju puta

Nakon KAP-a ništa nije isto. Nema na zemljinom šaru vlasti koja bi opstala. Neće ni ova. Ali, nije svejedno kada i kako će otići. I ko će doći: djelovi korumpiranih elita ili stvarno ljudi posvećeni demokratskim promjenama. Pogledajte samo Egipat - diktator je pao, ostao je kaos.

Đukanović u besanim noćima samo jedno ima u glavi: kako da spasi sopstvenu kožu i kapital. Odgađa raspravu o rebalansu budžeta, traži nove partnere i ucjenjuje stare, razmišlja o vanrednim izborima, a najrađe bi utekao. Prema nekim procjenama više milijardi iznijeto je iz zemlje. Nama poslije njega na sprženoj ledini ostaju sudbonosni izazovi – kako održati stabilnost, uvesti vladavinu prava i prehraniti ljude. Problemi slični kao poslije iscrpljujućeg rata ili zemljotresa.

Šta je na stolu? Stečaj i neminovna likvidacija KAP-a. Ostajemo bez glavnog izvoznog proizvoda, kičme privrednog sistema. Ekonomska struktura zemlje iz temelja se mijenja. Neophodna je nova strategija razvoja. Ali, to je samo jedna strana medalje.

Nakon Deripaske i Đukanovića, nakon *Glenkora* i Brkovića, koji su decenijama kupili kajmak, građanima ostaje više stotina miliona eura duga. Bankrot i dužničko ropstvo. Sve to odraziće se na pregovore sa EU, jer ko trči da integriše popalnu ekonomiju.

Zaslužili smo. Dugo i bez pogovora plaćamo račune *familije*. Evo, samo par primjera. Bivši vlasnici *Željezare*, u čijoj su upravi bili Ana Kolarević, njen intimni prijatelj i funkcioneri DPS-a, poreske su obveznike već koštali 35 miliona eura, po osnovu isplaćenih garancija. To je samo početak. Ova družina sa optimizmom iščekuje ishod arbitražnog postupka u inostranstvu, zbog navodnog kršenja ugovora, preuzimanja *Željezare* pošto su je oni uništili.

Brat Aco je dobio višemilionski spor sa državom koja mu je navodno nanijela štetu i onemogućila gradnju stambeno-poslovnog centra. Poreski obveznici otplatili su i milionske kredite koje je njegova i premijerova *Prva banka* dala nesolventnoj *Pobjedi* i drugim prijateljima sistema.

Po istom scenariju pokušavaju da upakuju i KAP. Strateškom partneru prvo će isplatiti stotinak miliona eura po osnovu državnih garancija, a slijedi mu još veći dobitak na međunarodnoj arbitraži zbog kršenja ugovora o poravnanju. Ugovor su pisali Đukanović i Deripaska, kao

za sebe. Dakle, nije dovoljno što su već uzeli, uništili fabriku i zatrovali Zetu... Kakva providna prevara – damo im resurse, izvlače profit, zaduže se na naš račun i na kraju isplaćujemo ih i kad odu...

Ova vlast, ako još malo potraje, priprema nove sunovrate. Kao kockari u panici oni bi i dalje vještački održavali KAP, ulazili u nove krugove zaduživanja i privatizovali jedino što vrijedi - *Elektroprivredu*. Država toj firmi već mora da plati preko 60 miliona eura koje joj duguje KAP, a ostala potraživanja prelaze 200 miliona eura. Zbog svega toga italijanski partner u EPCG, prema nekim izvorima, razmišlja o tužbi pred međunarodnim sudom, čime bi se mogao izvršiti dodatni pritisak za potpuno pružimanje EPCG.

Nakon KAP-a i *Snimka*, Evropa bi mogla i ovdje da pomogne proces promjene sistema, kao u bivšim komunističkim zemljama. Samo kod nas je, pored stvaranja uslova za smjenu vlasti, potrebno spriječiti dalje odlivanje kapitala i vratiti makar dio otetog.

Posljedice bankrota tek bi se vidjele. Crnom Gorom više ne bi upravljao ni DPS ni opozicija. Već, kao Grčkom, povjerioci i kreditori na čelu sa Međunarodnim monetarnim fondom. Sve to nosi drugu dinamiku: moguće političke neredne i nestabilnost.

Teško je u totalnom siromaštvu izvesti reforme. Zato bi sprečavanje daljeg ekonomskog urušavanja, kroz smjenu vlasti, strukturne promjene i povratak dijela naših prevaram otuđenih resursa, moglo ublažiti katastrofu u koju klizimo. Stekli bi se uslovi da se utvrdi kako su ugovori koje je vlast sklapala sa Deripaskom i drugovima protiv interesa zemlje. Tada nema arbitraže i međunarodnog suda na kojima bi nas ovo društvo moglo dobiti. Ako uteknu nekažnjeni, dok se ovdje bude stezao kaiš i svako malo smjenjivale vlade, Đukanović i njegovi iz svojih bi udaljenih dača krckali naše milione.

Piše: Milka TADIĆ-MIJOVIĆ

Poslije bankrota Crnom Gorom više ne bi upravljao ni DPS, ni partije opozicije. Već, kao Grčkom, povjerioci i kreditori na čelu sa Međunarodnim monetarnim fondom

Jer uvijek donosi više...

CKB keš kredit

+

POKLON
CKB peškir
za plažu

● čak i do **10.000 EUR** bez žiranata

● do **15.000 EUR**

● do **7 godina**
rok otplate

- Velika poklon akcija i ovog ljeta donosi više... Novi **CKB keš kredit** omogućava iznose čak i **do 15.000 EUR**, uz mogućnost odobravanja **do 10.000 EUR** bez žiranata sa dužim rokom otplate **do 7 godina**, kao i posebne povoljnosti za **zaposlene na određeno vrijeme**.
- Već danas aplicirajte za CKB keš kredit u najbližoj poslovnici Vaše Banke, pridružite se velikoj ljetnjoj akciji, preuzmite poseban poklon* - **CKB peškir za plažu...**

CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA
member of **otp** group

www.ckb.me

*Informacija o ovom proizvodu nije potpuna. Količina poklona uz CKB keš kredit je ograničena. Nominalne kamatne stope (NKS) nisu jednake efektivnim (EKS) i na godišnjem nivou iznose od 11,99%. Odobravanje CKB keš kredita zavisi od bodovanja prema internim kriterijumima Banke i Opštih uslova poslovanja. Banka zadržava pravo promjene uslova tokom trajanja promotivne akcije kao i pravo promjene perioda trajanja. Za više informacija o CKB keš kreditima, uslovima i načinu apliciranja posjetite najbližu filijalu CKB-a, naš website www.ckb.me ili pozovite CKB Call Centar 19894.

Ranko se češlja

HOĆE LI NASTAVITI DA SLUŽE KAO SREDSTVO ZA KONSOLIDACIJU HAOSA:
Ranko Krivokapić sa saradnicima

Za petak, kad ovaj broj *Monitora* bude u prodaji, **Milo Đukanović**, premijer, zakazao je susret sa novinarima. Teško je pretpostaviti šta bi, u smislu sređivanja državne kase, mogao da obznani. Možda smo pronašli naftu.

Za rebalans budžeta kakav je predložila Vlada, Đukanović i njegova Demokratska partija socijalista i dalje u parlamentu nemaju većinu. Socijaldemokratska partija i dalje je protiv. *Vijesti* su, pozivajući se na pouzdane izvore, objavile da je balansiranje budžeta ušlo u pijačnu fazu. Navodno je DPS nudio SDP-u da država preuzme 30, a ne 61 milion KAP-ovih dugova *Elektroprivredi*. Dogovor, kažu, nije pao. Bilo je najavljeno da će Skupština Crne Gore o rebalansu budžeta raspravljati 17. jula, ali su stigle vijesti da će ta sjednica biti odgođena – za kraj jula ili čak za septembar.

U međuvremenu je predsjednik SDP-a i parlamenta **Ranko Krivokapić** u intervjuu TV *Atlas* još jednom

Kada je riječ o odgovornosti koju donosi 15 godina vladanja sa DPS-om, SDP-u se očigledno sviđaju scene iz američkih filmova: jedan od osumnjičenih pogodi se sa tužiocem i, u zamjenu za priznanje, bude oslobođen kazne. Nikad, međutim, nije prikazano ni čuveno da osumnjičeni postane sudija

pokazao kako sasvim precizno zna šta sve u državi ne valja. „Mijenjaju se prirodne opasnosti po nezavisnost Crne Gore. Nemanjem vladavine prava, dobre ekonomske politike, doći ćete u poziciju kralja Nikole - da su glavari trošili novac sirotinje, da su vladale nepravda i socijalno raslojavanje i da je sve to omogućilo da se desi Podgorička skupština. Nije bila upitna njegova posvećenost državi, već njegov način vođenja države i pravde u toj državi”.

Krivokapić je kazao da DPS svojom ekonomskom politikom dovodi državu u stanje bankrota. Nije isključio mogućnost da Vlada padne. „U situaciji

kada ste uveli tri poreza: euro po euro u vrijeme prethodne vlade, pa krizni porez, pa povećali PDV, pa smanjili plate, to jeste pitanje za nove izbore. Sa istrajavanjem te politike ne možemo dalje”. Vrag je htio da se onako važno, kao presudni, zasija Krivokapićev glas kod glasanja o povećanju PDV-a.

Osokoljen novom funkcijom predsjednika Parlamentarne skupštine OEBS-a, šta li, Krivokapić je ovoga puta djelovao vrlo odrešito. Krajnju obazrivost, međutim, kod ocjenjivanja važnosti njegovih izjava nalaže fakat da mu, godinama već, ne fale riječi, nego djela.

S proljeća 2011. objašnjavao je kako Crna Gora nije dobila dobre strateške

Odgovornost vodstva SDP utoliko je veća što postoje ozbiljne indicije da članstvo i glasači te partije žele promjenu politike svoje stranke. Nije **Džavidu Šaboviću**, tek onako, palo na um da kaže sve ono što je rekao o partnerstvu sa DPS-om

okolnost može uzeti, na primjer, fakat da je, dok su pljačkali

partnere tamo gdje je najvažnije: u *Kombinatu aluminijuma i Željezari*. Precizirao je da je Vlada *Željezaru*, kad je prvi put privatizovana, oslobodila 74 miliona eura duga, a da ta firma sada duguje 132 miliona. „Znači, državna *Željezara* je bila bolja nego ova sad”. SDP je i tada znao da to nije pravi put, pa sad ima „moralno pravo” da to i kaže.

Kako tada, tako danas. SDP stalno ima moralno pravo da nešto kaže jer je na vrijeme ukazivao da odluke DPS-a nijesu dobre. U nekom sopstvenom specijalnom ogledalu Krivokapić očigledno sebe i svoje ministre i doglavnike ne vidi kao „glavare koji su trošili novac sirotinje”.

„Ko drugom sa umišljajem pomogne u izvršenju krivičnog djela, kazniće se kao da ga je sam izvršio, a može se i blaže kazniti”, propisuje Krivični zakonik. Kao saučesnici definisani su: saizvršioci, podstrekači i pomagači. Svi oni, ako dobrovoljno spriječe izvršenje krivičnog djela, mogu biti oslobođeni od kazne. Saizvršilac je krivično odgovoran u granicama svog umišljaja ili nehata. Teško se kao olakšavajuća

prodavnicu, niži po rangu pljačkaš šefu govorio kako to nije lijepo.

Ipak, namjesti se to tako ponekad, SDP i dalje ima priliku da sa svojih leđa skine breme saučesništva u produženom trajanju. Sami kažu da pad vlade ne bi bio ništa strašno. Samo ne znaju, ako bi pitanje povjerenja bilo postavljeno, kako bi glasali. „Da vidimo kako će biti formulisano i šta sadrži i onda ćemo se odrediti”, kazao je Krivokapić. Nije lako odlučiti, šta ako bi pitanje glasilo: mislite li da je premijer lijep i častan.

Na pitanje da li je, nakon narednih izbora, moguće partnerstvo njegove partije sa Demokratskim frontom ili SNP-om Krivokapić je kazao: „Ko nije za NATO, ne može sa nama

U nekom sopstvenom specijalnom ogledalu Krivokapić očigledno sebe i svoje ministre i doglavnike ne vidi kao „glavare koji su trošili novac sirotinje”

sarađivati”. Drugačije rečeno, ako bi Demokratski front bio ljubazan da se razbije i raskrsti sa Novom koja nije za NATO, Ranko Krivokapić bi bio vrlo zadovoljan i možda bi razmislio da sa ostalima sarađuje.

Kada je riječ o odgovornosti koju donosi 15 godina vladanja sa DPS-om, SDP-u se očigledno sviđaju scene iz američkih filmova: jedan od osumnjičenih pogodi se sa tužiocem i, u zamjenu za priznanje, bude oslobođen kazne. Nikad, međutim, nije prikazano ni čuveno da osumnjičeni postane sudija.

Rasplet u kojem bi, idući na izbore odvojeno, DPS i SDP ponovo osvojili vlast, samo bi SDP postao glavni, pa bi popravljeni SDP popravljao DPS – socijaldemokrate imaju pravo da sanjaju. Teško će to biti san koji se ostvaruje.

„Ranko Krivokapić zna da nema drugog puta za njegovu partiju osim naglog zaokreta i snažnog distanciranja od DPS-a. Vrtlog koji će nastati potučenjem DPS-a sa sobom će neminovno na dno povući i one koji se nalaze u njegovoj neposrednoj blizini”, kazao je lider Nove **Andrija Mandić**.

Pema ocjeni profesora **Filipa Kovačevića** Krivokapić sada pokušava da stvori novi imidž SDP-a kako bi „ispod tepiha” sakrio činjenice da je ta partija šikaniranjem i otvorenom diskriminacijom političkih neistomišljenika urušila kredibilitet nekoliko državnih institucija koje su njihovi kadrovi vodili posljednjih desetak godina, kao što su, na primjer, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Univerzitet Crne Gore. Kovačević smatra da prema iznenada probuđenom „demokratskom” uzletu SDP-a treba biti posebno oprezan, te da treba sačekati odnos te partije prema zaključcima Anketnog odbora povodom afere *Snimak* kao i prema predlozima zakona vezanim za izborni proces.

Čitav *Snimak*, inače, SDP je, uz nekoliko fraza o tome kako državni organi treba da urade svoj posao,

uglavnom odčutao. Liše **Džavida Šabovića** koji je rekao da je ono što se čulo na *Snimku* – bruka, u SDP-u su bili gluvi.

U izjavi za *Dan* profesor Kovačević je kazao „da su oktobarski parlamentarni izbori pokazali da opozicione partije, kada budu postojali fer i demokratski izborni uslovi, mogu da formiraju vlast i bez učešća i DPS-a i SDP-a.“ Treba raditi na tome, odnosno treba formirati jednu vrstu zajedničke platforme opozicije i ostalih demokratskih, nerezimskih političkih faktora. Takvu platformu treba kandidovati za naredne izbore kada god oni bili, a sigurno je da se na njih neće dugo čekati“. Potrebna je, kaže Kovačević, i unutrašnja rekonstrukcija opozicionih subjekata, uključivanje novih, građanski orijentisanih snaga. „Uvjeran sam da **Miodrag Lekić** može predvoditi kvalitetnu pobjedničku opozicionu alternativu vladajućoj režimskoj oligarhiji i suočiti Đukanovića i Krivokapića sa gubitkom vlasti i licem pravde“.

Lider demokratskog fronta Miodrag Lekić kazao je da ukoliko

Ne može biti da Krivokapić i društvo ne vide - vlast Crnu Goru vodi u eksploziju bijesa. Antibirokratska revolucija vodila je u rat sa susjedima. Sada bismo mogli napraviti haos samo sebi. Ne računa valjda Ranko Krivokapić da bi poslije svega njegova frizura ostala netaknuta

se Krivokapić istinski i do kraja bude opredijelio za formiranje pravne države „ovoga puta stvarno distancira od nosilaca ekonomske propasti Crne Gore i ekonomskog kriminala, i time doprinese padu vlade, onda to postaje politička činjenica koju treba objektivno vrednovati“.

U DPS-u smatraju da će nesuglasice sa koalicionim partnerom prevazići. „Prije svega moramo da nastavimo sa evropskim i evroatlantskim integracijama. Značajni su projekti koji su na vidiku i koji su već u fazi realizacije kao što su autoput, projekti vezani za oblast turizma i termoelektrana u Pljevljima“, rekao je funkcioner te partije **Tarzan Milošević**.

U jeku priče o tome kako bi SDP mogao srušiti Vladu, ministri iz te partije revnosno ispunjavaju obaveze

pokazujući građanima Crne Gore šargarepe. Svašta se ovih dana u Crnoj Gori gradi. Samo što nismo poletjeli.

U opštoj gužvi oko SDP-a svi zaboravljaju manjinske partije koje su, nakon oktobarskih izbora, koaliciji

Evropska Crna Gora omogućili da formira vlast. Bošnjačka stranka, Forca i Hrvatska građanska inicijativa saopštile su da će o rebalansu budžeta imati zajednički stav. Kakav, nije teško pretpostaviti. Ispostavilo se da su njihovi birači, ne znajući, glasali za DPS. I blagouhljebije vrhova manjinskih stranaka.

S uviše se jada i miliona sručilo na glavu građana Crne Gore, šanse da ova Vlada izgura svoj mandat su više teorijske. Nimalo, međutim, nije svejedno kad će Vlada da padne. Od toga kad će da padne zavisi i kako će da padne. SDP u tome može igrati važnu ulogu. Na njima je odgovornost za izbor - hoće li biti pripremljeni slobodni izbori, ili će DPS da ode kao što je došao. Kad bi SDP napustio DPS, stvorili bi se uslovi da se formira prelazna vlada koja bi mogla stvoriti elementarne uslove za prelazak Crne Gore, od postkomunističke diktature u zemlju smjenjive vlasti. Odgovornost vođstva SDP utoliko je veća što postoje ozbiljne indicije da članstvo i glasači te partije žele promjenu politike svoje stranke. Nije Džavidu Šaboviću, tek onako, palo na um da kaže sve ono što je rekao o patnerstvu sa DPS –om.

Naravno, SDP može nastaviti da služi kao sredstvo za konsolidovanje haosa. To ne može trajati vječno. Bojkot institucija i različite forme građanske neposlušnosti postaće jedino djelotvorno sredstvo suprotstavljanja nasilju vlasti.

Ne može biti da Krivokapić i društvo ne vide - vlast Crnu Goru vodi u eksploziju bijesa. Antibirokratska revolucija vodila je u rat sa susjedima. Sada bismo mogli napraviti haos samo sebi. Ne računa valjda Ranko Krivokapić da bi poslije svega njegova frizura ostala netkanuta.

Miloš BAKIĆ

JE LI NADA U SDP UZALUDNA:
Miodrag Lekić, lider demokratskog fronta

POČETAK, PRVI PUT: Svečanost u Gornjim Mrkama, oktobar 2009.

Put gradi nas

Ko je spreman da povjeruje kako će sedma Vlada Mila Đukanovića dočekati kraj godine, taj nema velikog razloga da posumnja u to da je treća najava skorog početka gradnje auto-puta Bar-Boljari, za razliku od prethodnih – istinita

Vlada je odlučila da novi početak gradnja auto-puta Bar-Boljare povjeri Kinezima, pošto su prethodni pokušaji partnerstva sa jednim hrvatskim i jednim grčko-izraelskim konzorcijumom neslavno propali.

Kineske kompanije CCCC i CNBS ponudile su da dionicu puta Smokovac-Mateševo izgrade za 809 miliona eura i Vlada je procijenila da je njihova ponuda bolja od dvije konkurentske mada je, kažu, makar jedna od njih bila jeftinija.

Ministar saobraćaja i pomorstva

Ivan Brajović najavio je da bi gradnja auto-puta mogla otpočeti do kraja godine.

To bi podrazumijevalo da, u međuvremenu, Vlade iz Pekinga i Podgorice potpišu međudržavni sporazum koji bi, potom, išao na potvrdu pred crnogorski parlament. Tamo bi Vlada tražila saglasnost da se kod kineske EXIM banke zaduži za 700 miliona eura (na dvadeset godina, uz petogodišnji početak i godišnju kamatu od dva do četiri odsto). Ostatak od 120 miliona Vlada bi pribavila – nije rečeno kako i odakle – kao državno

učešće za početak najveće investicije u crnogorskoj istoriji. Kada se obezbijedi novac, gradnja bi mogla da počne, pod uslovom da su pripremljena sva dokumenta za ovaj projekat i izvršena eksproprijacija na trasi auto-puta. A to nije slučaj. Zapravo, u decenijama staroj priči o izgradnji tog puta još je mnogo nepoznanica, ali iskristalisala su se makar četiri razloga zbog kojih je taj projekat nesporan.

Bez kvalitetnih saobraćajnica nema kvalitetnih poslova u Luci Bar. Postojeća putna infrastruktura je jedan od ograničavajućih faktora razvoja crnogorskog turizma - i zimskog i ljetnjeg. Razvoj sjevernog dijela zemlje u velikoj mjeri zavisi od kvaliteta veza sa Podgoricom i trenutno neuporedivo razvijenijim primorjem. Konačno, ta je saobraćajnica (uz Jadransko-jonsku brzu cestu ili auto-put) posljednja šansa da se Crna Gora poveže u mrežu putnih koridora na

evropskom kopnu.

Problem je to što ni nepoznanica nije ništa manje. Vjerovatno najveća od njih glasi - šta graditi?

Uz verbalnu odlučnost da grade auto-put, crnogorske vlasti godinama unazad nijesu ponudile nijedan provjerljiv dokaz kojim bi opravdale odbijanje da umjesto auto-puta izgrade znatno jeftiniju brzu cestu.

Prvi tender za izvođača i finansijera auto-puta Bar-Boljare raspisan je na osnovu podataka po kojima je tom trasom, početkom 2008, svakodnevno prolazilo od pet do 8,3 hiljade vozila. Iz Vlade su bili spremni da priznaju kako ta „gustina saobraćaja” nije dovoljna da opravda gradnju auto-puta, ali su se pozivali na studije po kojima bi već 2017. tom dionicom prolazilo dovoljnih 14 hiljada vozila. Bez priliva saobraćaja koji bi uslijedio nakon što bi se prvi crnogorski aut-oput produžio, preko Beograda sve do Budimpešte. I dalje na sjever i zapad.

„Studija izvodljivosti koju radi francuski *Louis Berger* neće pružiti prave pokazatelje vezane za izgradnju, jer je rađena sa *friziranim* podacima o *brojanju saobraćaja*, samo kako bi se opravdala politička očekivanja partija na vlasti”, tvrdili su saobraćajni stručnjaci bez partijske knjižice vladajuće koalicije. Ko je bio u pravu ostala je tajna, ali se zna da je prošlogodišnje istraživanje londonske kompaniji *Skot Vilson* pokazalo da dnevni broj prolazaka na trasi Bar-Boljare ne raste nego opada. A da cijena izgradnje raste.

Vlast, ipak, ne odustaje od priče o auto-putu iako su joj, navodno, i potencijalni finansijeri iz *Evropske investicione banke* i *Evropske banke za obnovu i razvoj* ukazali na ekonomsku neodrživost tog projekta. Ima, doduše, nekih naznaka da bi u budućem razvoju priče o gradnji dionice Smokovac-Mateševo u igru mogla biti uvedena priča o gradnji „poluautoputa”, a potom i brza cesta kao finansijski mnogo prihvatljiviji projekat.

Tako stižemo do pitanja – ko će i kako da plati gradnju ovog puta?

O modelima finansiranja auto-puta

priča se još od vremena kada je premijer **Milo Đukanović** sjekao crvene trake na tunelu Sozina i obećavao da će putarinom prikupljenom za prolazak kroz tunel Vlada finansirati gradnju auto-puta ka sjeveru. Uz istu priču prodat je 2005. godine i *Telekom Crne Gore*. Tada je najavljeno da će dobijenih 114 miliona takođe poslužiti za gradnju auto-puta. Kao što je i *Trebjesa* prodana 1997. da bi se dobijenim novcem rekonstruisala pruga Nikšić-Podgorica. Novac od privatizacije je potrošen ko zna gdje, a saobraćajna infrastruktura se obnavlja i gradi na kredit. Doduše, prethodni premijer **Igor Lukšić** je sredinom svog mandata pomenuo 100 miliona od *Telekoma* koji, na neznano kom

Uz verbalnu odlučnost da grade auto-put, vlasti nijesu ponudile nijedan provjerljiv dokaz kojim bi opravdale odbijanje da umjesto auto-puta izgrade znatno jeftiniju brzu cestu

mjestu, čekaju auto-put, ali tu priču nijesu za ozbiljno uzeli ni njegovi najveći obožavaoci.

Uglavnom, od 2008. do danas Crna Gora je prošla put od priča po kojima se međunarodni investitori jagme za koncesiju i pravo da svojim sredstvima izgrade ovu saobraćajnicu, do spoznaje da je kreditno zaduženje države praktično jedini način za finansiranje projekta iza kojeg stoji ova i ovakva vlast.

Podsjetimo se – početkom juna 2009. predstavnici crnogorske Vlade i hrvatskog konzorcijuma *Konstruktor* potpisali su ugovor o koncesiji za izgradnju auto-puta Bar-Boljari. Hrvati su izgradnju kompletnog auto-puta procijenili na 2,77 milijardi eura, od čega bi učešće države bilo 1,74 milijarde. Četiri mjeseca kasnije, 15. oktobra 2009. u selu Gornje Mrke proslavljen je „početak radova”. Radovi su trajali koliko i druženje političara iz

regiona. Pet mjeseci kasnije ugovor sa *Konstruktorom* je raskinut, jer hrvatski konzorcijum nije uspio da pribavi validne bankarske garancije kojima bi pokrio dio preuzetih obaveza.

Ponudači iz Hrvatske su tada tvrdili da je veliki problem bilo insistiranje crnogorskih vlasti da se prvo gradi tehnički i finansijski najzahtjevnija dionica (Smokovac-Mateševo), a ne ona od Bara do Podgorice koja bi za koncesionara bila najinteresantnija. Iz, za javnost, još uvijek nepoznatih razloga Vlada je do danas ostala pri stavu da je dionica duga 40 kilometra sa 13 tunela i 22 mosta i vijadukta, koja saobraćajno i ekonomski gledano iz nigdje vodi u ništa, apsolutni prioritet.

Nakon Hrvata, na red je došao grčko-izraelski konzorcijum *Aktor-HCH*. Vlada je u maju 2010. objavila da je prihvatila njihovu ponudu za izgradnju 63,5 kilometara puta po cijeni od 1,57 milijardi eura. Već tada su, uz brojne nepoznanice, u priču uvedene i dionice poluautoputa (zbog smanjenja troškova, glasilo je objašnjenje). Sedam mjeseci kasnije saopšteno je da su pregovori prekinuti. Na red su došli Kinezi.

Idok se na nivou struke i visoke politike (ako se tom rangu nezasluženo pridoda podgorički predsjednik opštine **Miomir Mugoša**) i dalje vode rasprave o konačnoj trasi budućeg puta, crnogorska javnost traži precizan odgovor na pitanje da li će i kada početi gradnja puta.

Premijer Đukanović nema dilemu. Par dana prije zvanične odluke Vlade da posao povjeri Kinezima (u vrijeme dok je Miomir Mugoša po Kini već hvatao muštuluk), Đukanović je objasnio: „Najvažnije je da možemo očekivati u kratkom roku odluku Vlade i ulazak u sljedeću fazu - pripremu ugovorne baze, koja treba da nas dovede do početka fizičke realizacije...”

Ipak, teško da će ova Vlada dočekati početak gradnje puta koji će povezati jug i sjever Crne Gore. Ako se to i desi - teško da će Crna Gora pod njenom komandom dočekati kraj tog projekta.

Zoran RADULOVIĆ

Namjesti posao bližnjem svom

Zašto je misteriozna firma Ekomedika na tenderu Ministarstva zdravlja za narednih petnaest godina dobila unosan, monopolski posao prerade medicinskog otpada

Ekomedika je prvi put registrovana 28. januara 2010. Dva mjeseca kasnije firma bez ikakvog poslovnog iskustva, u partnerstvu sa kompanijom *OMP Eco* iz Torina, prijavila se na tender za petnaestogodišnji posao prerade medicinskog otpada u Crnoj Gori. I dobila ga. Ko stoji iza?

Ministarstvo zdravlja, na čelu sa **Miodragom Radunovićem**, godinu nakon što je raspisalo međunarodni tender (poziv objavljen 01. 04. 2010),

polovinom 2011. godine potpisalo je ugovor sa italijansko-crnogorskim konzorcijumom, koji će narednih 15 godina (toliko traje koncesija), izgraditi do sedam postrojenja za medicinski otpad širom Crne Gore (investitor dužan da uloži 2.9 miliona: postrojenja, nabavka opreme, edukacija kadra...). Tenderom je predviđeno, nije potpuno realizovano (vidi boks), da do kraja 2011. godine investitor izgradi i osposobi dva postrojenja - u Beranama i Podgorici.

Kako u našoj državi, a to je konstatovano i detaljnim *Planom upravljanja otpadom 2008-2012*, nema odgovarajućeg tretmana za medicinski otpad, očigledno je da je riječ, ne samo o unosnom, već, još važnije - o monopolskom poslu. Prema okončanom tenderu Ministarstva zdravlja, investitor će za svaki prerađeni kilogram opasnog medicinskog otpada, po sistemu „zagađivač plaća”, u skladu sa Zakonom o upravljanju čvrstim otpadom (član 72) ili centralizovano preko Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore (direktor **Kenan Hrapović**), dobijati do dva eura. Fakturisanje će se vršiti mjesečno. To je rudnik novca.

Prema podacima dostupnim u tenderskoj dokumentaciji najveći proizvođač medicinskog otpada je Klinički centar koji proizvodi 722 tone medicinskog otpada od čega 182 tone opasnog medicinskog otpada. Ukupna količina opasnog medicinskog otpada na nivou države je - 654 tone godišnje. Pomnoženo sa dva to je 1.308.000 eura godišnje. Uz to, po riječima ljudi iz Ministarstva zdravlja, obaveza koncesionara će biti i da prihvati godišnje povećanje količine medicinskog otpada i do tri puta. U tom slučaju - 3.924.000 eura. Siguran novac, bez borbe na tržištu.

Nijesu samo datumi registracije, raspisivanja i dobijanja tendera - sumnjivi povodom *Ekomedike*. Osnivač

OD POSEBNOG POVJERENJA:

Nebojša Todrović, pomoćnik ministra i Miodrag Radunović, ministar zdravlja

**JEDINI ZVANIČNI PREDSTAVNIK
EKOMEDIKE U CRNOJ GORI:
Ilda Koljenović, izvršna direktorka
i ovlaštena zastupnica**

preduzeće *IMO – RENT D.O.O* iz Slovenije. Pun naziv: *IMO-RENT Inženiring in konsalting Murska Sobota d.o.o.* (inženjering i konsalting). Ta se firma ne bavi preradom medicinskog otpada, već, kako stoji u opisu, posredovanjem u prodaji raznih proizvoda („nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov”).

Među brojnim podacima o kompaniji, naročito pada u oči rubrika „število zaposlenih”, tj. „broj zaposlenih”, gdje stoji da preduzeće ima jednog uposlenog radnika!

Osnivač *IMO-RENT-a* je **Stane Polanič**. Polanič je, ujedno, direktor slovenačke korporacije *Intering*

Holding D.O.O. (sjedište: Bleiweisova cesta 30, SI-1000, Ljubljana) koja okuplja nekoliko kompanija: za

građevinarstvo - *SGP Pomgrad*, *IMO-REAL* i *HPV Hungary KFT*; za poljoprivredu – *Panvita grupacija*; za trgovinu – *Regal GH* i *HAKL*.

Jedan od najprestižnijih projekata *Holdinga*, piše u brošuri firme, je izgradnja poslovne zgrade za izdavanje u Podgorici – *Europoint*. Ta investicija je vrijedna šest miliona eura. Moderni, stakleni, višespratni objekat, koji se prostire na površini od 8.700m², nalazi se na prestižnoj lokaciji, u blizini Hotela *Podgorica*.

Investitor *Europointa* je firma *Proinvest*, čija je djelatnost iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima. (Nek se zna: izvođač sistema suve gradnje na objektu je firma *Atena Bohor D.O.O*, čiji je ovlašćeni zastupnik **Milovan Bajović**, tast ministra spoljnih poslova **Igora Lukšića**, a jedan od dvojice vlasnika Lukšićev šura **Predrag Bajović**.)

Prema spisku privrednih subjekata, osnivač *Proinvesta*, osim pomenute slovenačke firme *Intering Holding* (vlasnički udio 50 odsto) je i crnogorska firma *Industiaimport – Industriaimpex A.D. Podgorica* (do 2007. godine bila 100 - procentni vlasnik), koja

firme, čija je izvršna direktorka i ovlaštena zastupnica **Ilda Koljenović** iz Podgorice (rođena 1985), je

KAKAV TENDER TAKVI REZULTATI

Zapaženu ulogu u priči imao je još jedan Beranac, **Nebojša Todorović**. Njega je ministar Radunović doveo u kabinet, za svog pomoćnika (*Monitorovi* izvori tvrde da je on ministrova desna ruka za delikatne poslove) nedugo pošto je počeo svoj prvi mandat (evo mu teče treći).

Todorović je bio koordinator radne grupe za izradu *Nacionalne strategije upravljanja medicinskim otpadom* usvojene 2008. godine, da bi posljednjih nekoliko godina, ispred Ministarstva, bio zadužen za tender, te javnost informisao o dinamici posla u vezi sa medicinskim otpadom.

Prvo nas je sredinom 2011. godine obavijestio da će prve dvije instalacije, kako je predviđeno tenderom, biti u 2011. Marta 2012. kazao je da će se medicinski otpad prvi put u Crnoj Gori obrađivati najkasnije do ljeta. Kašnjenje je objašnjavao administrativnim preprekama i uvjeravao nas da će planirano postrojenje u Beranama biti osposobljeno u toku ljeta, te da će nakon toga i KCCG imati isti tretman.

Tokom pomenutog ljeta, u medijima se pojavila informacija, ne o početku prerade medicinskog otpada u Beranama, već upozorenje iz tog grada da se u kontejnerima ispred Opšte bolnice Berene, odnosno Doma zdravlja, ponovo odlaže medicinski otpad koji nakon toga Komunalno preduzeće deponuje na neuređeno odlagalište Vasove vode.

Lani, u septembru, ministar zdravlja je obećao da će u Beranama ubrzo biti riješen problem medicinskog otpada. „Zgrada je pri kraju, vrijednosti nekih 50.000 eura i očekujem da konvertor u Beranama za efikasno rješavanje medicinskog otpada bude gotov oko 15. novembra.”

Sredinom decembra iz Ministarstva zdravlja saopštili su da je objekat u Beranama završen i da se čeka instalacija opreme. Pomoćnik ministra Todorović, sada, za naš list kaže da je nakon dobijanja svih neophodnih dozvola koncesionar počeo sa sakupljanjem, transportom i obradom medicinskog otpada u izgrađenom objektu u okviru Opšte bolnice Berane. „Izgradnja postrojenja u okviru Kliničkog centra Crne Gore je u završnoj fazi. Očekujemo instaliranje, sertifikaciju i puštanje u rad.” Očekujemo godinama.

posjeduje drugu polovinu vlasničkog udjela. Predsjednik odbora direktora *Industiaimport – Industriaimpex A.D.* je Beranac **Janko Radunović**, koji je, ujedno, i izvršni direktor i ovlašćeni zastupnik *Proinvesta*.

Radunović i Polanič partneri su, indirektno, i u firmo *Regal GH D.O.O.*, tačnije u njenoj podružnici u Crnoj Gori *RGH-ID.O.O.*, koja je preko pomenute majke firme, dio Polaničevog *Holdinga*. *RGH-ID.O.O.* bavi se nabavkom robe za *duty-free* šopove na graničnim prelazima u okviru aerodroma Podgorica i Tivat. Ta firma, koja se bavi nespecijalizovanom trgovinom na veliko, ima tri osnivača: *Regal GH D.O.O.* (vlasnički udio 60 odsto), *Industiaimport – Industriaimpex A.D. Podgorica* (30 odsto) i **Sreten Đikanović** (10 odsto). Đikanović je predsjednik odbora direktora crnogorske firme *Farmegra*, koja se bavi trgovinom na veliko farmaceutskim proizvodima, i poslovni partner Janka Radunovića u *Industiaimport – Industriaimpex*.

Janko Radunović, takođe, stoji iza firme *Farmegra D.O.O.* Ona je po obimu posla, jedna od tri najzastupljenije kompanije (prema upućenim izvorima *Monitora* – jedna od malog broja privilegovanih) na tržištu lijekova Crne Gore, koje nadgleda ministar Miodrag Radunović. Janko Radunović član je odbora direktora i jedan od osnivača (lično 10 odsto, preko *Industiaimport – Industriaimpex* 80 odsto). On je, zajedno sa Đikanovićem, veza *Ekomedike* sa zdravstvom.

KOMPETENTNI I SENZITIVNI

„Naš osnivač i član konzorcijuma su renomirane i referentne firme iz EU (Italija i Slovenija) i vrlo senzibilne na sva neosnovana negativna pisanja i komentare. Nije neuobičajeno da veliki sistemi kakav je *Intering holding* u čijem sistemu posluje kompanija *Imo-Rent*, osnivaju posebne firme za obavljanje pojedinih djelatnosti, tzv. projektne firme. Kao osnivači i članovi konzorcijuma na njih prenose sve svoje reference i kvalifikacije“, kaže se u odgovoru koji su *Monitoru* dostavili iz firme *Ekomedika*.

„Napominjemo da je postupak koji je predmet vašeg interesovanja prošao sve žalbene postupke uključujući i Upravni sud Crne Gore. Zbog tih okolnosti i spore administracije početak realizacije ovog projekta je kasnio čitavu godinu. Ovom prilikom u potpunosti odbacujemo sve insinuacije koje se vrlo tendenciozno očitavaju u vašim pitanjima, da se radi o bilo kakvom „namještanju, monopolu“ i slično.“

I Ministarstvo zdravlja i *Ekomedika* u odgovorima *Monitoru* ignorisali su pitanje o činjenici da slovenačka firma, osnivač *Ekomedike*, ima samo jednog zaposlenog.

Upoređivanjem papira iz registra privrednih subjekata vidi se da i *Proinvest* Janka Radunovića, i *Ekomedika*, imaju identičnu i adresu sjedišta i adresu primanja pošte: Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinskog 1A/VII. Na toj adresi nalazi se *Europoint*. Međutim, na ulazu zgrade na spisku firmi koje koriste prostorije biznis centra, nema imena *Ekomedika*. Na pitanje novinara *Monitora*, portir je odgovorio da se *Ekomedika* nalazi na sedmom spratu u prostorijama koje koristi *Industiaimport – Industriaimpex* sa svojim slovenačkim, partnerskim firmama.

Šta se krije iza *Ekomedike* (na internetu nema sajt) slikovitio govori sljedeća scena: nakon što je novinar *Monitora*, tokom istraživanja, putem e-maila, uputio pitanja izvršnoj

direktorici firme Ildi Koljenović, ona je, uz odgovore, dodala: „Prpratna dokumentacija će biti dostavljena na adresu redakcije.“ To se i dogodilo. Na vrata naše redakcije ušao je kurir sa dokumentacijom, i, na pitanje novinara „od koga je pošiljka“, odgovorio: „Od Sretena Đikanovića“. Zvanično – Đikanović nema direktne veze sa tom firmom.

Na koncu, imajući u vidu da se iza *Ekomedike* pojavljuje ime Janka Radunovića, ministrovog prezimenjaka i zemljaka (oboje su iz Berana), jasnija je odluka ministra Radunovića da monopolski posao dodijeli ovoj firmi.

A, ne, recimo, kompaniji *Bondtech corporation*. Ta firma, nakon što joj je ponuda odbačena na tenderu, uložila je prigovor, koji je odbijen od strane komisije Ministarstva. Rješenje o odbijanju prigovora potvrdila je i Komisija za koncesije Vlade. *Bondtech corporation* je pokrenula upravni spor. Upravni sud odbija žalbu. Ministarstvo je bilo jasno: „Konzorcijum *Ekomedika-OMPeco* jedini je ispunio uslove.“

Više *Monitorovih* izvora tvrde da su dvije renomirane svjestke firme iz oblasti prerade medicinskog otpada, koje su bile zainteresovane za tender Ministarstva zdravlja, odustale. Zbog toga što su shvatile da je tender namjenski pravljen za firme koje će ga i dobiti.

Marko MILAČIĆ

PARTNER: Stane Polanič, direktor Intering Holdinga i osnivač IMO-RENTA

AMFILOHIJE, OVOZEMLJASKI POSLOVI

Otanjila kasa

Finansije su za MCP goruće pitanje. Sličnih problema nije bilo od 25. maja 2007. do 22. januara 2010, kada je Amfilohije bio zamjenik patrijarha i predsjedavajući Sv. Sinoda. Prilike su se promijenile: Amfilohije je u sukobu sa srpskim vlastima, ali i sabraćom iz „srbijanskog” episkopata, uključujući i patrijarha Irineja

Već dvije godine *Manastir Ostrog*, za koji se vjeruje da donosi najveće prihode Srpskoj pravoslavnoj crkvi (SPC) u Crnoj Gori, nema igumana. Mjesto je upražnjeno nakon što je vikarni episkop dioklijski **Jovan (Purić)** u maju 2011. izabran za episkopa u Nišu, a nadležna Mitropolija crnogorsko-primorska (MCP) nije objavila ko ga nasljeđuje.

Kontrola prihoda ovog svetilišta možda nije samo predmet polemika u crnogorskoj javnosti. MCP je u obavezi da godišnje Patrijaršiji uplaćuje *razrez*, tzv. crkveni doprinos ili porez.

Crkveni nepotizam: Amfilohijev rođeni brat, jerej Rade Radović, ima solidnu parohiju u Kolašinu, dok je protojerej Arsenije Radović, bratanac mitropolita crnogorsko-primorskog, paroh u Budvi

Manastir Ostrog ima u ovdašnjim bankama najmanje dva žiro-računa, nezavisno od MCP-a.

Dio poslova sa hodočasnima obavlja se preko *Odigitrije*, firme MCP-a, u čijoj je upavi, pored **Amfilohija (Radovića)**, još uvijek i episkop Jovan. Vjeruje se kako Jovan nije

NA RAZNIM FRONTOVIMA: Amfilohije Radović

U javno dostupnim evidencijama nema preciznih podataka s koliko novca Vlada Srbije finansira MCP i EBN. Amfilohije je kazao da je Ministarstvo vjera Srbije, gdje su obje ove eparhije registrovane kao pravna lica, „finansijski pomagalo“ (TV Atlas, 22. jun 2012). Ministarstvo je u međuvremenu ukinuto, a poslove finansiranja je preuzela *Kancelarija za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama*. Njen budžet je 801.668.000 dinara, ili 7,01 milion eura, od čega 85 odsto za SPC.

No, država Srbija, kroz druge stavke, finansira SPC neuporedivo većim sumama. SPC je, između 2008. i 2011. dobila oko 20 miliona eura namijenjenih „neprofitnom sektoru“. Doplatom poštanskih markica za izgradnju *Hrama Sv. Save* u Beogradu je prikupljeno preko pet miliona eura; deklarirani troškovi za završetak radova su 40 miliona. Za obnovu *Hilandara* je dosad utrošeno 11,5 miliona. AP Vojvodina, gradovi i opštine iz svojih budžeta finansiraju SPC; Niš je za izgradnju tamošnje crkve u ovoj godini opredijelio protivvrijednost od 450.000 eura. Najmanje 13 miliona eura SPC je samo 2006. i 2007. dobila kroz *Nacionalni investicioni program*. Skrivenne donacije, kroz sumu poreza koju SPC ne plati na prihode od izdavanja objekata u zakup ili trgovinski promet, takođe su milionske. Vlada Srbije sa 170 eura mjesečno plaća stopu doprinosa za osiguranje svakog sveštenika, te posebnim programima finansira vjeronauku u školama. Tu su i donacije velikih državnih kompanija; na primjer, *Saobraćajni institut* CIP sada sa dva miliona eura rekonstruiše vilu patrijarha na Dedinju. Afere su orijentirane o iznosima koji se obrću: navodne pronevjere u slučajevima *Vilovski*, *Žikić* i *Popović* te poreske kazne episkopa srednjoevropskog **Konstantina** – ukupno iznose oko 2,5 miliona eura, itd.

Prema neslužbenim podacima *Kancelarije za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama*, srpske eparhije u Crnoj Gori, BiH i Hrvatskoj, iz njenog budžeta dobijaju po trećinu od ukupno 1,33 milion eura, dok je *Bogoslovlja* na Cetinju posebna stavka (*Večernje novosti*, 5. novembar 2012).

Interesantno je obrazloženje *Kancelarije*, tačnije Vlade Srbije, za finansiranje MCP i EBN. U njenom *Informatoru*

o radu za jun 2013, bez pominjanja bilo kakve misije jevanđelizacije, piše da srpsko „sveštenstvo i monaštvo ima presudnu ulogu u očuvanju nacionalnog identiteta u državama nastalim iz prethodne Jugoslavije“.

„Društveni položaj i materijalno stanje srpskog sveštenstva u Crnoj Gori određeni su snažnom ideološkom distancom države prema Crkvi, odbijanjem zahteva da se veronauka vrati u državne škole, ili prikrivenom ili otvorenom saradnjom sa grupom koja je osnovala kanonski nepriznatu Crnogorsku pravoslavnu crkvu“ (*Informator*, str. 26).

Direktor Kancelarije je **Mileta Radojević**, član Socijalističke partije Srbije (SPS) iz Lazarevca. On je, nakon što je 11. maja mitropolit crnogorsko-primorski u Beogradu na mitingu održao *jektenije* za upokojenje srpske vlade i parlamenta, organizovao „ručak pomirenja“ za Amfilohija i premijera i predsjednika SPS-a **Ivicu Dačića** (*Politika*, 31. maj). Radojević je sjedio u *Eparhijskom savetu* Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke kada je, mijenjajući patrijarha **Pavla (Stojčevića)**, Amfilohije bio i njen administrator. Iz eparhijske i patrijaršijske kase tada je nestalo oko milion eura, zbog čega je uhapšen i nedavno optužen blagajnik **Srbislav Žikić**.

Na Amfilohijev poziv, Radojević je 6-8. aprila o.g. posjetio MCP. Protoneimar izgradnje *Hrama* u Podgorici, **Momčilo Stanojević**, informisao ga je, piše na sajtu *Komisije*, da za završetak radova nedostaje 330.000 eura. To je značajno manje od 480.000, koje je Stanojević, u Amfilohijevom prisustvu, 27. juna saopštio novinarima. Stanojević je 1990-ih bio SPS gradonačelnik Đakovice i poslanik. Nadgledao je 2005. radove na „limenoj crkvi“ koja je transportovana na vrh Rumije, a 2009. je sklopio sa suprugom **Miroslava Miškovića** ugovor o zakupu zemljišta MCP-a na Lušnici za 590.000 eura.

EBN, odnosno episkop **Joanikije (Mićović)**, pokušava da bude u tijesnoj vezi sa *Kancelarijom*. Radojević je 11-13. maja o.g. posjetio EBN, kojom prilikom je „istakao da eparhija i srpski narod u Crnoj Gori mogu da računaju na pomoć Srbije“.

mogao preuzeti nišku eparhiju bez prijedloga i-ili izričite saglasnosti **Irineja (Gavrilovića)**, koji je bio njen episkop do izbora za patrijarha.

Finansije su za MCP goruće pitanje. Iz nekih medija bliskih MCP-u su objavili da „jedva obezbeđuju novac za plate sveštenicima“ (*Večernje novosti*, 20. februar). Predstavnik Eparhije budimljansko-nikšićke (EBN) je 12. aprila u razgovoru sa ministrom za ljudska i manjinska prava **Suadom Numanovićem** istakao „problem regulisanja penzijskog osiguranja za

sveštenike“.

Sličnih problema nije bilo od 25. maja 2007. do 22. januara 2010, kada je Amfilohije (Radović) bio zamjenik patrijarha i predsjedavajući Sv. Sinoda. Kontrolisao je kase Patrijaršije i Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke, najbogatije eparhije SPC-a, koja ukupnom crkvenom budžetu doprinosi razrezom sa 13 odsto. Amfilohije je 2011. deklarirao da je budžet njegove eparhije 2-2,5 miliona eura.

U tom periodu je počela i multimilionska investicija izgr-

adnje *Sabornog hrama* u Baru, sa pozlaćenim krstovima i drugim ornamentima grandomanije. Za drugu krupnu investiciju „papiri“ tek što su bili sređeni: stambeno-poslovni kompleks MCP-a, praktično u centru Podgorice, sa pet spratova, prizemljem, međuspratima, dvije garaže – bruto površina 9.921 kvadrata – dobio je građevinsku dozvolu još 23. marta 2011, ali izgradnja nije počela.

Prilike su se, dakle, promijenile: Amfilohije je u sukobu sa srpskim vlastima, ali i sabraćom iz „srbijanskog“

KONTROLA PRIHODA SVETILIŠTA PREDMET POLEMIKA: Manastir Ostrog

episkopata, uključujući i Irineja. Pokušao je da autoritet povрати razgorijevajući vatru oko Kosova a Njegoša progura za svetitelja – i kao nikad dotad naišao na odbijanje. Možda tek sada shvata težinu, prošle godine izrečenih, upozorenja sabrata **Irineja (Bulovića)**, episkopa bačkog. Povodom Amfilohijevih predosjećanja da će mu smanjiti dotacije iz Srbije, poručio mu je da „ne živi u državi o čijim institucijama iznosi kritičke primedbe”.

Koliko srpskih sveštenika u Crnoj Gori bi moglo da trpi zbog recesije crkvenog budžeta koju je izazvao Amfilohije? Nije poznat njihov tačan broj, ali nema sumnje da je

predimenzioniran.

Usaopštenju MUP-a Crne Gore iz juna 2011, koje je u jednom segmentu zasnovano na podacima *Fonda zdravstva*, 320 osoba je prijavljeno kao sveštenici i članovi njihovih porodica, monasi i monahinje SPC-a. Iz EBN-a su objavili kako imaju 80 sveštenika, što bi značilo da MCP ima vjerovatno oko 200, dok je ostatak u eparhijama iz Trebinja i Prijepolja koje takođe posjeduju parohije, crkve

i manastire u Crnoj Gori.

Glasovi nezadovoljstva sveštenstva MCP-a u Amfilohijevom mandatu se nijesu čuli, što nikako ne znači da ih nema. Ali, unutrašnji kritičari strahuju od glasnosti, jer ih čeka golgota suđenja kroz *Eparhijski sud*, kojim predsjedava Amfilohije, dok je crkveni tužilac njegova desna ruka, protojerej **Velibor Džomić**, nosilac titule *stavrofora* sa pravom da preko mantije nosi natprсни krst i crveni pojas, sve za desetak godina sveštениčkog staža – bez svršene bogoslovije ili Teološkog fakulteta.

Jedna od tema koja se u MCP šapatom kritikuje je – crkveni nepotizam. Amfilohijev rođeni brat, jerej **Rade Radović**, ima solidnu parohiju u Kolašinu, dok je protojerej **Arsenije Radović**, bratanac mitropolita crnogorsko-primorskog, paroh u Budvi.

Upravo u Budvi MCP raspolaže potencijalno glavnim finansijskim resursom – zemljištem. U toj opštini je najveći zemljoposjednik. Na njenoj parceli su planom bile uctane dvije jednospratne zgrade, ali je sada od opštinskog Sekretarijata za prostorno planiranje zatražila da se revizijom izvrši povećanje za tri sprata i da se objekti definišu – kao hotelski.

Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica propisuje da vjerske organizacije ne mogu da se bave djelatnostima od opšteg i posebnog društvenog značaja niti da osnivaju tijela za takvu djelatnost. MPC niti je registrovana po tom zakonu, a već ima jedan hotel u Budvi – *Podostrog*.

Kroz sudski postupak, MCP će od SO Budva naplatiti 1,5 milion eura zbog neisplaćenih naknada za izuzimanje njene parcele prilikom gradnje saobraćajnice.

U zatvorenom krugu mučki oko privatizacije hotela *Avala*, državna *Budvanska rivijera* je prije desetak godina poravnanjem isplatila MCP 628.174 njemačkih maraka (*Ugovor br. Rs. 700/00*, Osnovni sud u Kotoru).

Vladimir JOVANOVIĆ

Kritičari unutar MCP-a strahuju od glasnosti, jer ih čeka golgota suđenja kroz Eparhijski sud, kojim predsjedava Amfilohije, dok je crkveni tužilac njegova desna ruka, protojerej **Velibor Džomić**, sa titulom stavrofora – bez svršene bogoslovije ili Teološkog fakulteta

Sve za druš^vtvo

Privilegije i unosni poslovi nijesu dovoljni. Đukanovići prijatelji i članovi porodice sada iz gotovo prazne budžetske kase sudskim presudama izvlače milione na račun štete koju su navodno pretrpjeli od države. Koju su prethodno opustošili

Pravda na crnogorski način: dok građanin **Dejan Gašić**, otac osmoro djece, pokušava da izvrši samoubistvo ispred zgrade Vlade, gdje je danima uzalud tražio pomoć države da prehrani porodicu nakon što mu je izgorela kuća, građani **Branislav Brano Mićunović** i **Sava Grbović** Džigi pred sudom pobjeđuju državu.

Možda baš u trenu dok je Gašić vezivao kaiš oko vrata, u Osnovnom sudu u Podgorici otkucana je presuda

po kojoj Mićunović i Grbović, vlasnik *Lutrije Crne Gore*, na račun „pretrpljene nematerijalne štete” treba da dobiju dva miliona eura iz opustošene državne kase. Presudu je donio sudija tog suda **Blažo Jovanić**.

Za one koji su na ivici da povjeruju u pravnu državu i pravdu, možda nije zgoreg napomenuti: Mićunović je prijatelj premijera **Mila Đukanovića** još iz duvanskih dana kada su skupa dijelili italijansku optužnicu za šverc cigareta. Iz nekog neobjašnjivog razloga crnogorsko sudstvo je posebno efikasno kada se protiv državne nepravde na sudu odluče boriti Đukanovići najbliži, od prijatelja do članova porodice. Tada se ne škrtari. Nedavno je spor protiv države težak 12 miliona eura dobio i građanin **Aco Đukanović**, sasvim slučajno premijerov brat.

„Ova presuda predstavlja nastavak višegodišnje prakse da se kontroverznim partnerima i prijateljima vrha izvršne vlasti isplaćuju milioni iz državnog budžeta, koji mi ostali punimo na osnovu zakona koji se donose kako bi se sredstva za ‘partnere’ i dalje obezbjeđivala”, prokomentarisao je Jovanićevu presudu advokat **Veselin Radulović**.

Radulović je ocijenio da je ta presuda presedan jer su, kako je rekao, sudovi do sada dosuđivali naknadu nematerijalne štete samo u postupcima zbog neosnovanog lišenja slobode i to u mnogo manjim iznosima. „Isti taj Jovanić je početkom 2010. po tužbi za naknadu štete zbog ratnog zločina deportacije dosudio 15.000 eura za pretrpljene duševne bolove zbog smrti roditelja”, podsjetio je Radulović.

Sudija Jovanić je poznat kao slab na duševne bolove Familije. Javnost ga se sjeća i po presudi u korist **Stanka Subotića**, još jednog Đukanovićevog prijatelja sa italijanske potjernice, u sporu protiv *Monitora*. Jovanić je naš nedjeljnik osudio zbog nečega na šta se Subotić nije ni žalio.

DRŽAVA
PO MJERI
UZORNIH
GRAĐANA:
Aleksandar
Đukanović
i Branislav
Mićunović

Dejan Milovac: „Dok je sudstvo vrlo revnosno kada se na tužiteljskoj strani nalaze domaći i strani tajkuni, rijetki su primjeri kada je država uspjela da naplati makar cent od propalih privatizacija, ugovora o zakupu i drugih poslova stoljeća. Višemilionski iznos se nakon Branislava Mićunovića i Aca Đukanovića smiješi i Blagoti Radoviću”

Jovanić se sada oglašio na upozorenja zastupnika države da Mićunović i Grbović nijesu ni objasnili u čemu se sastoji šteta koju su navodno pretrpjeli od države.

U obrazloženju presude Jovanić je naveo da *Uprava za igre na sreću* nije poštovala rokove prilikom davanja odobrenja na pravila nove igre na sreću *Toto* i izdavanju dozvole koncesije u kazinu *Royal* u hotelu *Splendid* Mićunovićevoj firmi *Džek pot*.

Jovanić nije razmatrao to što, kako je utvrđeno u njegovoj sudnici, *Lutrija* mjesečno prihoduje više od 100 hiljada eura samo od priređivanja sporne igre na sreću *Toto*, a da je prema finansijskim izvještajima, na šta je nedavno upozorio MANS, tokom posljednje tri godine državi uplatila porez od samo 3.761 eura.

„Samo po osnovu zarade od igre *Toto*, morala je plaćati porez na dobit od 9.000 eura”, ocijenio je Veselin Radulović.

MANS je ranije podsjetio da se igre na sreću i privilegovane kompanije oslobodaju poreza na dodatnu vrijednost dok se porez povećava sa 17 na 19 odsto kako bi se popunile rupe u budžetu.

„Upravo su poslanici DPS-a podržali inicijativu udruženja kockara, u kojemu su Mićunović i Grbović, da se kocka oslobodi plaćanja PDV-a”, podsjeća za *Monitor* Dejan Milovac iz MANS-a.

Prema Jovaniću *Uprava za igre na sreću* narušila je ugled *Lutriji*, u čijem odboru je i Mićunovićeva kćerka Andrea, i podnošenjem velikog broja prekršajnih prijava koje kasnije nijesu potvrdili drugostepeni

organi zbog nedostatka dokaza.

Sudija nije razmatrao da su i u dosadašnjim postupcima protiv Mićunovića teško obezbjeđivani dokazi. Mićunović je oslobođen optužbi za ubistvo Radovana Kovačevića ispred Kliničkog centra 2001. godine, pošto niko od prisutnih nije mogao da se sjeti kome je pripadala „maljava ruka” koja je povukla oroz.

Sudija Jovanić je inače u postupku koji su Mićunović i Grbović vodili protiv *Daily press*-a i MANS-a izuzet iz slučaja zbog pristrasnosti.

Monitor je već pisao da je protiv njega prije nekoliko godina podignuta krivična prijava zbog finansijskih malverzacija u Vrhovnom sudu,

koja je odbačena usljed nedostatka dokaza. Predsjednik Filip Vujanović amnestirao je Jovanićevog brata Bora, koji je ranije kao carinik osuđen zbog primanja mita. Boro Jovanić je izvjesno vrijeme bio vozač jednog člana familije Đukanović.

Nije prvi put da je država „nepravедna” prema Mićunoviću. Kako ga je samo teško oštetila kada je iz budvanske kase izdvojen novac kako bi se donio DUP samo za parcelu na kojoj je Mićunović nelegalno sagradio osmospratnicu. Tako je o trošku SO Budva legalizovana Mićunovićeva imovina, čija je cijena usput porasla zahvaljujući izmjeni planske dokumentacije i namjene tog zemljišta.

Pa trinaestospратно betonsko čudovište *Harmonija* na rtu Zavala, čija je suvlasnica Mićunovićeva kćerka Andrea, koja je ostala netaknuta zahvaljujući ministru Predragu Sekuliću. Pa monopol *Lutrije Crne Gore*. Sve gore od goreg.

A tek nepravda koju je građanin Aco Đukanović pretrpio od strane države. Sutkinja Osnovnog suda Natalija Boričić zimus je presudom obavezala Crnu Goru da premijerovom bratu isplati oko 12 miliona eura na ime uložених sredstava i izgubljene dobiti, pošto Ministarstvo unutrašnjih poslova nije poštovalo kupoprodajni ugovor iz 2008.

U kratko: Vlada Mila Đukanovića 2008. godine je održala licitaciju za prodaju placu u blizini Ekonomskog i Pravnog fakulteta, na kome se nalazi „limenka” Uprave policije. Na licitaciji je pobijedio Aco Đukanović, kome je potom Vlada Mila Đukanovića višestruko uvećala spratnost objekata na pazarenom placu. Vlade Mila Đukanovića i Igora Lukšića potom kasne sa oslobađanjem prodate lokacije, zbog čega Aco konačno stiće osnov za tužbu.

Da se ne pominje kako se mlađi Đukanović mučio sa *Prvom bankom*. Tu je kredit od 44 miliona koje je dobio od države, pa svi ti

SLABNA DUŠEVNE BOLOVE FAMILIJE: Blažo Jovanić

novci državnih kompanija koji su tamo ležali zarobljeni. Ma užas.

Višemilionski iznos se smiješi i poznatom podgoričkom građevinaru **Blagoti Radoviću**, vlasniku kompanije *Zetogradnja*, ukazuje Dejan Milovac.

„Radović je prije nekoliko godina kupio zemljište na kom se nalazi *Duvansk kombinat*. Ugovorom je bio predviđen rok za uklanjanje fabrike, koji je odavno istekao, jer je država odlučila da *Duvanski* još može biti koristan kada je u pitanju nelegalna proizvodnja i prodaja cigareta. I tu postoji osnov da Radović zaradi milione samo po osnovu toga što država nije ispunila obaveze”, kaže on.

Sudija Blažo Jovanić je poznat kao slab na duševne bolove Familije. Javnost ga se sjeća i po presudi u korist **Stanka Subotića**, još jednog **Đukanovićevog** prijatelja sa italijanske potjernice, u sporu protiv *Monitora*. je naš nedjeljnik osudio zbog nečega na šta se **Subotić** nije ni žalio

„Dok je sudstvo vrlo revnosno kada se na tužiteljskoj strani nalaze domaći i strani tajkuni, rijetki su primjeri kada je država uspjela da naplati makar nešto od propalih privatizacija, ugovora o zakupu i drugih poslova stoljeća. Tako se u svjetlu rebalansa koji će za preko 100 miliona eura olakšati džepove građana ne razmatra da se ruski vlasnik *KAP-a* utuži za iznos kredita koji nije vraćao, iako se radi o milijarderu koji taj novac sigurno ima”, kaže Milovac.

Privilegije i unosni poslovi više nijesu dovoljni. **Đukanovićevi** prijatelji i članovi porodice sada iz gotovo prazne budžetske kase sudskim presudama izvlače milione na račun štete koju su navodno pretrpjeli od države. Koju su prethodno opustošili.

Milena PEROVIĆ KORAĆ

PRIJETNJE MONITORU

Mile i družina

Na istine koje objavljuje naš nedjeljnik jedni reaguju prijetnjama, drugi tužbama. Matrica je ista, generisana na istoj adresi

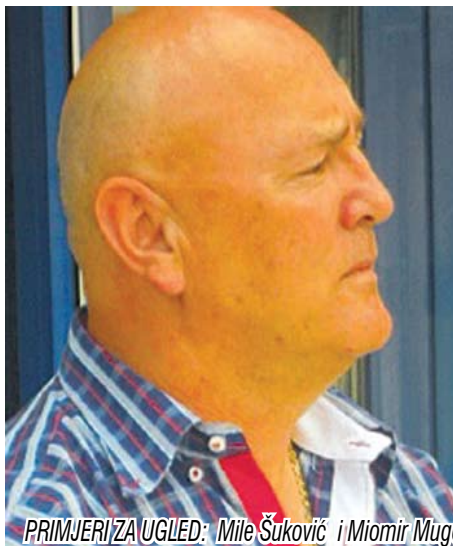
Šta je, osim ljubavi prema **Milu Đukanoviću**, zajedničko predsjedniku *SO Kolašin* **Miletu Šukoviću**, advokatici **Ani Kolarević** i tajkunu **Stanku Subotiću**? Nervoza prema istini koju o njima objavljuje nedjeljnik *Monitor*. Matrica je ista, generisana na istoj adresi. Različita je samo izvedba: prijetnja pesnicama ili tužbama. Svejedno. Kako ko voli.

Kolašinski politički kameleon **Šuković**, koji na vlasti, u ovom ili onom stranačkom dresu, figurira dvije decenije, bijes zbog objavljenih činjenica o njemu i njegovoj porodici artikuliše ovako: „Nabijem vas na kurac! Doći ću u Podgoricu, jebaću vam majku svima, Ustaše! Jebaću majku cijeloj redakciji...” Srećom, nije došao u redakciju. Nije ni demantovao

podatke iz teksta *Ide Mile DPS prugom*, **Milene Perović Korać**.

Nakon prijave koju su zbog ugrožavanja bezbjednosti, odnosno zbog prijetnji i psovki koje im je uputio, protiv njega podnijeli novinari našeg lista, **Šuković** je saslušan u kolašinskoj policiji. Tim povodom, prema njegovim riječima, objasnio je razloge (kaže: u pisanoj izjavi na šest strana) takvog postupka zbog, navodno, netačnih optužbi novinara *Monitora*. U kolašinskoj policiji dok je saslušavan, **Mile** se morao osjećati lagodno: načelnik tamošnje ispostave je **Bajo Šuković** njegov brat.

Njegov sin, **Miletov** bratanić, **Vuk Šuković**, pomenimo i to, nedavno je dospio u javnost, neposredno nakon tragedije autobusa sa rumunskim

PRIMJERI ZA UGLED: **Mile Šuković** i **Miomir Mugoša**

MANS NA UDARU

Za kritičare režima lovostaja nema. Najsvežiji primjer je slučaj brutalnog kršenja zakona prilikom hapšenja aktivista MANS-a. Policija je, krajem juna, privela izvršnu direktoricu te nevladine organizacije **Vanju Čalović** i još pet aktivista, nakon performansa koji su organizovali ispred Skupštine Crne Gore, zbog povećanja poreza na dodatu vrijednost (PDV).

Oni su uhapšeni nakon što su tokom performansa prosuli crvenu farbu ispred ulaza u crnogorski Parlament. Aktivisti MANS-a, nakon privođenja, dovedeni su u podgorički Prekršajni sud.

Samo nekoliko dana nakon hapšenja podgorička Komunalna policija kaznila je Čalovićevu sa 150 eura, a njenu NVO sa 1.500 eura zbog, kako je navedeno u prekršajnom nalogu, kršenja Zakona o putevima.

Advokat Veselin Radulović povodom najnovijih pritisaka na MANS kazao je da brojni postupci protiv te NVO, koje Vlada pokreće preko policije i vodi putem sudija za prekršaje, pokazuju da su policija i Vlada odlučni da zaštite one koji su davno trebali da odgovaraju pred sudom, a o čijoj korupciji i kriminalu govore oni koje Vlada hapsi.

UVIJEK NA UDARU: Vanja Čalović

turistima na mostu Grlo, u Platijama. Poslije incidenta, prenijele su *Vijesti*, policajac B. K. ispričao je da ga je Vuk Šuković bez razloga udario u lice, dok je sin načelnika kolašinske policije kazao da je to uradio zato što ga je policajac hvatao za ruke i lice.

Poslije svega, naročito je bilo dirljivo reagovanje predsjednika Opštine Kolašin **Darka Brajuškovića**. On ne podržava Šukovićevu stilistiku, ali nikako ne bi mogao podržati Šukovićevo razrješenje. „Bio bi to presedan”. Pošteno. Mugi nije prijeto. On je djelovao. Pa ništa.

Sestra i advokatica Ana Kolarević to radi suptilnije. Dan prije Šukovićeve akcije, *Monitor* je imao zakazan susret sa njom u - sudnici. Nije se pojavila. Ne žuri joj se. Vidimo se u septembru.

Ona je prošlog decembra, nezadovoljna načinom na koji *Monitor* prikazuje njen lik i djelo, tužila izdavača našeg lista od koga traži obeštećenje od 100.000 eura! U tužbi Kolarevićka navodi da *Monitor* duži period objavljuje njene fotografije praćane senzacionalističkim naslovima, koji ne odgovaraju objavljenom sadržaju, u cilju diskreditacije. „Tuženi i dalje svakodnevno nastavlja ovu negativnu kampanju, a može se reći i pravu harangu u pomenutom nedjeljniku”.

U tužbenom dokumentu stoji da u tekstu sve vrvi od tendencioznih i neistinitih navoda: „Sa očiglednim ciljem da se tužilja prikazuje javnosti kao ‘moćna sestra’ ‘velikog brata’, koja o svemu odlučuje i koja je van zakona ove države, što je notorna neistina”.

Imajući u vidu visinu tražene naknade, jasan je naum *Prve sestre*: ugasiti *Monitor*.

Stanko Subotić Cane ima drugu taktiku. Đukanovićev osvjedočeni prijatelj još iz posla sa cigaretama, ljeta 2011. godine podnio je Osnovnom sudu u Podgorici tužbu protiv **Milke Tadić-Mijović, Milene Perović-Korać i Monitora**, „zbog niza neistinitih i uvredljivih navoda objavljenih 18. marta ove godine u nedjeljniku *Monitor*, u tekstu pod naslovom *U mreži*, kojima se teško vrijeđa čast i ugled Subotića”.

I on, kao i Kolarevićka, ima tananu dušu, pa je podnio tužbu u kojoj je zahtijevao naknadu štete za duševne bolove zbog povrijeđene časti i ugleda. Za razliku od advokatice, Subotić je bio skroman - tražio je odštetu od jedan euro, uz obavezu objavljivanja presude u *Monitoru*.

U tužbi stoji: „U označenom tekstu, Subotić je lažno predstavljen kao lice koje se bavi raznim nelegalnim aktivnostima, koji je preko svojih kompanija, a zahvaljujući vezama sa crnogorskim političkim funkcionerima i drugim licima, nelegalno stekao ogromnu imovinu, kao prikriveni vlasnik velikog broja kompanija u Crnoj Gori, koji je omogućavao prebacivanje i legalizaciju nelegalno stečenog novca nizu drugih lica u Crnoj Gori i vršio niz drugih kriminalnih aktivnosti”. Dobrica.

Presuđeno je u Subotićevu korist, ali, i to je za rubriku „Vjerovali ili ne”, za nešto što u tužbi nije tražio niti Cane Subotić, niti njegov advokat. Kad može Cane, što ne bi mogao i Safet Kalić. I Saja duša boli zbog toga što je *Monitor* pisao o njegovim plemenitim poslovima. Sud stvar o našoj krivici još detaljno razmatra. Da se ne uspavamo.

Trebalo bi posebno izadnje da pobrojimo sve tužbe i presude - osvete *Monitoru* za svjedočenje o njihovim zločinima, nasilju i pljački. Šta god da urade, kako god da presude, u našem slučaju samo će dokazati jedno – bespomoćnost sile.

Marko MILAČIĆ

HIT NEDJELJE

„Neke ohrabrujuće informacije koje donosim sa nekih mojih puteva po Kini i negdje drugdje govore da se borimo za Dom revolucije, da nađemo investitore, da se to kreditira i da se Dom revolucije sam izdržava“

Branislav Mićunović, ministar kulture tokom posjete Nikšiću o Domu revolucije, nikad završenom projektu koji je trebalo da se ruši

Evo Morales

Predsjednik Bolivije:

- Neće mi biti teško da zatvorim Ambasadu SAD, moja ruka neće zadrhtati.

(Frans pres)

Filip Riker

Zamjenik pomoćnika američkog državnog sekretara, kritikujući kosovski pokret Samoopredeljenje:

- Klovnovi koji žele da igraju i da budu nasilni treba da dva puta razmisle o svojim djelima i uticaju na budućnost njihove zemlje.

(Mondo)

Srećko Horvat

Filozof iz Zagreba:

- Mislim da je lakmus papir za raspravu o političkim elitama u Hrvatskoj nedavna proslava ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Potrošeno je nekih 800.000 eura za proslavu na Trgu Bana Jelačića. Vanjski dug Hrvatske je skoro 50 milijardi eura. Ova svota se mogla upotrijebiti za pokrivanje dijela vanjskog duga, ali naše političke elite odlučile su se na tu manifestaciju kojom bi se proslavilo pristupanje i ulazak u još jedan Titanik.

(RFE)

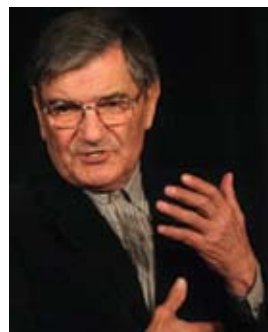
Dževad Karahasan

Bosanski pisac:

- Dvadeset godina mi sanjamo mrvu normalnosti. I oni nam je ne daju, da bi opljačkali ovo malo što je ostalo.

(Buka)

Miša Janketić

Glumac:

- Kad me pitaju koliko imam godina, ja kažem nijednu. Svaku sam spiskao.

(Novosti)

Oliver Stoun

Reditelj, scenarista i producent:

- Evropa i druge zemlje ne čine ništa da pomognu Snoudenu iz straha od SAD. Ne usuđuju se da zauzmu stav koji je u suprotnosti sa američkim interesima. To su zvuci američkih satelita širom sveta.

(Politika)

Richard D. Wolff

Američki ekonomista i univerzitetski profesor:

- Ekonomska kriza i propadanje, koje većina nas osjeti na vlastitoj koži, neće biti prevladani fantazijama o povratku nekom zlatnom razdoblju čistog kapitalizma. Moramo gurati naprijed i stvoriti bolji sustav od postojećeg kapitalizma. Po prvi put nakon dugo vremena, možemo se udružiti s brzorastućim brojem ljudi koji dolaze do istog zaključka.

(H-alter)

Slavko Linić

Hrvatski ministar finansija o namjeri davanja koncesija na autoputeve:

- Polako dobivam dojam da će netko spakirati naše autoceste u kovčeg i odnijeti ih iz Hrvatske. Jer jednostavno se tako čudna retorika i rasprava vodi u Hrvatskoj. Autoceste će ostati u Hrvatskoj, a građanima poručujem: ne plašite se onih koji stvaraju cirkus i koji vas neobjektivno informiraju

(Večernji list)

Bojan Đurić

Potpredsjednik Liberalno demokratske partije u Srbiji:

- Plan rekonstrukcije vlade je palanački duh rekonstrukcije, površinsko brisanje prašine pred gostima.

(Blic)

SONJA JAUKOVIĆ

Glumica, nekada prvakinja Narodnog pozorišta u Beogradu:

- Ispraćena sam u penziju kao da sam u pozorištu 43 godine bila dekorater a ne prvakinja. Zlatne plakete i Pečat kuće dobili su neki ljudi izvan pozorišta, valjda za zasluge što su gledali i neku moju predstavu.

(Novosti)

SELMA UČANBARLIĆ

Novinarka koja godinama izvještava o sudskim procesima u BiH o anonimizaciji sudskih dokumenata:

- Vi sada imate presudu u kojoj piše da je F.K. zajedno sa S.F. počinio zločin na U.B. u opštini Z., što znači da vi apsolutno ne možete znati ko je počinilac nekog djela, gdje je djelo počinjeno, šta se desilo. To znači da su sudski dokumenti koji treba da pišu historiju, koji treba da informišu javnost, totalno neupotrebljivi.

(RFE)

AZRA HADŽIAHMETOVIĆ

Profesorica Ekonomskog fakulteta u Sarajevu i zastupnica u PSBiH:

- Pričati punih usta o našoj opredijeljenosti za članstvo u EU, a ne činiti ništa da se makar puzajućim korakom pomaknemo ka tom cilju, postaje historijski drsko.

(Oslobođenje)

HIPOTEKARNA BANKA Vama POSVEĆENA!

„AKTIVIRAJ SITNIŠ“ je Vaša štednja, koju ostvarujete korišćenjem debitnih platnih kartica.

Pri svakoj kupovini karticom, iznos sa računa koji plaćate karticom, zaokružuje se na prvi veći iznos i to na:

♦ 0.50 €, 1.00 €, 2.00 € ili 5.00 € - po Vašem izboru.

Razlika između iznosa na računu i zaokruženog iznosa, automatski se uplaćuje na Vaš štedni račun i još se vremenom uvećava za kamatu.

„AKTIVIRAJ SITNIŠ“ je još jedan razlog više da koristite debitne kartice Hipotekarne banke: VISA Electron, Premium ili Premium Plus.

Call Centar **19905**
www.hb.co.me

Izgubljena generacija mladih u EU

Elena Silvestra traži posao. Ima 25 godina i živi u Madridu, gdje je završila studij prava i međunarodnu trgovinu. Prije samo nekoliko godina ovo zanimanje je bilo neka vrsta jamstva za dobro plaćen i siguran posao. Ali, ta vremena su prošla.

„Jedini posao koji bih mogla dobiti nije naročito dobro plaćen. Trebala bih raditi 40 sati tjedno i pri tome zaraditi samo 300 eura.” A zbog toga što se od toga ne može živjeti, Elena se vratila roditeljima koji je financiraju.

Gospodarska kriza pogodila je svom snagom mlade poput Elene. Od izbijanja krize nezaposlenost među mladima je skočila sa 15 na 23 posto. Prema podacima Eurostata (Europskog ureda za statistiku) 5,6 milijuna mladih starosne dobi od 15 do 24 godine je bez posla.

Najdramatičnija situacija je u krizom pogođenim zemljama poput Španjolske i

Grčke u kojima je više od polovice mladih nezaposleno. Iz ovog istraživanja su izuzeti oni koji još uvijek pohađaju školu i studenti.

Constantin Gurdžijev, profesor ekonomskih nauka sa Triniti koledža u Dublinu objašnjava zašto recesija najviše pogađa mlade. „Mladi radnici su slabije povezani u sindikalnim organizacijama nego stariji, a pri tom nemaju ni ugovore na neodređeno vrijeme. Tako da je za poduzeće mnogo skuplje da

uslijed krize otpuštaju starije radnike i onda odlučuju otpustiti i mlade.”

Manje zaposlenih mladih automatski znači manje poreznih platiša za državu i manju potrošnju. Kada mlad čovjek živi na financijskom minimumu, onda ne osniva obitelj, ne kupuje ni kuću ni automobil.

Ali, nije u opasnosti samo gospodarski rast. Socijalni sustav je također u opasnosti jer zaposleni mladi plaćaju za starije. Ovakav razvoj događaja na kraju može ugroziti i socijalni mir, kaže financijski stručnjak iz Dublina profesor Gurdžijev. Jer, to što mladi osjećaju da su ih konzervativne političke snage i socijaldemokrati ostavili na cjedilu, može dovesti do njihovog priklanjanja ekstremističkim pokretima i strankama.

„Nedavni neredi mladih iz socijalno ugroženih slojeva društva u Parizu, Londonu te na kraju i u Stockholmu ne slute na dobro”, smatra Gurdžijev.

Ova tema je od početka godine visoko pozicionirana u političkim agendama. Tako su i šefovi država i vlada zemalja EU krajem juna u Bruxellesu usvojili program o borbi protiv nezaposlenosti mladih. Za taj program će se iz briselske blagajne izdvojiti šest milijardi eura.

No, pitanje je koliko će sve te mjere pomoći da se problem nezaposlenosti kod mladih prebrodi. Profesor Gurdžijev za današnju generaciju mladih ljudi ima jedan, možda neočekivan savjet: „Onaj tko je dobro obrazovan treba emigrirati iz Europske Unije“. A upravo to želi i Elena. „Ako se stvari ne promijene, razmišljam da odem u inozemstvo. Definitivno ne želim ići u Englesku ili Njemačku, jer u obje ove zemlje već ima previše Španjolaca. Ali, razmišljam o odlasku u Latinsku Ameriku”, kaže Elena.

Biznis.ba/DW.DE

Evropu je kriza eura dovela pred mučne izazove. Situacija je posebno dramatična među mladima koji muku muče s nezaposlenošću i pomanjkanjem perspektive. Programom za pomoć EU želi pomoći „izgubljenoj generaciji”

KAKO SU OTELI IMOVINU MILOVANA TUJKOVIĆA IZ TIVTA

Kapetanov brodolom na kopnu

Penzionisani pomorski kapetan Milovan Tujković dvije decenije uzaludno pokušava da dođe do basnoslovno vrijedne zemlje u Grblju koju je naslijedio od roditelja

Pomorski kapetan **Milovan Tujković** proživio je četiri decenije plovidbe po svjetskim morima i okeanima bez brodoloma. Onda ga je „usidrila“ penzija u Šibeniku, gdje je dugo živio sa porodicom. Nije ni sanjao da će pod stare dane morati da seli u Crnu Goru, domovinu svojih roditelja, a još manje da će u osmoj deceniji života uzaludno obijati pragove državnih institucija da bi u svoje vlasništvo vratio zemlju koju je naslijedio od oca i majke.

„Kada je izbio rat, nisam htio ni da ubijam niti da čekam da mene neko ubije, sa porodicom sam došao u Tivat 1992. Dvije kuće u Šibeniku prodao sam u besćenje i ovdje kupio stan misleći da ću ostatak života provesti u miru. Kada sam saznao da zemlja u Grblju kod Kotora, koju smo braća i ja naslijedili od roditelja, više nije naše vlasništvo i počeo da tražim da nam se vrati, život mi se pretvorio u uzaludno obraćanje nadležnim državnim institucijama, izlaganje velikim troškovima, a čak sam i fizički napadnut“, počinje svoju ispovijest Tujković.

Poslije majčine smrti, rješenjem o ostavinskom postupku, koje je 1987. godine izdao Osnovni sud u Kotoru, Milovan je sa dvojicom braće postao nasljednik gotovo milion kvadratnih metara zemljišta u Grblju, katastarska

opština Sutvara.

Dolaskom u Tivat krenuo je da kod nadležnih organa ostvari to svoje pravo. Tada je ušao u sudske-birokratski lavirint. Tjerajući pravdu potrošio je, kaže, najmanje dvadeset hiljada eura i postigao – ništa.

Prošlog ponedjeljka Milovan je trebalo da ide u Bar da u kancelariji Komisije za povraćaj i obeštećenje, koja pripada Ministarstvu finansija, prisustvuje raspravi „za povraćaj/ obeštećenje oduzetih imovinskih prava“.

„Rasprava je bila zakazana u 13,30, ali ja nijesam imao snage da po ovoj paklenoj vrućini idem autobusom u Bar i zamolio sam predsjednika Komisije **Zorana Radojičića** da raspravu odgodi za jesen“, kaže Milovan.

Ranije se toj komisiji žalio da njen vještak **Vuko Stojković** „nije bio voljan“ da

identifikuje zemlju Tujkovića, pa je tražio da odredi drugog vještaka. To je samo jedna od epizoda iz višegodišnje storije o tome kako je Milovan tražio svoju izgubljenu imovinu.

Tujković kaže da je davno odgovarajućoj komisiji u Kotoru i sudovima predao sva

PRAVDU TRAŽI DVIJE DECENIJE:
Milovan Tujković

dokumenta koja su mu tražili i detaljno objasnio svoj problem. Međutim, sudovi, komisije i tužilaštva stalno mu iznova traže tu istu dokumentaciju.

„Imam najmanje desetak kilograma rješenja, nacрта, prepiske i ostalih dokumenata kojima pokušavam da se izborim za svoju zemlju“, kaže Milovan i pokazuje nam brojne raznobojne fascikle u kojima se nalaze pedantno hronološki posloženi silni papiri, od kojih su neki stari više od dvije decenije.

Tujkovići su u tri navrata ostajali bez dijelova svog imanja. Prvi put država je 1947. konfiskovala dio zemlje. Drugi put država im 1983. godine uzima kompleks od oko sto hiljada metara kvadratnih za industrijsku zonu u Radanovićima ne tražeći za to saglasnost ni od jednog nasljednika. Treći put preostali dio zemlje su, sudskim i ostalim gimnastikama, prisvojili mještani, opština i ko zna ko još. Milovan nije uspio da pouzdano sazna ni ko su sve vlasnici njegovog nasljeđa u Sutvari.

U rješenju iz 1987. godine, koje je potpisala sutkinja Opštinskog suda u Kotoru **Jadranka Kocelj**, crno na bijelo piše da se „dozvoljava uknjižba prava vlasnosti sa imena ostaviteljice na ime i korist“ Milovanu i dvojici njegove braće. Slijedi spisak više od pedeset nekretnina, odnosno parcela u katastarskoj opštini Sutvara.

Milovan je bio angažovao advokata **Vladana Lazarevića** iz Perasta da ga zastupa „u građanskom, parničnom, vanparničnom, izvršnom, knjižnom, krivičnom postupku pred svim sudovima“. Međutim, kako tvrdi, ni Vladan, ni njegov sin **Vojin**, bivši

DOKAZ O NASLJEDSTVU:

Rješenje kotorskog suda iz 1987. godine

advokat i nekadašnji savjetnik **Filipa Vujanovića**, danas biznismen, nisu ništa uradili da on dođe do svoje nezakonito oduzete zemlje ogromne vrijednosti.

Nema, kaže, značajnije državne adrese kojoj se nije obratio i tražio samo jedno - da mu se vrati ono što mu pripada po zakonu.

Predsjedniku Osnovnog suda u Kotoru **Branku Vučkoviću** obraćao se jedanaest puta. Vučković ga je savjetovao da tuži sve sadašnje vlasnike njegove zemlje u Sutvari. „Ima ih najmanje pedeset! Zamislite koliko bi mi trebalo godina života i novca za tolike sudske procese“, objašnjava Tujković.

Prijem kod **Marije Čatović**, gradonačelnice Kotora, tražio je četiri puta. Nikad ga nije

primila. Vrhovnom državnom tužiocu **Vesni Medenici** slao je svu dokumentaciju o svom slučaju. Nije pomoglo. Osnovni državni tužilac iz Kotora **Boris Savić** primio ga je i obećao da će ga dopisom za nekoliko nedjelja obavijestiti šta se može uraditi u vezi vraćanja njegove zemlje. Vrijeme je prolazilo, ali obećani dopis nije stizao. Onda je Tujković drugim poslom otišao u zgradu Skupštine opštine Kotor i slučajno sreo Savića ispred kancelarije. Kada ga je upitao šta je sa njegovim zahtjevom, Savić se na njega izgalamio i pozvao policiju koja je Tujkovića oborila na pod i izbacila iz zgrade. Morao je da ide u hitnu pomoć, žalio se policiji i Vesni Medenici, ali uzalud. Beskorisno mu je bilo i obraćanje **Nikoli Samardžiću**, dok je bio predsjednik kotorske

opštine.

Tujković se prije tri godine žalio i Ministarstvu finansija Crne Gore na Upravu za nekretnine – Područna jedinica Kotor zbog toga što je prekinula postupak „u predmetu promjene upisa na nepokretnosti u katastarskom operatu KO Sutvara po zahtjevu Tujković Milovana do okončanja sudske postupka koji se vodi pred Osnovnim sudom u Kotoru“.

Usvajajući Tujkovićevu žalbu, Ministarstvo navodi da je povrijeđen Zakon o upravnom postupku, uz konstataciju da iz obrazloženja Uprave za nekretnine „nije moguće utvrditi da li se i u vezi čega vodi postupak pred Osnovnim sudom u Kotoru, pod kojim brojem je ta parnica, te u krajnjoj liniji zbog čega taj postupak i u kom smislu predstavlja prethodno pitanje za upis prava na nepokretnostima“.

Ministarstvo drugim riječima kaže da je zaključak katastra nejasan da nejasniji ne može biti. No, Milovan je odavno navikao na takve nemušto sročene birokratske dopise.

Iz brda dopisa mogao je da pročita sve i svašta. Recimo, u dopisu od prije tri godine, koji potpisuje v.d. načelnika

Nema značajnije državne adrese kojoj se nije obratio.

Predsjedniku Osnovnog suda u Kotoru Branku Vučkoviću

obraćao se jedanaest puta. Vučković ga je savjetovao da tuži

sadašnje vlasnike njegove zemlje u Sutvari. „Ima ih najmanje

pedeset! Zamislite koliko bi mi trebalo godina života i novca za

tolike sudske procese“, kaže Tujković

Uprave za nekretnine Podgorica dipl. pravnik **Veselin Miletić**, Tujković se obavještava da se „spisi predmeta Komisije za javno izlaganje podataka za KO Sutvara“, broj taj i taj „nalaze u Ministarstvu unutrašnjih poslova Kotor“! Sitnica: v.d. načelnika je

Sudskim i ostalim gimnastikama imovinu Milovana Tujkovića i njegove braće prisvojili su mještani, opština i ko zna ko još. Milovan za tolike godine nije uspio da pouzdano sazna ni ko su sve vlasnici njegovog nasljeđa

preselio MUP iz Podgorice u Kotor ili se, što je logičnije, radi o nekoj drugoj državnoj instituciji. Tujković nije mogao da odgonetne kojoj.

Te 2010. godine Tujković je dobio dopis iz Osnovnog državnog tužilaštva Herceg Novi, koji je potpisala **Snježana Zejnilagić**, da ima pravo da kao oštećeni „preuzme krivično gonjenje“ protiv **Stevke Lazić**, **Veska Jovićeve** i **Ljiljane Rašović** zbog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja, protiv **Branka Vučkovića** zbog krivičnog djela nesavjestan rad i **Vladana Lazarevića** zbog krivičnog djela zloupotreba ovlašćenja.

„Hvala na savjetu, ali podnijeću prijave protiv pomenute gospode i tužiti one brojne vlasnike moje zemlje kao što mi je, kako rekoh, predlagao Vučković ako mi **Milo Đukanović** otvori akreditiv, pa da za njegove pare dalje tjeram pravdu angažujući advokate i vještake“, kaže umorni Tujković.

Stari pomorski kapetan decenijama se bez problema snalazio ploveći oko zemljine kugle. Ne zna koji bi mu to kompas pomogao da se snađe u ovdašnjem bezakonju.

Veseljko KOPRIVICA

VRELO LJETO U ULCINJU

Pukla i vlast i sezona

Vladajuća koalicija u Ulcinju više ne postoji. Za manje od dvije godine ona je iznevjerila obećanja, razočarala građane, a opštinu uvela u stečaj. Dugovi su narasli, zarade zaposlenima u opštini i preduzećima, čiji je ona osnivač, kasne od tri do 14 mjeseci, nije započeta gradnja nijednog novog hotela, čak ni usvojen strateški plan opštine

To ni najveći pesimisti nijesu mogli predvidjeti. Za manje od dvije godine vladajuća koalicija koju u Ulcinju čine Nova demokratska snaga FORCA, Demokratska partija **Fatmira Đeke**, Socijaldemokratska partija i Građanski pokret **Perspektiva Amira Holaja** nepovratno je propustila šansu da Ulcinj učini prijatnijim mjestom za življenje. U suštini, osim donošenja detaljnih urbanističkih planova, na svim drugim poljima ona je u prethodnih 600 dana doživjela potpuni debakl. Dugovi su rasli, zarade zaposlenima u opštini i preduzećima, čiji je ona osnivač, kasne od tri do 14 mjeseci, nije započeta gradnja nijednog novog hotela, čak nije usvojen ni strateški plan opštine, što znači da trenutna vlast nema ni vizije kako dalje.

To se može zaključiti i iz izvještaja o radu za 2012. godinu predsjednika opštine **Nazifa Cungua**, koji nakon 50 stranica opisivanja stanja u „Prijedlozima i mjerama“ tek jednom jedinom rečenicom zaključuje: „Pošto

se opština Ulcinj i javna preduzeća nalaze u veoma teškoj finansijskoj situaciji, neophodna je pomoć Vlade i Ministarstva finansija. Time bi bile stvorene realne pretpostavke za početak valorizacije najznačajnijih privrednih resursa Crne Gore i ujedno spriječene moguće teške posljedice“.

No, one su već tu. Cungu je prije mjesec dana potpisao Sanacioni plan s Ministarstvom finansija, kojim je, kako tvrde u Socijalističkoj narodnoj partiji, uveden stečaj u opštini Ulcinj. I poslanik Pozitivne Crne Gore **Dritan Abazović** smatra da je na taj način „Cungu priznao poraz, a da je novi predsjednik opštine Ulcinj crnogorski ministar finansija **Radoje Žugić**“. U opoziciji pozivaju vlast da javnosti prezentuje taj dokument kako bi se znalo da li su potpisali otpuštanje gotovo trećine zaposlenih radnika i značajno smanjenje zarada. „Time su jednim potezom pera derogirali ingerencije lokalne samouprave, dok su im istovremeno usta puna

priče o decentralizaciji“, kaže šefica odborničkog kluba Demokratske unije Albanaca **Hadidža Donović**. Cungu nevoljno priznaje: „Sanacioni plan podrazumijeva prenošenje nadležnosti i odlučivanja na Ministarstvo finansija i na crnogorsku Vladu“. On navodi da opština mora da uzme novi kredit od oko dva miliona eura da bi izmirivala obaveze za poreze i doprinose na plate zaposlenih koje nijesu uplaćivane godinama. „Opština je bila dužna da potpiše protokol o izmirivanju tih obaveza, jer bi nam uzeli 2.450.000 eura koliko smo dužni, odnosno bio bi nam stalno blokiran žiro-račun“, napominje on.

No, njegovi koalicioni partneri tvrde da nijesu učestvovali u donošenju te odluke, te da su sasvim marginalizovani u upravljanju lokalnom samoupravom. „Sporazum o vršenju koalicione vlasti kojeg smo mi potpisali predviđa stalnu saradnju, međusobno uvažavanje i potpunu saglasnost koalicionih partnera kod predlaganja i usvajanja nekih važnih akata, kao što je budžet,

završni račun, odluke o zaduženjima i slično. Ovaj dio Sporazuma je kršen od početka i u kontinuitetu od strane najjačeg partnera u koaliciji, to jest FORCE“, navodi predsjednik OO SDP i potpredsjednik opštine Ulcinj **Selim Resulbegović**.

Cungu nikada nije iskazivao spremnost za saradnju. Vjerovali smo da će se vremenom to popraviti. Ali, sada znamo da je on nepopravljiv“, kazali su *Monitoru* iz Demokratske partije **Fatmira Đeke**. Stoga je ta stranka, koja ima pet odbornika u opštinskoj Skupštini, odlučila da ne podrži Cunguov Izvještaj o radu, što su učinile i ostale dvije članice koalicije, pa se Cungu početkom ovog mjeseca na zasjedanju Skupštine opštine našao na ledu. Spas je pokušao da nađe u opozicionoj Demokratskoj partiji socijalista, koja u lokalnom parlamentu ima sedam odbornika. No, promptna reakcija iz centrale stranke spriječila je čelnika

opštinskog odbora Đukanovićevih socijalista **Ljora Nrekića**

da Cungu pruži „pojas za spasavanje“, tako da je sada FORCA ostala praktično sama.

Nastavak sjednice, koja je prekinuta upravo dok se raspravljalo o Izvještaju o radu predsjednika opštine i koja se mora okončati do kraja jula, pokazaće kako će se stvari dalje odvijati na ulcinjskoj političkoj sceni. Ako on ne bude prihvaćen, a malo je naznaka, to će praktično značiti da se ne samo vladajuća koalicija i formalno raspala, nego i da Cunguova administracija može „pakovati kofere“.

„Nezadovoljan sam radom koalicionih partnera. Lokalna vlast ne funkcioniše kako treba, tako da bi uskoro mogli očekivati izbore. Možda bi to bilo najkorektnije prema građanima“, kaže sada predsjednik Ulcinja i lider FORCE.

To je stav i gotovo svih ostalih aktera na političkoj sceni, pa će se novi lokalni izbori u Ulcinju održati najesen. Ako budu i parlamentarni na nivou države, onda u paketu sa njima. Odlazeća vlast je strašno razočarala građane koji su ih očekivali kao spasiocce, pa za njom niko neće žaliti. Posebno ne nakon još jedne u nizu veoma loših turističkih sezona.

Ko se ne bi sjećao sa koliko su se žara tokom čitave zime i proljeća dežurni optimisti utrkivali u procjenama da će ona biti uspješna. Ljudima koji jedinu priliku za dobit imaju tokom ljeta, gradu koji ima najmanju prosječnu zaradu u zemlji i koji jedini na Primorju bilježi pad broja stanovnika, ova bi kap mogla prelići čašu.

Za Abazovića to je i koketiranje FORCE, protivno želji birača i simpatizera, sa DPS-om, koji je, kako tvrdi, najveći krivac za stanje u Ulcinju. „Ulcinj u trebaju ne samo novi izbori, već i nova politička klasa. Ovaj grad je umoran od političkih patuljaka i digitron-uprava koji se kontrolišu sa drugih adresa“, poručuje Abazović.

Mustafa CANKA

Gradonačelnik Ulcinja **Nazif**

Cungu prije mjesec dana potpisao je sanacioni plan s Ministarstvom finansija, kojim je praktično uveden stečaj u opštini. I poslanik Pozitivne Crne Gore Dritan Abazović smatra da je na taj način „Cungu priznao poraz, a da je novi predsjednik opštine Ulcinj crnogorski ministar finansija Radoje Žugić“

Otišao i parni kotao

Kotao, vrijedan oko pola miliona eura, bez kojeg je eventualni nastavak proizvodnje nezamisliv, zvanični vlasnik beranske fabrike papira, beogradski biznismen pljevaljskog porijekla Radoje Gomilanović prodao je po smiješno niskoj cijeni – za svega sto hiljada eura

Dok se policija preganja sa sitnim lopovima, koji iz kruga bivše *Fabrike papira* u Beranama iznose bakarne kablove, staro željezo, električne trafice i druge manje predmete, zvaničnog vlasnika ove kompanije, beogradskog biznismena pljevaljskog porijekla **Radoja Gomilanovića** niko ne ometa u otuđivanju vitalnih mašina i opreme, bez kojih je nemoguć eventualni proces proizvodnje.

On je, prema saznanjima *Monitora*, nedavno iz fabrike izvukao parni kotao i preprodao ga po smiješno niskoj cijeni.

„Taj kotao je ogroman i bio je potpuno u funkciji. Radio je do posljednjeg trenutka. Vrijedan je oko pola miliona eura. Gomilanović ga je prodao za svega sto hiljada. On je tako nastavio da čupa i krade iz ove fabrike sve što je vrijedno“ – kaže naš izvor koji je želio ostati anonimn.

Prema njegovim riječima, kotao je bio potpuno nov a instaliran je neposredno prije nego što je Đukanović 1997. iznova otvorio papirni blok ovog bivšeg giganta.

„Najmanje jedan šleper morao

je biti natovaren. Kotao je toliki da je morao biti izrezan i tovaren u djelovima. To se nije moglo obaviti neprimijećeno“, – tvrdi naš izvor.

Ovaj čovjek kaže da ne može shvatiti da nema nijednog državnog organa koji bi stao na put Gomilanoviću i spriječio ga da dalje rastura vitalnu opremu iz fabrike papira.

„Ovakav odnos nije pokazan ni prema jednom velikom sistemu u Crnoj Gori, kao što je pokazan prema *Fabrici papira*. Kada to kažem, mislim i na imovinu i na ljude, odnosno radnike. Jednostavno, nigdje ništa nije rastureno kao što su u Beranama rastureni fabrika papira *Beranaka* i fabrika kože *Polimka*. To je nešto što treba da zabrine“ – priča naš sagovornik.

On podsjeća da fabrika trenutno ne radi, ali i da je to jedina fabrika papira ne samo u Crnoj Gori nego u čitavom regionu, i da nije bila bez perspektive.

„Kada joj, međutim, malo po malo, izvučete sve 'vitalne organe' i donirate ih nekom drugom, naravno da se šanse za ponovno pokretanje procesa proizvodnje sve više smanjuju. Tako, sada, na primjer, ako bi neko želio da pokrene proizvodnju, morao bi da kupi novi parni kotao. Ali, Gomilanovića to od početka nije bilo briga. On je gledao samo kako da izvuče što više novca od prodaje opreme, tako da je njegova računica potpuno jasna“ – priča ovaj izvor.

Računica i jeste vrlo precizna. Ovaj biznismen je *Fabniku papira* kupio za 250 hiljada eura, a do sada na njoj zaradio oko dva miliona i osamsto hiljada eura.

Nekada najveća kompanija u gradu na Limu, koja je zapošljavala dvije hiljade ljudi, prva je žrtva

antibirokratske revolucije. Zatvorena je uprkos proračunima kanadskih stručnjaka da bi s manjim brojem uposlenih mogla optimalno da radi.

Tada je uglavnom i opljačkana od temelja do krova, i njen celulozni dio ugašen za sva vremena. Onda je **Đukanović** pred izbore 1997. otvorio papirni blok i zaposlio oko dvjesto radnika. Za narednih nekoliko godina bila je to frekventna autobuska stanica za članove i kadrove DPS-a.

Ipak joj nije bilo suđeno. Polovinom 2004. uvedena je u klasični stečaj i prodana po sistemu brže-bolje. Imovina knjigovodstveno vrijedna dvanaest miliona eura,

ZAŠTO NIJE NAPLATIO DUG:
Igor Lukšić

ustupljena je beogradskom preduzeću *Tigoimpeks* zvanično za 999.573 eura. Tu cijenu predložio je vlasnik *Tigoimpeksa* Radoje Gomilanović.

Gomilanović, koji je i sam bio jedan od obezbijedenih povjerilaca, do cijene je došao tako što je sabrao svoja i potraživanja ostalih obezbijedenih povjerilaca, administrativne troškove stečaja i djelimično prioriteta potraživanja. Zatim je, kada mu je fabrika prodana, istog trenutka zatražio reprogram dugovanja od povjerilaca.

Reprogram je, najprije, dobio od Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva finansija na čije čelo je koji mjesec ranije po prvi put došao **Igor Lukšić**. Fabrika je Ministarstvu finansija dugovala oko 400 hiljada eura. Vlasnik se obavezao da će polovinu tog iznosa uložiti u investicije u cilju pokretanja proizvodnje, a pola vratiti, sa rokom koji nije preciziran.

Gomilanoviću je u susret izašla i kompanija *Lovćen osiguranje* koja se bratski odrekla duga od 56 hiljada eura.

Sve u svemu, kada se odbije suma od oko 250 hiljada eura, koju je od fabrike potraživao sam Gomilanović, dolazi se do odgovora na pitanje kako je preko žiro-računa kompanije u stečaju prošlo svega dvjesto-trista hiljada eura. To je bilo direktno u suprotnosti s kupoprodajnim ugovorom, koji je u članu 2 predvidio da ukoliko u roku od 45 dana kupac ne isplati iznos od 999.573 eura preko žiro- računa prodavca, „ugovor će se smatrati automatski raskinutim, s posljedicama kao da nije ni zaključen“.

Čiji je miljenik bio Radoje Gomilanović, do danas je tajna. A da je nečiji morao biti jasno je, jer je sve učinjeno da beransku fabriku dobije na poklon. I to nije bilo jedino što je dobio.

Negdje u predvečerje referenduma ovaj biznismen je od tadašnjeg Fonda za razvoj

GOMILANOVIĆEV RUDNIK ZLATA: Fabrika papira

dobio 500 hiljada eura. Nešto ranije od 50 do 100 hiljada izvukao je od Zavoda za zapošljavanje na ime prekvalifikacije radne snage. Vrhunac svega je milionski kredit kod *Hipo alpe adria* banke, za koji je založio papir mašinu koju ova banka do danas nije uspjela prodati ni za sto hiljada.

Iako od silnih obećanja o pokretanju proizvodnje i velikim planovima za ovu kompaniju, koje je kao maglu sijao po raznim institucijama skupljajući kredite i poklone, nije bilo ništa, do sada se niko nije zabrinuo. Za sada već devet godina *Fabrika papira* u vlasništvu Radoja Gomilanovića proizvela je svega dvije hiljade tona papira, što bi značilo da je u kontinuitetu radila svega mjesec-dva.

Nije poznato da je *Nova Beranka*, kako je prekrštena u privrednom registru, ministru finansija vratila dug od 400 hiljada. Nije poznato ni zašto tadašnji ministar finansija i budući premijer, odnosno sadašnji potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova nije potegao za

bilo kakvim mjerama da taj dug izvuče. Lukšić Gomilanovića nikada nije pitao ni de su pare, ni de su investicije.

Gomilanović odavno nesmetano krčmi preostalu imovinu koja nije pod hipotekama i prodaje u staro gvožđe. Navodno prodaje djelove „koji ne ugrožavaju proces proizvodnje“. Tako je makar odgovorio radnicima prije dvije godine kada su ga optužili da je još tada počeo da iznosi iz

fabrike opremu, bez koje ne može da se pokrene proizvodnja.

„Ja imam saznanja da je iz fabrike iznešen rezač papira. Navodno je ustupljen na korišćenje drugom beranskom biznismenu u Beogradu. Mene zanima kako je prošao carinu i ko je za to dao dozvolu. Tražim od pravnog zastupnika iz sindikata da vidi ima li potrebe da o tome obavijesti tužioca“ – rekao je tada jedan od radnika.

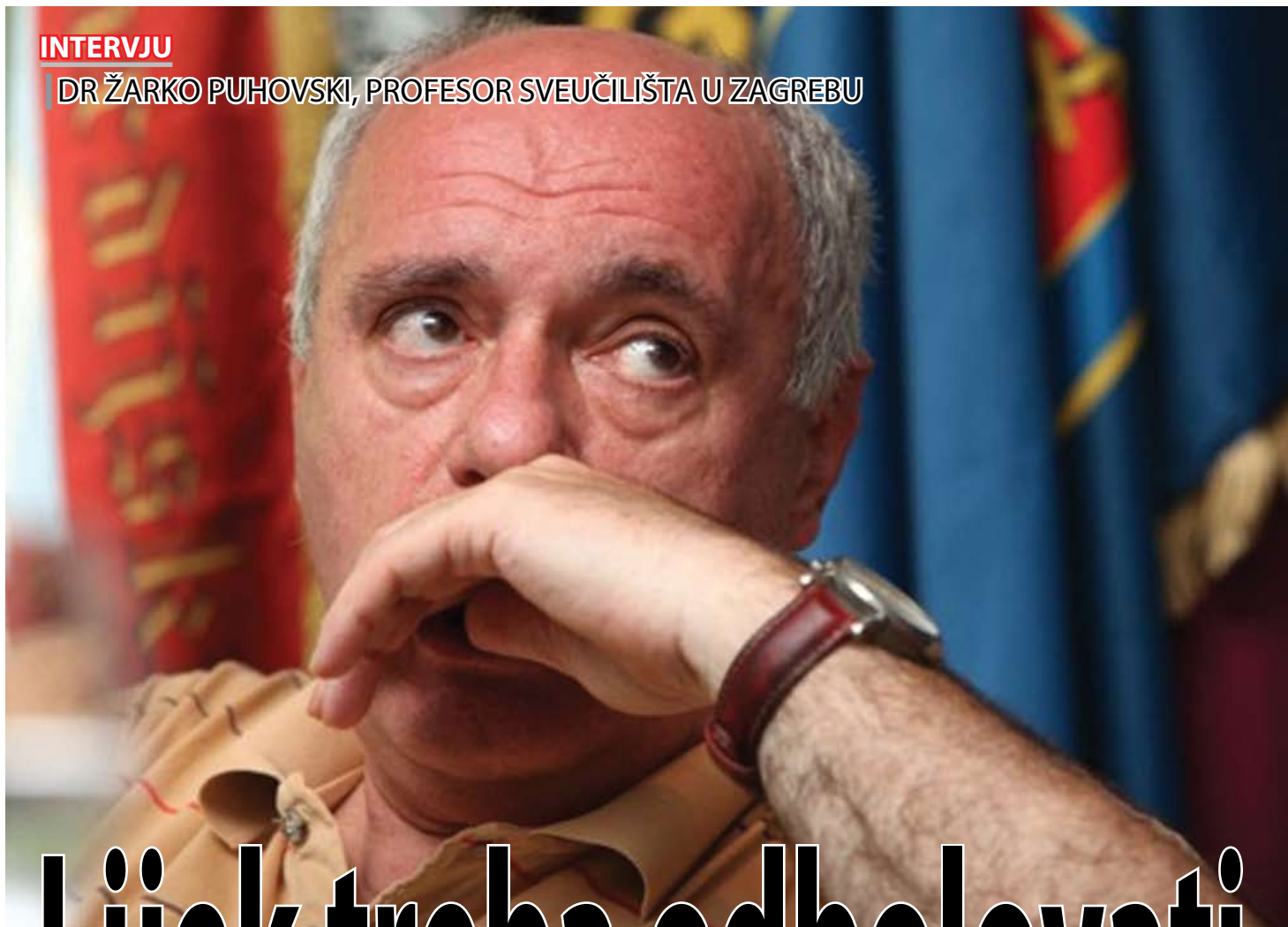
Gomilanović je u to vrijeme još uvijek odgovarao na pozive novinara, pa je u telefonskom razgovoru rekao da nije iz fabrike prodao ništa što ugrožava proces proizvodnje. On je potvrdio da je rezač iznešen, ali je dodao da je „samo ustupljen na revers“.

„Rezač je, uostalom, bitan u procesu proizvodnje ofset papira, ali ne i nekih drugih vrsta na koje računamo. Što se drugih prodatih djelova imovine tiče, smatram da ništa što nije u procesu proizvodnje ne treba da 'kupi' koroziju“ – kazao je Gomilanović.

Uvid u to šta u stvari ovaj biznismen radi sa fabrikom papira, ili onim što je od nje ostalo, niko odavno nema. Gomilanović je donedavno tvrdio kako nije odustao od pokretanja proizvodnje, „i da čeka da prođu vremena krize“. Do tada nema potrebe da „kupe koroziju“ kotlovi, rezači papira, papir mašine i sve drugo što se zna ili još uvijek ne zna da je bez traga odneseno.

Tufik SOFTIĆ

Čiji je miljenik bio Radoje Gomilanović do danas je tajna. A da je nečiji morao biti jasno je, jer je sve učinjeno da fabriku dobije na poklon. I to nije bilo jedino što je dobio. Od Fonda za razvoj dobio je 500 hiljada eura a od Zavoda za zapošljavanje 50 do 100 hiljada na ime prekvalifikacije radne snage

Lijek treba odbolovati

Hrvatska će pomagati susjedima da uđu u EU, premda ne puno, jer u EU nije dovoljno važna – ali, glavno je da ne odmaže. Ulaskom Hrvatske u EU, na mjestu dosadašnjih granica u regiji dižu se zidovi. Za odnose sa Srbijom, BiH i Crnom Gorom ulazak Hrvatske u EU najteži je udarac nakon rata. EU je lijek samo za neke bolesti, koji ima i propratne neugodne efekte

Navodno veliki optimizam koji je, ulaskom Hrvatske u EU, zahvatio političare u čitavom našem regionu, izgleda da ima i neke probleme sa realnošću. Kakva Hrvatska, posebno u oblastima pravne države i ljudskih prava, ulazi u EU i koliko njen ulazak može pomoći onima koji ostaju van, razgovarali smo sa dr Žarkom Puhovskim, koji je godinama bio i predsjednik Helsinškog odbora za ljudska prava u Hrvatskoj.

MONITOR: *Angela Merkel je u video poruci Hrvatskoj, pored pohvala, istakla potrebu još većih napora hrvatske države u oblastima pravne sigurnosti i borbe protiv korupcije. Hrvatskoj su, posebno nakon procesuiranja bivšeg premijera Sanadera, slate pohvale za uspjehe na*

polju državne borbe protiv korupcije. Zašto Merkelova nije zadovoljna?

PUHOVSKI: Ne mislim da (ovakve) iskaze Angele Merkel treba

Stanje u hrvatskom društvu je paradoksalno: nema države (bez državnoga udara) u kojoj je toliki broj najviših državnih funkcionera u zatvoru ili pred sudom zbog korupcije, a korupcija, nažalost, i dalje zahvata gotovo sve pore svakidašnjega života

odveć ozbiljno shvaćati – to je bila klasična tirada jedne učiteljice, s malo pohvala i pokuda, a sve u nadi da će rečeno imati pedagoški učinak. Njezino nezadovoljstvo može biti važno, ali naprosto više nije bitno. Za razliku od toga, bitno je stanje u društvu. A ono je paradoksalno: nema države (bez državnoga udara) u kojoj je toliki broj najviših državnih funkcionara u zatvoru ili pred sudom zbog korupcije, a korupcija, na žalost, i dalje zahvaća gotovo sve pore svakidašnjega života.

MONITOR: *Hrvatska je u EU, a građane je paralelno sa svečanošću proglašenja, sačekao i niz poskupljenja, na primjer, cigareta, problem popunjavanja dužničkih rupa velikim koncesijama na hrvatske puteve, ali i jedan „legalistički“ problem sa EU. Da li je to ono „svaki početak je težak“ ili za građane borba za bolji život prema nekim „EU standardima“ tek počinje?*

PUHOVSKI: Jedna od nedvojbeno pozitivnih pojava vezanih uz ulazak u EU svakako je poskupljenje cigareta (barem za mene), no drugi su problemi ozbiljniji – primjerice, zbog izlaska iz CEFTA-e, Hrvatska gubi nekoliko tisuća radnih mjesta (jer ne može povlašteno izvoziti na tržište zemlja nastalih na području Jugoslavije), gubi se nikako beznačajan dio turističkih prihoda jer ruski, turski i ukrajinski turisti dolaze u manjem broju nakon što su im (zbog politike EU) uvedene vize, itd. S druge strane, „otvara“ se ogromno tržište EU, ali tko tamo zna za (i inače rijetke) lokalno uspješne hrvatske proizvode. Trebat će nekoliko godina da se država i privreda naviknu na novo okruženje, tržište i EU fondove. Riječju, bit će gore, prije no što (možda)

Trebaće nekoliko godina da se država i privreda naviknu na novo okruženje, tržište i EU fondove. Riječju, biće gore, prije no što (možda) bude bolje. Ali, i najveći dio socijalnih (pa i privrednih) tegoba ne slijedi iz ulaska u EU, nego iz dugogodišnjih domaćih grešaka, ponajprije odsutnosti strategije. Šteta je, međutim, što EU, za sada barem, ovome stanju ne pomaže

bude bolje. Ali, najveći dio socijalnih (pa i privrednih) tegoba ne slijedi iz ulaska u EU, nego iz dugogodišnjih domaćih grešaka, ponajprije odsutnosti strategije. Šteta je, međutim, u tomu što EU, za sada barem, ovome stanju ne pomaže.

MONITOR: *Kako se moglo desiti da Sabor pred ulazak u EU usvoji zakonske izmjene u vezi sa djelovanjem tzv. evropskih naloga za hapšenje, tako da ovi nalozi ne važe u Hrvatskoj ako su izdati prije avgusta 2002. i da te izmjene dođu na pravnu snagu baš 1.jula? Kakav je karakter političke volje koja je to izdejstvovala?*

PUHOVSKI: Riječ je, jednostavno, o zakašnjelome plaćanju cijene za izostanak lustracije u devedesetima. Nije to hrvatska specifičnost, ono što je kod nas bilo specifično činjenica

je da nije bio ni zamisliv lustracijski model koji ne bi zahvatio Tuđmanovu biografiju. Sadašnja vlada, koja sa svime nema veze, plaća naslijeđenu cijenu na izrazito glup, paničan način. Najgore je pritom dvoje: dodatno se oštećuje sama mogućnost vladavine prava i, dapače, ozbiljno otežava – ipak neizbježno – suočavanje s prošlošću.

MONITOR: *Bilo je spekulacija da je Merkelin „gust raspored“ 1. jula u stvari ljutnja zbog zakonske smetnje da se izruči agent UDBE Josip Perković, navodno umiješan u ubistvo hrvatskog emigranta Stjepana Đurekovića u Nemačkoj, davne 1983. Koliko su „tradicije“ tajnih službi u velikoj mjeri bile samo „prelomljene“ kroz ratove 90-ih?*

PUHOVSKI: Širok krug ljubitelja teorija zavjera sve što se zbivalo (i zbiva) vidi kroz prizmu fantazma o

INTERVJU

svemoćnim i sveprisutnim tajnim službama, inkarniranima u likovima poput Manolića ili Kapičića - koji djeluju neprijeporno *sexy* u medijima. A nitko da postavi pitanje: kako to da su svi njihovi ciljevi ostali nedostignuti, kako to da su poraženi na svim frontama, a i dalje ih se smatra moćnicima (sada, doduše, „iz pozadine“). Za mene je mnogo važnija jednostavna formula: zločin je zločin (a najgori je onaj bez kazne). Sve je drugo nebitno, pa i neizbježna gospođa Merkel.

MONITOR: *MMF je Hrvatsku svrstao u tri najzaduženije evropske zemlje. Prema izvještaju Hrvatske narodne banke na kraju 2012, bruto inostrani dug je iznosio 101,8 odsto BDP i nije se smanjio u odnosu na kraj 2011. Da li da se vjeruje MMF?*

PUHOVSKI: MMF-u ne treba vjerovati, ali njihove analize treba uzimati ozbiljno u obzir. Hrvatski je dug još uvijek razmjerno dobro pokriven deviznim rezervama (i Narodne banke i građana), kažu eksperti. No, problem je, izgleda, u

Godinama pričam o tome da međusobne tužbe Hrvatske i Srbije za genocid nemaju šansu – no, za razliku od ostalih, dodajem: nažalost. Oba bi društva nužno trebala ozbiljan inostrani sudski proces koji bi prisvijestio sve zločine koji su se masovno zbivali, a gotovo svi teže da ih zaborave. Baš zato vjerujem da će tužbe biti povučene – a zločini hladnokrvno zapreteni

sljedećemu: dug je nastao ulaganjem u potrošnju, a ne u proizvodnju (koja bi ga perspektivno vraćala) – zato se gomila.

MONITOR: *Srbija i Hrvatska su se međusobno tužile za genocid pred Međunarodnim sudom pravde. Pravnici su gotovo jedinstveni da nijedna strana nema ozbiljne šanse da dobije svoj slučaj. Ima li vremena i drugih uslova da se napravi dogovor o međusobnom povlačenju tužbi?*

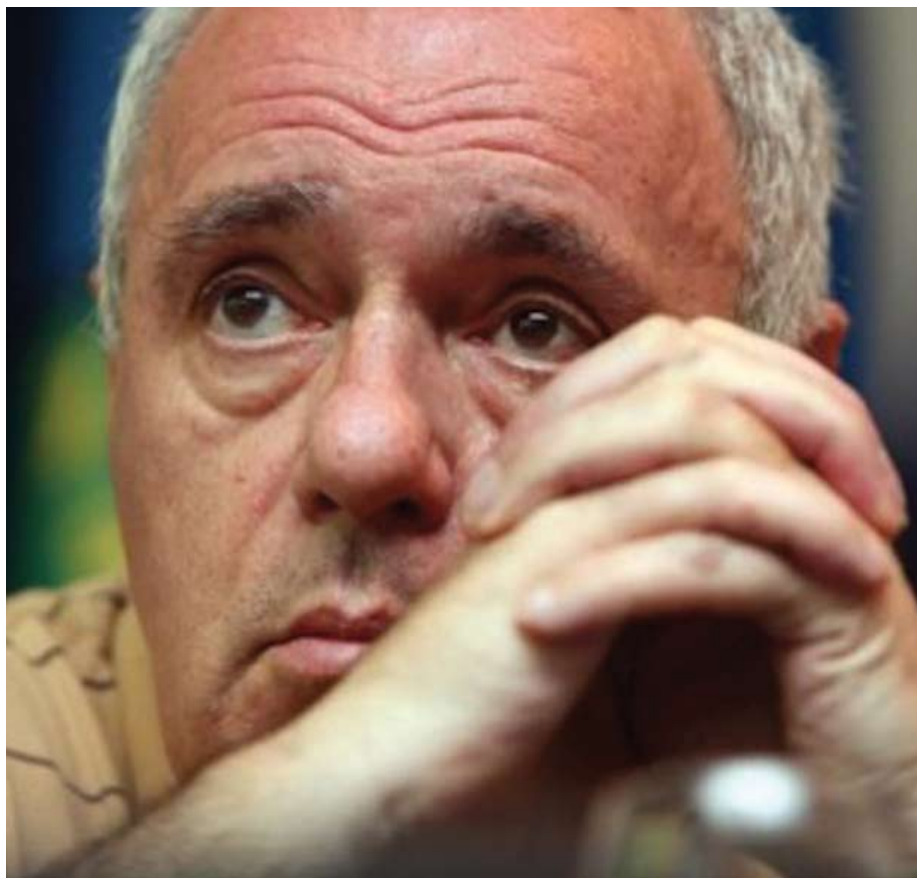
PUHOVSKI: Godinama pričam o tomu da ove tužbe nemaju šansu – no, za razliku od ostalih, dodajem: nažalost. Jer, po strani od ishitrene institucijske pomirbe koja bi bila

time zaključena, oba bi društva nužno trebala ozbiljan (inozemni) sudski proces koji bi doista prisvijestio sve zločine koji su se masovno zbivali (a gotovo svi ih teže zaboraviti). Baš zato vjerujem da će dogovor biti postignut, tužbe povučene – a zločini hladnokrvno zapreteni.

MONITOR: *Neki predstavnici Srba iz Hrvatske, kao Savo Štrbac, sumnjičavo gledaju na hrvatska obećanja pomoći susjedima u pristupanju EU, a predsjednik Josipović je posebno naznačio svoj neformalni doručak predsjednika zemalja iz regije. Čime Hrvatska ostaje, a čime odlazi iz regije?*

PUHOVSKI: Ma koliko bilo ekstravagantno navoditi izjavu nekoga poput Štrpca u iole ozbiljnome razgovoru, problem postoji. Dakako, na razini koju ne promašuje samo on. Riječ je, mislim, naprosto o ovome: Hrvatska će pomagati susjedima da uđu u EU, premda ne baš puno, jer u EU nije dovoljno važna – ali, glavno je da ne odmaže. Međutim, to je proces koji će u najkraćoj verziji (vjerojatno za Crnu Goru) trajati desetak godina. U međuvremenu regije (kakvu smo znali) više nema – nakon Slovenije i Hrvatska je izvedena iz nje. Ulaskom Hrvatske u EU, na mjestu dosadašnjih granica dižu se, doslovce, zidovi. Za odnose sa Srbijom, BiH i Crnom Gorom ulazak Hrvatske u EU najteži je udarac nakon rata. To će se, nažalost, tek vidjeti; za sada se svi i dalje (ideologizirano) ponašaju kao da je EU panaceja, lijek za sve bolesti – a ne, realistički uzeto, lijek za neke bolesti, koji ima, poput svakoga lijeka, i popratne (neugodne) efekte.

**Nastasja
RADOVIĆ**

I od ćurana se ima šta naučiti

Piše: Ferid MUHIĆ

Kada vas neko beznačajan provocira, pa mu vi odmah odvratite, znajte da je od vas napravio ćurana koji ćurlika na zvižduk prvog skitnice koji naiđe! Ne dopustite da vas bilo čiji zvižduk pretvori u ćurane

Ta dva profesora filozofije konačno su podijelili javnost! Tačnije, javnost je direktno podijelio samo jedan od njih. Onaj koji je *na sva usta* i u svakoj prilici žestoko kritikovao stavove svog kolege. Pošto je opšte pravilo da se ljudi odmah podijele oko svake izričite tvrdnje, saopštene dovoljno jasno i dovoljno glasno, oba su profesora imala svoje sljedbenike, simpatizere - ukratko, svoje fanove. Kao i njihov uzor, i fanovi ovog žestokog filozofa su bili veoma borbeni, arogantni, drčni. U skladu sa filozofijom žestoko kritikovanog profesora, koja je zastupala neku vrstu harmonične sinteze svih, pa čak i protivrječnih filozofskih opcija, njegovi *istomišljenici* (termin *fanovi* očito nije sasvim primjeren za ljude koji dijele umjerene stavove, jer podrazumijeva isključivost, jednostranost, pristrasnost!) bili su odmjereni i skloni kompromisu.

Saopštite preko svih medija da nešto TREBA, i svaka korektno provedena anketa će vam potvrditi da se polovina anketiranih složila, a da je druga polovina rekla NETREBA! Tako se i javnost podijelila oko prihvatljivosti filozofskih implikacija stavova ova dva profesora filozofije. Pravo govoreći, filozof, žestoki kritičar, osporavao je filozofski karakter stavova svog oponenta, tvrdeći da je to, u načelu puki eklekticizam i da tu ne može biti govora o nikakvoj filozofiji. Centralna teza je bila da filozofija podrazumijeva posjedovanje jasnog stava, i da je svaki pokušaj pomirenja pojmovno suprotstavljenih sistema, *ropska pokornost*, *neoriginalnost*, *intelektulna plašljivost* i *retardiranost na subfilozofskom nivou*.

Sa svoje strane, profesor stigmatiziran kao *eklektik*, tvrdio je da su sve filozofske škole, svaka na svoj način i svaka u ponekom segmentu - u pravu, i da je stoga, njihova glavna greška što se uzajamno napadaju, negiraju i isključuju! Kako god bilo, onaj poslednji epitet o *retardiranosti na subfilozofskom nivou*, prevršio je mjeru. I najmiroljubiviji, najkonstruktivniji *istomišljenici* su bili toliko uvrijeđeni (ne treba ni reći da su njihovi filozofski oponenti - *fanovi* - bili opijeni u svom pobjedničkom trijumfalizmu), da su zahtijevali akciju. Ili utuk na utuk - rekli su - ili mi

priznajemo poraz koncepcije za koju smo se opredijelili! Njihov fanatizam, isključivost i aroganciju nećemo prihvatiti, ali nam je dosta i ovog mlakog trpljenja uvreda koje miriše na inferiornost i zaudara na odsustvo argumenata! Nekoliko dana je prošlo a odgovora nije bilo. U nedelju je profesor eklektik javno pozvao sve na gradski trg - to mjesto koje je prije 2500 godina Sokrat promovisao u filozofsku agoru. Od tada, svaki gradski trg je ili filozofska agora, ili nije ništa!

Udeset ujutro, u skladu sa terminom u kom je, prema svom privatnom pedagoškom tajmingu Aristotel držao časove za *ezoterikos*, dakle za *upućene*, profesor eklektik je sjeo na najviši stepenik spomenika postavljenog na trgu-agori. Pokraj sebe postavio je kavez sa nekoliko ćurana. Sakupljeni u svom polukrugu, *fanovi* su se grohotom nasmijali: - Eto, baš su se prepoznali! Ćurani! Ha, ha, ha! I onda je neko od njih zazviždao da bi provocirao ćurane. Odmah je odjeknulo ćurlikanje ćurana iz kaveza. Istovremeno, javio se drugi podrugljivi zvižduk, pa još jedan. I još jedan. A ćurani su neumorno ćurlicali! Kada je lakrdija najzad dostigla svoj vrhunac i kada su, umorni od izrugivanja, *fanovi* prestali sa fićukanjima, ustao je profesor eklektik i punim glasom se obratio svojim istomišljenicima:

- Kada vas neko beznačajan provocira, pa mu vi odmah odvratite, znajte da je od vas napravio ćurana koji ćurlika na zvižduk prvog skitnice koji naiđe! Ne dopustite da vas bilo čiji zvižduk pretvori u ćurane!

Tako je, dragi moj umni prijatelju. I od ćurana se ima šta naučiti, a od ovih ništa. Neka protuhe zvižduću i fićukaju! To je jedino što im ide od ruke. Ti im nikada nemoj dopustiti da od tebe naprave svog ćurana!

Opet usrećivanje

ŠTA DONOSI SJUTRA: Opasne egipatske ulice

Zapad je preuzeo narativ armije odbijajući da zbivanja u Egiptu nazove vojnim prevratom. Oni pružuju da „sve strane treba da se uzdrže od nasilja“ i da što prije treba obezbijediti uslove za izbore. Zaboravljaju da su Egipćani već izabrali svoje vladare na demokratskim izborima pa ih je armija uklonila, navodno, za njihovu dobrobit

Prvi demokratski izabrani predsjednik Egipta **Mohamed Morsi** zbačen je poslije samo godinu dana na vlasti.

Erupcija masovnih protesta uglavnom mladih, liberalnih i sekularnih Egipćana prije dvije godine, rezultirala je rušenjem proameričkog i proizraelskog predsjednika **Hosnija Mubarak**a, koji je zamijenjen Morsijem, kandidatom *Muslimanskog bratstva*, 85 godina stare islamističke organizacije koja je većinu svoga postojanja provela van zakona operišući u ilegali.

Da oni koji najvatrenije protestuju tražeći bolje društvo rijetko imaju dovoljno sljedbenika da na izborima dođu na vlast, pokazano je i na primjeru Egipta prije godinu dana. Iako su se takozvanoj 'prvoj Egipatskoj revoluciji' pridružili sa zadržkom, Morsi i negova *Muslimanska braća*

su bili jedina opoziciona snaga koja je imala organizaciju i mehanizme da na birališta izvede ogroman broj svojih simpatizera, koje uglavnom sačinjava ruralna, duboko religiozna sirotinja, sa kojom urbani tweeter revolucionari nemaju niti kakvog kontakta niti što zajedničko.

Ishod „prve faze“ egipatskog *dogadanja naroda* se po intenzitetu i determinaciji učesnika mogao jedino mjeriti sa intenzitetom i odlučnošću Zapada, Amerike pogotovu, da i otvoreno i iza kulisa, spriječi remećenje decenijama dugog status quo-a koji im je obezbjeđivao političku i ekonomsku dominaciju u regionu.

„Egipatska armija se nije vratila na vlast, jer sa nje nikad nije ni sišla“, komentarišu rijetki nezavisni politički posmatrači najnoviji talas uličnih protesta koji je rezultirao odstranjivanjem i hapšenjem

Morsija.

Vlast su preuzeli generali „da bi uspostavili povjerenje, mir i stabilnost za narod“ do novih demokratskih izbora. Ubzo su je predali dotadašnjem predsjedniku Vrhovnog ustavnog suda **Adli Mansuru**, koga su imenovali za privremenog predsjednika države. Mansur je suspendovao ustav i raspustio gornji dom Parlamenta u kojem su Morsijevci bili u većini, obećavajući prvo parlamentarne pa onda predsjedničke izbore početkom sljedeće godine.

Zapad na čelu sa Amerikom je preuzeo narativ armije odbijajući da zbivanja u Egiptu nazove vojnim prevratom. 'Spin' koji koriste fokusira se na to da „sve strane treba da se uzdrže nasilja“ i da što prije treba obezbijediti uslove za održavanje izbora. Zaboravlja se činjenica da su Egipćani već izabrali svoje vladare

na demokratskim izborima pa da ih je armija uklonila, navodno za njihovu dobrobit.

„Gdje su naši glasovi“. Tu parolu su istakle Morsijeve pristalice koje masovno protestuju ispred zgrade Republikanske garde, u kojoj je on držan po smjenjivanju. *Bratstvo* je pozvalo na kontinuirane mirne proteste, dok god se Morsi ne vrati na vlast, koji su do sada koštali više od 50 života uz hiljade povrijeđenih.

Za sada nema odgovora na brojna pitanja o tome kako će funkcionisati „puč demokratija“. Na primjer, što će armija uraditi ako i na sljedećim izborima pobijedi *Bratstvo*, što je realna mogućnost, ili da li je na djelu uklanjanje verzije političkog islama koji nije u službi Zapadnih interesa, za razliku od puno radikalnijih prijateljskih režima zemalja iz Zaliva.

Upravo su ove zemlje, Ujedinjeni Arapski Emirati, Saudijska Arabija i Katar, prve priznale novu vlast u

KAKO SE U DEMOKRATSKIM ZEMLJAMA KAŽE PUČ: Barak Obama

Egiptu i zajedno sa Međunarodnim monetarnim fondom su već upumpale milijarde dolara u egipatsku ekonomiju pred raspadom, a da se Morsijeva predsjednička stolica nije bila ni ohladila. Morsi je prije smjenjivanja bezuspješno pokušavao da obezbijedi finansijsku pomoć koju su međunarodna zajednica i bogate mulimanske zemlje javno obećavale.

Zapadni političari i ličnosti iz regiona, kao što je bivši predsjednik OPECA **Amr Musa**, u izjavama za medije, horski ističu da je Morsi smijenjen jer je bio nekompetentan, ali primjera obaranja lidera bilo gdje zbog nestručnosti je premalo da bi se ovo objašnjenje shvatilo ozbiljno.

Internacionalni *Herald Tribjun* i *Le Mond* su nedavno objavili tvrdnje da je

Brojna su pitanja o tome kako će funkcionisati „puč demokratija“. Na primjer, što će armija uraditi ako i na sljedećim izborima pobijedi **Morsijevo Muslimansko bratstvo**, što je realna mogućnost. Da li je na djelu uklanjanje verzije političkog islama koji nije u službi Zapadnih interesa, za razliku od puno radikalnijih prijateljskih režima zemalja iz Zaliva

egipatski vojni čelnik i američki đak, general **Abdul Fatah Al Sisi**, odlučio da smijeni Morsija prije nego što su Egipćani izašli na ulice zahtijevajući upravo to.

Gotovo i sve ostale kockice egipatskog političkog i ekonomskog mozaika ukazuju da je dugi marš na koji su Egipćani krenuli prije dvije godine, koji je inspirisao mnoge u svijetu, skrenut, ako ne i potpuno stavljen u rikverc.

Egipatska armija je finansirana od strane Amerike. U njenim rukama je 40 posto egipatske ekonomije, a uz to je decenijama šttila Mubarakovu korumpiranu diktaturu od Egipćana. Ovakva vojska mora imati interese koji su daleko od interesa Egipćana koji uglavnom žive u dubokom siromaštvu i obespravljenosti. U najmanju ruku bilo bi zdravo njene akcije posmatrati sa dozom rezerve.

Nedostatak osude miješanja generala u politiku od strane **Obame** i činjenica da bivši britanski premijer **Toni Bler** podržava preuzimanje dizgina vlasti od strane generala, trebalo bi da duboko zabrine demokratski orijentisanu egipatsku i svjetsku javnost.

Da li su vladari svijeta konačno uspjeli da stave tačku na Arapsko proljeće?

U medijskoj magli koja obavija ova zbivanja, globalni izvori informacija uglavnom ističu da su glavni organizatori protesta protiv Morsija, poput *Nacionalnog fronta*

spasa (NSF) koji je sačinjen od lijevih i liberalnih partija, odobrili akcije armije kao i njene metode kontrolisanja previranja, uključujući i hapšenja čelnika *Bratstva* i pucanje na demonstrante.

Predstavnik za štampu NSF-a je, na primjer, izjavio: „Situacija u zemlji je izuzetno napeta, ali su prilikom hapšenja ipak poštovane zakonske procedure“.

BBC ovoj slici dodaje novi

Egipatska armija je finansirana od strane Amerike. U njenim rukama je 40 posto egipatske ekonomije, a uz to je decenijama štitila Mubarakovu korumpiranu diktaturu od Egipćana. Ovakva vojska mora imati interese koji su daleko od interesa Egipćana koji uglavnom žive u dubokom siromaštvu i obespravljenosti. U najmanju ruku, bilo bi zdravo posmatrati njene akcije sa dozom rezerve

njihove vjere i koja naglašava da će islamski zakon primjenjivati, ako treba i silom.

Rascjepi u Egipatskom društvu će bez sumnje nastaviti da se produbljuju, po raznim osnovama. Strani dopisnici već Egipatske gradove opisuju kao opasna mjesta u kojima se sukobljavaju velike neprijateljske grupe demonstranata. Armijska komanda je objavila „da neće stajati na stranu nijedne političke struje“ i da će svakome garantovati pravo na protest, ukoliko nije dovedena u pitanje nacionalna bezbjednost.

Neki svjedoci i učesnici tvrde da se radi o praznoj priči i da su vidljive razlike u ponašanju armije na demonstracijama Morsijevaca i njegovih protivnika, što ilustruje i broj ubijenih i ranjenih do sada, koji su uglavnom iz tabora *Bratstva*.

Strahovi da će Egipat skliznuti u sektaški kaos sličan onome u Siriji, intenzivirani su nedavnim ubistvom hrišćanskog sveštenika iz Koptske crkve. Armija može biti dovedena u situaciju da nacionalno jedinstvo ostvaruje silom i politikom čvrste ruke, što bi je dovelo u konflikt sa raznim djelovima društva, uključujući i opoziciju sa kojom je trenutno na istoj strani.

Da li će egipatski generali odlučiti da interese svojih finansijera stave ispred interesa nacije, je pitanje za million dolara. Od odgovora će zavisiati da li će u skoro vrijeme Egipćani izlaziti na ulicu da svrgavaju generale ili ne. Preko dosadašnjih sitnih odluka vojske može se naslutiti da njihove konce, makar u nekoj mjeri, povlače sa one strane Atlantika. Morsi je bio trn u oku Zapadu, između ostalog zbog podrške sirijskom predsjedniku **Asadu**. Čim je vojska došla na vlast, zabranjeni su letovi između dvije zemlje i za Sirijce su uvedene vize.

Strategija Zapada u odnosu na Egipat je nejasna, sa izuzetkom ogromne finansijske podrške od strane međunarodnih finansijskih institucija i bogatih saveznika Amerike iz Zaliva, kojima može biti kupljen socijalni mir.

Radmila STOJANOVIĆ

aspekt kada kaže da je tačno da su demonstranti slavili obaranje Morsija, ali kad su generli preuzeli vlast, mase u Kairu su zahtijevale njenu predaju civilnoj administraciji.

Religiozne partije, uključujući i fundamentalističku islamsku *Al Nur* partiju koja je finansirana od zemalja Zaliva, pristale su da učestvuju u tranziciji. No *Al Nur* je istupila iz grupe koja je trebalo da radi na novom Ustavu iz protesta zbog ubistva demonstranata, Morsijevih pristalica, od strane vojske.

Da se i u ovim ranim danima javljaju sumnje u održivost savezništva između onih koji su tražili promjenu i vojske, govori i činjenica da *Pokret buntovnika*, koji je bio jedan od najvatrenijih

pobornika smjene Morsija, nije ni pozvan od strane vojske da učestvuje u izradi novog Ustava.

Odstranjivanje demokratski izabrane partije, ma kako loše vladala, čini legitimnim zahtjeve njenih pristalica da im se presudi na izborima, a ne na ulici i preko nišana pušaka. *Muslimanska braća* i njihovi saveznici akciju armije smatraju pučem protiv demokracije i zariču se da neće odustati dok ne vrate svoga lidera na vlast.

Mnogi duboko religiozni Egipćani, svrgavanje *Bratstva* shvataju kao posljednji klin u kovčegu političkog islama. Na Sinajskom poluostrvu, već je formirana nova *Islamska partija* koja je obaranje Morsija proglasila aktom rata protiv

**U PODGORICI
NA 64. KANALU**

POTRAŽITE NAS

ANTENE USMJERITE PREMA SJENICI

| MORANA KOMLJENOVIĆ, REDITELJKA

PREMALO SMO EMPATIČNI^V

Pružiti ljudima priče koje će ih inspirisati, naljutiti, nasmijati, potaknuti da - makar na tren - zastanu i obuku neke tuđe cipele, to je ono što dokumentarce čini vrijednim saveznikom zdravog društva

Riječanka Morana Komljenović godinama je jedna od najpoznatijih rediteljki mlađe generacije hrvatskih dokumentarista. Rođena je 1976. godine. Nakon aktivističkog angažmana u raznim civilnim inicijativama u Hrvatskoj i na širem balkanskom području, snimila je eksperimentalni dokumentarni video *Gola duša* s kojim je predstavljala Hrvatsku na *Sundanceu* 2001. u kategoriji *Generation Y*. Snimila je nekoliko kratkih dokumentarnih filmova, među kojima su *Grand hotel Goli otok*, *Put mojeg djetinjstva* i *Djeca krijesnice*. Na ovogodišnjem *Telekom UnderhillFestu*, koji je održan u Podgorici od 30. maja do 8. juna, predstavila se filmom *Bosanoga (sasvim slučajna smrt)*. Film je priča o smrti Nenada Vižina 1981. godine, koja je bila svojevrsni katalizator jedinstvenog fenomena u istoriji Jugoslavije: 300 građana Rijeke potpisalo je peticiju kojom zahtijevaju od policije i komunističke partije da preuzmu odgovornost. Potpisnici su bili optuženi i sudski gonjeni. Iako su sami događaji oko te smrti i danas nerazjašnjeni, ona je obilježila cijelu jednu riječku generaciju i još uvijek je dio gradske legende.

MONITOR: *Filmom „Bosanoga” uradili ste svojevrsnu rekonstrukciju priče o kojoj se tada malo govorilo, o pogibiji Nenada Vižina početkom osamdesetih godina prošlog vijeka u Rijeci. Kada ste se zainteresovali za ovu temu i koliko dugo su trajale pripreme i samo snimanje filma?*

KOMLJENOVIĆ: Iako sam rođena u Rijeci, za priču o Nenadu saznala sam tek 2003. godine. Sasvim slučajno. Za mene je bilo iznenađujuće saznanje da je on stradao na tom istom prostoru

Foto: Kristijan Vučković

hotela *Continental* koje je odgojilo generacije „drugih i drugačijih” u mom gradu. Da priča o Nenadu nije samo urbani mit za dokone srednjoškolce, shvatila sam 2004. kad je izašla kolumna

Nikole Petkovića u *Novom listu* u kojoj je on govorio o Nenadu Vižinu u kontekstu, tada aktualnih, terorističkih napada u Madridu, te o 9/11. Petković je tada, prepun gorčine, napisao da je svaka žrtva svijet za sebe, da nema razlike između jednog Nenada Vižina u Rijeci ili žrtava tornjeva Blizanaca te da žrtve ne možemo kvantificirati. Za Petkovićevu generaciju, očito, smrt Nenada bilo je traumatično iskustvo koje je još živo, koje se evocira i u (naoko) potpuno nespojivim kontekstima. Krenula sam istraživati za film 2004, a započela snimati 2009, te film završila krajem 2011. godine. Film je svoju premijeru doživio na *Zagrebdoxu* gdje smo osvojili posebno priznanje žirija u regionalnoj konkurenciji.

MONITOR: *Koliko vam je bilo teško da se vratite u prošlost? Pretpostavljam da ste imali veliku odgovornost, naročito prema Nenadovoj majci, koja je jedna od sagovornica u filmu?*

KOMLJENOVIC: U vrijeme Nenadove smrti imala sam pet godina. Naravno da je bilo teško ući u priču jedne potpuno druge generacije. Ne zato što je nisam razumijela već zato što je ljudima trebalo neko vrijeme da mi započnu vjerovati. Desilo se mnogo toga na ovim našim bivšim prostorima i mnogo je ljudi nestalo, a neki nisu bili spremni da ih se povezuje s nekim davnim kontekstom. Nenadova mati, Zdenka, strašno je mnogo očekivala od ovog filma. Mislim da se nadala da će upravo on vratiti pravdu njenom sinu, da će ubojice biti, konačno, procesuirane. Znala sam da se to neće

željeli smo ispričati priču o jednom besmislenom stradanju, o smrti ideala, o kompromisima i mitovima. Više od svega, željeli smo Nenadu vratiti lice. Izvući ga iz zaborava, pa čak i iz uloge lokalnog freaka s kojim je bilo nepodobno asocirati se

dogoditi, pa sam dosta teško podnosila tu odgovornost. Bilo je očito da je čitav slučaj zakopan toliko duboko u ropotarnici davnih vremena, da je rekonstrukcija bila teško moguća. To nam, uostalom, nije ni bio cilj. Željeli smo ispričati priču o jednom besmislenom stradanju, o smrti ideala, o kompromisima i mitovima. Više od svega, željeli smo Nenadu vratiti lice. Izvući ga iz zaborava, pa čak i iz uloge lokalnog freaka s kojim je bilo nepodobno asocirati se.

MONITOR: *Jeste li imali kakvih prijetnji ili nekih neprijatnosti nakon premijere filma?*

KOMLJENOVIC: Osim razočarane Nenadove majke, koja nije doživjela da *Bosanoga* izravno upire prstom u ubojice njena sina, nisam imala neugodnosti. Naravno, uvijek se nađe pokoji komentator koji misli da pripadnici jedne generacije ne mogu raditi film o drugoj generaciji jer je ne mogu u potpunosti razumijeti. To je, naravno, apsolutna besmislica. Milicajci koji su bili uključeni u čitavu priču, na svu sreću, nisu se javili. Još.

MONITOR: *Nakon „Bosanoge” nastavili ste da se bavite intrigantnim riječkim temama. Kameru ste okrenuli prema brodogradilištu „3. maj” i prema klubu „Palach”. Čini se da je vaša osnovna misija kritički sagledavati društvo i na taj način pokušavati mijenjati stvarnost?*

KOMLJENOVIC: Čvrsto vjerujem da je uloga dokumentarnog filma, bez obzira na temu, da potiče ljude na kritičko promišljanje - sebe, ali i društva u kojemu žive. Pružiti ljudima

priče koje će ih inspirirati, naljutiti, nasmijati, potaknuti da - makar na tren - zastanu i obuku neke tuđe cipele, to je ono što dokumentarce čini vrijednim saveznikom zdravog društva. Premalo smo empatični.

A film je idealni manipulator. U najboljem mogućem smislu.

MONITOR: *Godinama se bavite filmskim aktivizmom kroz djelovanje u „Fade In-u”. Kada je i kako uopšte osnovan „Fade In”?*

KOMLJENOVIC: *Fade In* je izrastao iz male grupe video aktivista koji su se krajem 1999. godine okupili oko kampanje *Glas 99*, pozivajući građane i građanke Hrvatske da izađu na izbore. Sjećate se, to su bili oni prijelomni izbori koji su okončali eru tvrdog nacionalizma u Hrvatskoj i otvorili mogućnost za zdraviju i šarolikiju Hrvatsku. *Fade In* je u javni prostor u Hrvatskoj pionirski unio neke važne teme koje do tad nisu bile prisutne, primjerice - prava seksualnih manjina, nasilje nad ženama, održivi razvoj. Aktivno smo pratili civilno društvo te, na neki način, podizali njegovu vidljivost na javnoj televiziji i legitimirali njegove teme. Od 2000. godine pa do danas, aktivno proizvodimo za *HTV*, a tijekom tih 13 godina čak smo tri puta osvojili nagradu za najbolju produkciju u Hrvatskoj. Iako smo percipirani kao lijevo orijentirani, naš je rad prepoznao i *Glas Koncila* koji nam je uručio *Zlatnu uljanicu* za promicanje etičkih vrijednosti na filmu. Naš najpoznatiji proizvod jest dokumentarni serijal za mlade *Direkt* koji sad broji već preko 150 epizoda. *Direkt* je potpuno razbucao dotadašnju percepciju mladih u Hrvatskoj, ali i unio novu estetiku u dokumentarnu produkciju općenito. *Fade In*, samo ime kaže, izvlači iz mraka i čini vidljivima, ne samo teme već i mlade autore koji su još neafirmirani. Poput svojevrsne platforme za razvoj mladih autora, *Fade In* je među svojim autorskim imenima imao i neke od bitnijih autora danas - poput Gorana Devića ili Nebojše Slijepčevića.

Miroslav MINIC

Za priču o Nenadu Vižinu saznala sam tek 2003. godine. Sasvim slučajno. Za mene je bilo iznenađujuće saznanje da je on stradao na tom istom prostoru hotela *Continental* koje je odgojilo generacije „drugih i drugačijih” u mom gradu

Punoljetstvo genocida

**NJE MALI POSAO POBITI
OSAM HILJADA LJUDI:**

*Radovan Karadžić i Ratko
Mladić u Haškoj sudnici*

Vreme brzo prolazi, ali ne i nama; svi smo svedoci – u ovom ropcu može da se preživljava jako dugo. Trgnuti se iz tog grča znači prestati živeti u negiranju istine o našoj zajedničkoj zločinačkoj prošlosti. Prošlo je 18 godina od genocida u Srebrenici, i nije prošao ni jedan jedini dan

Uvreme genocida u Srebrenici bio sam isuviše mali (imao sam deset godina) da bih mogao da razumem patnju i užas koji su se dešavali svega nekoliko stotina kilometara od mesta u kome sam živio. Podatak koji me i danas zaprepasti – Srebrenica je od Beograda udaljena tek 210 kilometara. Međutim to me, kao ni druge pripadnike moje generacije, ne oslobađa odgovornosti da koliko je to u mojoj moći utičem na otkrivanje istine o tom stravičnom pokolju. Zapravo, mislim da je to obaveza svakoga ko bilo kojim povodom zauzima makar i delić javnog prostora. To je naš dug prema žrtvama: odricanje podrške politici koju su generacije naših očeva podržavali i izražavanje postidečnosti i saučešća preživelim. Ove godine, 408 novoidentifikovanih tela biće pokopano u Potočarima. Time će se broj sahranjenih žrtava genocida

povećati na 6.139. Još oko 1.000 tela čeka na obradu; genocid se još nije završio. Koliko o tome razgovaramo? Koliko nas se *to* tiče? Koliko o tome uopšte znamo?

Multimedijalni projekat Suade Kapić bi mogao da posluži kao polazna osnova za edukaciju o genocidu u Srebrenici. Traje jako dugo i mučno ga je gledati, najčešći su komentari koje sam čuo. Svaki put sam rekao da ne razumem tu vrstu primedbi, jer su besmislene i govore o nedostatku ljudskosti u nama. Tako valjda živi poštuju ubijene nedužne i tako se, između ostalog, suočavaju sa politikom države čiji su državljani, a koja je mučki poubijala toliko nevinih ljudi. *To* moramo znati; kad je Srebrenica u pitanju, ne bi trebalo da nam ništa bude teško, ako se smatramo ljudskim bićima. Pred Srebrenicom ne sme da nas uhvati tipična srpska

mrzovolja, ako mislimo da smo bolji od onih koji su za genocid i njegovo negiranje odgovorni.

U srpskim medijima nije obeležen 6. jul, dan kada su snage bosanskih Srba otpočele napad na Srebrenicu, ili kako su oni to zvali *OSVAJANJE SREBRENICE*, koje će kulminirati genocidom koji je trajao desetak dana. Pripremiti i izvršiti genocid, to je komplikovan i težak posao koji zahteva ozbiljnu organizaciju, predanost i mnogo vremena. Srbi su međutim pokazali kako je moguće u svega desetak dana poubijati i zakopati više od 8.000 ljudi.

Srpske medije i ove godine kada (i njihovom zaslugom) negiranje genocida u Srebrenici puni 18 godina i dobija pravo glasa, ne zanima istina o tom, kako genocidu tepaju, *STRAŠNOM ZLOČINU*. Oni, naprotiv, rade sve što je u njihovoj moći

SRĐAN ALEKSIĆ I MI

U Crnoj Gori se uglavnom svi ponašaju kao da ondašnja crnogorska vlast jedinstvenog DPS-a nije imala nikakve veze sa sudbinom Srebrenice 1995. godine. Nekadašnje antiratne stranke, SDP i LP, kao i BS i ostale stranke manjina u vlasti su sa Đukanovićevim DPS-om. Nijedan sudski proces za ratne zločine u Crnoj Gori nije završen osuđujućom presudom. To se odnosi i na slučaj deportacija BiH izbjeglica, gdje je nalogodavna odgovornost državnog vrha na čelu sa ondašnjim premijerom Milom Đukanovićem bila najočiglednija.

Povodom Dana sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici u Podgorici je otvorena ulica posvećena Srđanu Aleksiću, mladiću iz Trebinja koji je stradao u januaru 1993. godine braneći komšiju Bošnjaka.

Nesporno je da je Srđan zaslužio da svaki grad na ovom svijetu ima ulicu koja će nositi njegovo ime. Drugo je pitanje - odakle crnogorskoj vlasti, ogrezloj u zločinima i pljački, pravo da se na bilo koji način kiti imenom moralnog viteza koji je bio sve što ona nije.

R. M.

**HEROJ KOJEG
TREBA ZASLUŽITI:**
Srđan Aleksić

da nastave kampanju zataškavanja i negiranja. To je razumljivo: u domaćim medijima radi ogroman broj ljudi koji već godinama ovaj masakr relativizuje i time zataškava odgovornost i učešće srpskog državnog rukovodstva; to u našoj kulturi spada u izražavanje nacionalnog ponosa. Neki su to radili i rade iz čistog interesa, drugi zbog slabog ili nikakvog obrazovanja, treći zbog povezanosti sa bivšim i sadašnjim

vlastima koji im diktiraju stavove; razlozi su brojni. Kao i kada je u pitanju opsada Sarajeva i nepregledni niz ratnih zločina u regionu, od Vukovara preko Prijedora do poslednjeg etnički očišćenog sela na Kosovu.

Demokrati i njihovi politički saradnici su tokom svoje vladavine učinili mnogo na negiranje genocida i ratnih zločina. U ovom poslu koji zahteva kontinuirani rad isticali su se

i po odlasku sa vlasti; setimo se samo ponovljenog negiranja genocida u Srebrenici od strane Borisa Tadića na HRT-u. Oni nisu hteli da čuju čak ni za to da 11. jul u Srbiji postane Dan sjećanja na žrtve genocida, kao što je to danas slučaj u svim zemljama Evropske unije. Od aktuelnih vlasti teško da možemo očekivati da urade ono što je trebalo da urade *NAŠI*, posebno jer su ključne ličnosti koje bi o tome danas mogle da odlučuju bile nosioci politike koja je izvršila genocid – jedan je bio portparol politike koja je genocid pomagala, a drugi se isticao u huškanju na rat i širenju antimuslimanske, šešeljevske propagande. Međutim, to nas ne oslobađa obaveze da od njih to zahtevamo, iako se čini da su od insistiranja na donošenju odluke da se 11. jul proglasi Danom sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici izgleda odustali svi. Od toga ne smemo da odustanemo ako ikada mislimo ili se nadamo da ćemo postati normalno, civilizovano društvo.

Ko ne razume da su genocid i ratni zločini, uz njihovo višegodišnje negiranje, izvor svakog pojedinačnog problema sa kojim se danas kao društvo suočavamo, ne razume ništa. Zašto se toliko govori o povratku u devedesete, kada je taj povratak nemoguć, jer se odande nismo pomerili ni korak. Siromaštvo, nezaposlenost, polupismenost, homofobija, ksenofobija, zaostalost, fašizam mladih, fašizam starih – sve su to posledice jedne iste politike koje se nikada nismo odrekli. Da je drugačije, upis u srednje škole malih maturanata bi se odlučivao na testu koji sadrži i seriju pitanja o genocidu u Srebrenici. Da je drugačije, ne bi bilo moguće da *NAŠI* prave koaliciju sa ravnogorskim pokretom, kalkulantki čute o genocidu, podržavaju uništavanje obrazovanja i pravosuđa, promovišu modele ponašanja i života nepojamno drugačije od onoga što savremen svet smatra civilizovanim. Da je drugačije, ne bi bilo moguće da istaknute ličnosti iz *ONOG* vremena danas ponovo vode državu.

Možemo proglasiti kraj velikosrpskog nacionalizma u

JEZIVE BROJKE

U Potočarima kod Srebrenice u četvrtak, 11. jula, pokopani su ostaci još 409 identifikovanih žrtava. Do sada je sahranjeno 5.657 osoba. Prema sudskim presudama, u julu 1995. godine u Srebrenici je ubijeno više od 7.000 muškaraca i dječaka bošnjačke nacionalnosti.

Pred Haškim sudom do sada je pravosnažno osuđeno sedam osoba.

Najveća kazna pred ovim sudom izrečena je Radislavu Krstiću, bivšem zamjeniku komandanta Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske. On je osuđen na 35 godina zatvora.

Pred Sudom BiH do sada je pravosnažno osuđeno 20 osoba, na ukupno 435 godina zatvora. Ovaj sud je izrekao kaznu i Miloradu Trbiću, nekadašnjem načelniku za bezbjednost Zvorničke brigade VRS-a. Trbić je osuđen na 30 godina zatvora i prva je osoba koja je pravosnažno osuđena za genocid.

Krivicu za zločine u Srebrenici dosad je priznalo osam osoba. Prvi je krivicu priznao Dražen Erdemović, bivši pripadnik Desetog diverzantskog odreda VRS-a, koji je u Haškom tribunalu osuđen na pet godina zatvora zbog strijeljanja Srebreničana na Vojnoj ekonomiji Branjevo (opština Zvornik).

Ove godine su pred Sudom BiH, na ukupno 112 godina zatvora, osuđena još četvorica pripadnika Desetog diverzantskog odreda koji su zajedno sa Erdemovićem strijeljali Srebreničane na Branjevu.

Pred Haškim tribunalom još devet osoba koje su optužene za zločine u Srebrenici čeka okončanje sudskih postupaka. Među njima su i Radovan Karadžić, bivši predsjednik Republike Srpske, te Ratko Mladić, bivši komandant Glavnog štaba VRS-a, koji su optuženi za genocid u Srebrenici.

I pred Sudom BiH je takođe devet osoba koje su optužene za genocid i druge zločine počinjene u Srebrenici a čiji postupci nisu okončani, prenosi BIRN - Justice Report.

Obilježavanju godišnjice zločina u Srebrenici prisustvovalo je oko 50 hiljada ljudi. Evropske zemlje 11. jul obilježavaju kao Dan sjećanja na genocid, u skladu sa odlukom Evropskog parlamenta.

R. M.

relevantnim političkim partijama, iako se dosta dobro držao svih ovih godina, od miniranja celovite Bosne i Hercegovine, preko predloga podele Kosova do balvana na Jarinju. Međutim, suština velikosrpskog nacionalizma ostala je u glavama i kulturi svakodnevnog života. Primera za ovo ima bezbroj, lako ih je u nedogled nabrajati, a poslednji u nizu je koncert Svetlane Ražnatović pred preko 100.000 ljudi koji kao jedan pevaju balade ratnom zločincu. Tog demona još nismo proterali iz sebe i ne smemo se opušitati. On divlja svakim našim postupkom, iako toga kao i drugi zaposednuti ljudi nismo svesni. Jedino nam približavanje EU može pomoći da u tom teškom procesu proterivanja zla iz sebe uspemo.

Problem je samo što moramo sami da ga otpočnemo. Zato je od velike važnosti da se pregovori sa EU uspešno nastave, ali je od još veće važnosti da konačno uradimo ono što nikada nismo umeli – da *SAMI* krenemo u procese koji bi očistili glave od laži i provocirali saosećanje, osećaj stida, krivice i odgovornosti, svakome po zasluži. Jedino tako se možemo nadati boljoj budućnosti, ako za nju već sada nije kasno uzimajući u obzir

stavove naše dece, roditelja, nas samih, naš način života, odnos države i odgovornih pojedinaca prema užasima počinjenim u ime države u kojoj živimo. Vreme brzo prolazi, ali ne i nama; svi smo svedoci – u ovom ropcu može da se preživljava jako dugo. Trgnuti se iz tog grča znači prestati živeti u negiranju istine o našoj zajedničkoj zločinačkoj prošlosti. Prošlo je 18 godina od genocida u Srebrenici, i nije prošao ni jedan jedini dan.

Miloš Ćirić
(Peščanik)

SJEĆANJE I OPOMENA: Potočare, 11. jula. 2013.

Za početak ove priče današnjeg osvjetljavanja starih i odbačenih stvari, nudim detalj iz Luče mikrokozma: *Zadatak je sm'ješni ljudska sudba, ljudski život snoviđenje strano!* (Posveta, 3) Petar II Petrović Njegoš.

Nekome je metafora luče: svjetlost, zalaganje smole ili štapin brzog gorenja... meni isključivo znači i govori kroz stih i promisao Njegoševog spjeva. Svjetlost da osvjetljava, grije ili razotkriva, za neke drugačije duše znači: skulptura, priča preko svjetlosnog fluksa... naprosto može da „govori“ kroz umjetnost. I opet se vraćam dualizmu dobra i zla, metafizici, filosofiji života, književnosti i istoriji umjetnosti. Prelamam se zajedno sa svjetlosnim tijelima, koje, gle čuda, prepričavaju našu zbilju, ovaj vijek prepun nekih drugačijih muka, nereda, socijale... bijesa. Ovu proklamaciju izazvaše lampe - asemblaži, od najnevjerovatnijih stvari sa smeća. Da ne povjeruješ koliko domaći kontejner može „roditi“ potencijalnih predmeta od velike upotrebne i umjetničke vrijednosti! Samo treba znati videti!

Da bi ovladao tehnikom virenja u/ili pored kontejnera, moraš biti „operisan“ od blama. To znači da onako, bez pardona, prideš kanti, smeću usred bijela dana, po sred pjace i da ugledanu kontejnersku stvar - zgrabiš i pod mišku (u najboljem slučaju autom) odvučeš do doma. Nekad budu ulaštene i nove te „smećarske stvarčice“. Ljudi prodaju stanove, kuće, vikendice... drugi ih kupuju, a viška elemenata na pretek. Tako da nije obavezno i da se podrazumijeva da je sve sa smeća fuj! Izenadio bi se vunanim ćilimima od sto cikliona uboda u jedinici od jednog santimetra, komodama, drvenim

Rad Dimitrija Popovića

LUČA ZA LJEPŠI TEN

I umjesto da čuvamo sebe, drugog i svijet u kojem egzistiramo, mi žvaćemo svoju zbilju, svjetlost i tamu, recikliramo dušu zarad sitnih i gmaznih interesa... živimo nečije tuđe sjutra

POMAŽE:

- za paljenje vatre
- za rasvjetu
- kao metafora
- za ljepši ten

stolicama za ljuljanje... ma sve u izvrsnoj kondiciji! Često se mogu naći vreće sa skoro pa novim crevljama, „trinitroni“, bojleri, mašine... i još sto drugih čudesa.

Korak broj dva je da se ne utrkuješ sa skupljačima sekundarnih sirovina. To je mrtva trka, zato unaprijed budi pametan i odustani. Posebnu pažnju obrati kad su u pitanju svjetiljke, staklo, lusteri i ostala očuvana garda retro mobilijara. Ako im udahneš duh, ako ti zasijaju... znaj da ćeš biti nagrađen na svim svjetovima. Ne samo što ćeš učiniti ljepotu i užitek za porodični spjev, već će se ondašnje vrijeme vremeplovom vratiti na stanicu s koje je odavno sišao kao dotrajali putnik. I ne radi se o nostalgiji, već govorim o luči kao što je u svoje pero Njegoš pjevao - tumačio ljudsku sudbinu kao snoviđenje strašno – kao

strašni san.

Postavlja se pitanje čemu odnos sažaljenja i sumnje nad sudbinom ljudi, ako ne zbog toga što su kao božanski projekti bili u raju, da bi svojevolumno zlim ljudskim usudom prekršili jednu jedinu zabranu, da ne jedu plodove drveta spoznaje. Carstvo slobode trampiše za „carstvo nužnosti“.

I umjesto da čuvamo sebe, drugog i svijet u kojem egzistiramo, mi žvaćemo svoju zbilju, svjetlost i tamu, recikliramo dušu zarad sitnih i gmaznih interesa... živimo nečije tuđe sjutra. Jer ako ne dijelimo, ako ne podijelimo, i ne postojimo. Sintagmu „za sebe i po sebi“ ni markizam nije znao objasniti bez

kontemplacija i glavobolje. Trčanje za više, bolje, skuplje je gramzivost koja ljude pretvara u prave pravcate kontejnere, slika je svijeta u kojem sačekujemo jutro.

(Iz vini, ali te moram vratiti na početak: „U čovjeka iskra bespredjelnog, uma tvoga ogleda se sv'jetla, kâ svod jedan od tvoje palate, što s'ogleda u pučinu našu;“)

Preporuka za luč: Da bi ten došao do sjaja i blistavila, potrebno je drvetom od bora ili smreke naložiti oganj. Ogrjev i mušć kao s onoga svijeta načinjeće film od sjećanja, koža će prepoznati šifru, a lice će „progledati“ u vrijeme odakle svi potičemo. To što nejasno vidimo, osjećamo i naslućujemo ovo o čemu ti drvim skoro čitav sat, ne znači da smo luckasti. To samo znači da smo još živi i zdravi i da nam nedostaje svjetlosti (čitaj čojstva)!

Smeće odlazi s pažnjom, a moždani otpad recikliraj svakodnevno i neselektivno. Ugledaš li se sa licem sjajnijim od prethodnih dana, na dobrom si putu da pretekneš do sljedećeg koraka... do svoje luče i plemenitosti.

Marija ČOLPA

KAMERA

Nebojša
RADOVIĆ

Crna Gora je pravi raj za ljubitelje fotografije. Brojni ostaci nekadašnjih građevina, pa i cijelih naselja izgrađenih tik uz rijeke i izvore neiscrpna su inspiracija majstora fotografije.

Etiketiranje i laureati

U laureatstvu crnogorskom, zavist je česta do granica neukusa. Skoro svi akteri novoiznjedrene „afere laureat” u međusobnim otužnim optužbama, koje se graniče sa primitivizmom, bagatelišu čak i ono naravoučenije - ko na zvijezde pljuje na obraz mu pada ...

Potpisnik ovih prosto iznuđenih redaka zarad stišavanja uzavrelih strasti svih aktera „afere laureat” i, kao priručno naravoučenije, predočava intelektualnoj javnosti dio intime velikog srpskog pisca Miloša Crnjanskog, kada za sebe iskreno i samouvjereno reče: „Ne bih mogao da priznam, nikad, da je moj roman, drugi, pa ni iza romana mog starog prijatelja, Ive Andrića, nobelovca, ne bih to priznao čak, nijednom,

među našim književnicima, mojim savremenikima, mislim samo da ovakve rang-liste književnika nemaju smisla, jer su, skoro, uvijek, lične. Zadovoljan sam svojim djelom i to mi je najveća nagrada“.

Danas na 200-godišnjicu Njegoševog rođenja valja pomenuti i ovo. U tradicionalnoj ljetnjoj anketi „Politike - šta je za vas bio događaj sezone”, Crnjanski odgovara: „Mnogo me je obradovao Njegošev mauzolej. Da jedan narod digne svoga pjesnika na najvišu stijenu i da mu napravi jedan takav mauzolej, toga nema u svijetu. To je vanredno lijepo za Crnu Goru i za sve nas. To mi se jako dopalo“.

No, neponovljivi Crnjanski univerzalnog i kosmoplitskog duha, za ovako nešto „imperativno” izgovoreno i posebno iskreno i potpuno samouvjereno, itekako je imao urođenu literarnu crtu - podlogu koju niko živi

ne može dovesti u pitanje. Sebi je komotno mogao da priušti ovakav luksuz (samom sebi prilijepi samozasluženu prestižno nadmoćnu etikaciju, pritom ne omalovažavajući nikoga...). No, jedan je Crnjanski a (pre)više ocrnjenih literata ovovremenih, a koji nemaju baš literarnog štofa za pravljenje svečanog laureatskog odijela s provjerenom etiketom velikog stvaralaštva. To je tako, pa laureati Trinaestojulske nagrade (iz oblasti književnosti) i oponenti i im nek se vide... sami sa sobom, čekajući se, zatočenici sopstvenoga ega,

lovci na literarne nagrade, sve će to Žiri pozlatiti. U krajnjem.

Sve u svemu, laureat je kao kap u moru kojeg žiri propusti. To je čitava filozofija. Kako preživljavati sve ovo s literaturom laureata!

No, kakva vlast takav mu i žiri, kakav žiri takvi mu i laureati.

Ivan Asanović
(elektronskom poštom)

Rudo - institucija za poštovanje

Obraćam Vam se kao vjerni čitalac *Monitora* i poštovalac njenog veličanstva ISTINE. U članku *Poslovi za privilegovane* pominje se firma za ortopedsku pomagala *Rudo* i njen direktor Aleksandar Miranović. Nisam advokat te firme, ali ću otvorenog srca reći da ta firma nama osobama sa invaliditetom izlazi u susret više nego bilo koja druga institucija u državi.

Prije godinu dana došao sam u *Rudo* da zamijenim stara kolica, a gospodin Miranović, koga sam tada prvi put sreo, reče da je sramota da nekadašnji profesionalni bokser koji je prvi boksovao pod crnogorskom zastavom i u karijeri izlazio u ring sa današnjim svjetskim prvakom Vladimirom Kličkom, provodi vrijeme u tako neuslovnim kolicima i *Rudo* mi je donirao najskuplja Otto Bock kolica.

Nijesam jedini koji ima pozitivna iskustva sa firmom *Rudo*, pa sam se pitao kako preostaje za plate zaposlenima kad gospodin Miranović osobama slabijeg imovinskog stanja poklanja toliko rekvizita. Kad god sam u Podgorici, svratim do njihove centrale, jer u Crnoj Gori nijesam naišao na toliko pozitivne energije, osmijeha i želje da se udovolji konzumentima njihovih usluga. *Rudo* je institucija za visoko poštovanje i prijeko je potrebna osobama sa invaliditetom.

Zoran Vujičić,
bivši profesionalni bokser
iz Nikšića

PRETPLATA * PRETPLATA * PRETPLATA

Uplatu izvršiti u korist računa:
Crnogorska komercijalna banka
A.D. Podgorica
Swift Code: CKBCMEPG
Acc.No. 400876851700 EUR
IBAN: ME2551000000000283959

Intermediary bank:
COMMERZBANK AG FRANKFURT/MAIN GERMANY
SWIFT CODE: COBADEFF

za "Monitor" D.O.O. Podgorica, 02373190
Kopiju uplate obavezno poslati na fax:
+382 81 231-944 i 231-955, ili na adresu:
81000 Podgorica, ul. bulevar revolucije br.7

Manastirska 3, 85340 HERCEG-NOVI
Tel/fax: 031 344 244
E-mail: radio.delfin@t-com.me
www.radiodelfin.me

Manastirska 3, 85340 HERCEG-NOVI
Tel/fax: 031 344 244 E-mail: radio.delfin@t-com.me
www.radiodelfin.me

Ljudski podvizi u opasnom vremenu

Knjigom Svetlane Broz Dobri ljudi u vremenu zla zadat je udarac mainstreamu prema kojem nije bilo mjesta za dobre ljude u ratu. Monitor će u nekoliko nastavaka objaviti priče o moralnim gigantima, koji su se nesebično žrtvovali pomažući druge i drugačije

i svijeta, sačuvali su kosmopolitski i olimpijski duh Sarajeva.

Sve vrijeme stradanja branili su smisao zajedničkog života svih dobrih ljudi u svom gradu.

Nedeljko Neđo Galić

Nedeljko Neđo Galić rođen je 1949. u Ljubuškom. Bavio se fotografijom, svirao gitaru, bio strastveni radioamater, pisao poeziju... Umro je 17. oktobra 2010. u Ljubuškom.

Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost dodijeljena mu je posthumno, zato što je, rizikujući svakodnevno sopstveni život, iskazivao građansku hrabrost od avgusta 1993. godine, tako što je gledajući progone i nepravdu koji su činjeni pripadnicima drugih etno-nacionalnih grupa u Ljubuškom, glasno i javno pobunio

NVO GARIWO prošle godine, peti put zaredom, organizovao je u Sarajevu svečanu akademiju povodom dodjele Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost i za afirmaciju građanske hrabrosti. Bio je to mali jubilej velikih, ljudskih podviga.

Akademija je održana 6. aprila, na dan početka opsade grada Sarajeva prije dvadeset godina, čijim je građanima i dodijeljena za 2012. Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost, koju su iskazivali živeći i umirući u opkoljenom gradu skoro četiri godine.

Akademiji su prisustvovali mladi ljudi, srednjoškolci i studenti iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije, njih 1200.

Individualne nagrade za građansku hrabrost dodijeljene su **Nedeljku Neđi Galiću** – posthumno, **Matiji Steviću** i **Budimiru Budi Koprivici**. Nagrada Duško Kondor za afirmaciju građanske hrabrosti dodijeljena je **Viktoru Ivančiću**.

Građani Sarajeva

Građanima Sarajeva koji su živjeli, bili ranjeni, ubijeni i umrli u Sarajevu za vrijeme opsade grada od 6. aprila

1992. do 29. februara 1996. dodijeljena je kolektivna Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost, jer su svakodnevno u periodu od 1.425 dana iskazivali svoju građansku hrabrost tako što su po cijenu najvećeg odricanja i žrtvovanja sačuvali svoje, a samim tim i dostojanstvo svog grada. U vremenu kada su doživljavali najveći užas i patnju, sačuvali su ponos i kreativnost.

Uz svakodnevno izlaganje smrtnoj opasnosti, naočigled indiferentne Evrope

*GRAĐANI SAČUVALI I SVOJE I DOSTOJANSTVO
SVOG GRADA: Sarajevo iz ratnog vremena*

riječima: „Ljudi, ovo je ludost, ovo je zločin, ovo ne možete raditi!“

Saznavši da je jedini spas iz logora Heliodrom za njegove sugrađane bio poziv iz inostranstva, koji većina nije mogla dobiti, uporno je pravio falsifikovane pozive, te ih je na taj način oslobađao zatočeništva, čime je spasio najmanje 1.000 ljudi iz logora, a mnoge od njih i smrti.

Većini oslobođenih logoraša pomagao je u pribavljanju ostalih dokumenata, jer su u roku od 48 sati od oslobađanja iz logora morali napustiti teritoriju BiH.

Kada su posljednji pripadnici progonjene etničke grupe napustili Ljubuški, odlučio je da sa suprugom i troje maloljetne djece napusti Ljubuški i odseli se u inostranstvo, uz komentar: „Ja više ne bih mogao dignuti glavu od stida ako sad ostanem. Ne želim ostati sa fašistima koji žele čistu naciju. Neka oni ostanu, neka žive sami, čisti.“

Otišao je u Prag sa porodicom i tamo je odbio prijedlog da se prijavi kao izbjeglica radi humanitarne pomoći, riječima: „Ne, ja nisam izbjeglica, ja sam otišao dobrovoljno, mene niko nije protjerao.“

Nakon potpisivanja Vašingtonskog sporazuma odlučio se sa porodicom vratiti u Ljubuški gdje je do posljednjeg dana života ostao dosljedan sebi i svojim moralnim principima, izrazivši želju da bude sahranjen na groblju Sutina u Mostaru, gdje će biti među svojim susjedima. Nije želio ni mrtav počivati u istom groblju sa onima koji su protjerivali njegove sugrađane.

Matija Stević

Matija Stević je rođen 1922. godine u selu Pukiš, kod Brčkog.

Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost dodijeljena mu je zato što je od aprila 1992. godine u Pukišu i Brčkom štitio progonjene po vjerskoj ili nacionalnoj osnovi, pružajući im utočište, sakrivajući ih i hraneći. Godine 1992. spasio je pun autobus žena i djece sigurne smrti i omogućio im da stignu na mjesto razmjene i budu uspješno razmijenjeni. U proljeće 1993. godine spasio je od silovanja ženu i djevojčicu na Đinovića

njivama, kod Čelića.

U cilju sprečavanja zločina i kriminalnih radnji napisao je Pravila ponašanja vojske u ratnim uslovima u skladu sa Ženevskim konvencijama i predao ih nadležnom oficiru Vojske Republike Srpske zahtijevajući da se poštuju.

Nakon rata pokrenuo je inicijativu da se javno objavi njegovo „izvinjenje muslimanskom narodu opštine Brčko, koji je na ovom području najviše stradao u posljednjem ratu 1992 – 1995. godine. To činim kao Srbin, građanin ovog grada koji sam, od kad znam za sebe, poštovao kako pripadnike svog naroda, tako i sugrađane Muslimane i Hrvate i druge ljude... Ljude nikada nisam cijenio po vjeri, naciji i boji kože, već po karakteru i moralu. Naša sudbina je da živimo zajedno, kako se ovdje, na ovim prostorima, vijekovima radilo.“

Budimir Budo Koprivica

Budimir Budo Koprivica rođen je 28. avgusta 1935. u Mostaru. Modni je dizajner u penziji, živi u Mostaru.

Nagrada Duško Kondor za građansku hrabrost dodjeljuje se Budimiru Budi Koprivici zato što je od aprila 1992. godine, izlažući se smrtnim opasnostima, u Mostaru, na Carini, spašavao progonjene po vjerskoj i nacionalnoj osnovi, kao i njihovu imovinu od pljački i uništavanja.

Po cijenu izvođenja pred puščane cijevi radi strijeljanja, branio je i sačuvao vrijednu imovinu svojih komšija.

U aprilu 1992. godine spasio je od silovanja dvije sugrađanke, majku i kćerku.

Ustupio je svoju vikendicu u Dalmaciji ugroženim ženama i djeci iz svoje ulice u Mostaru.

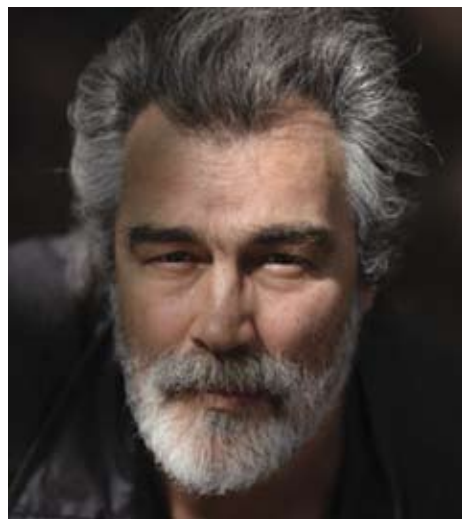
Odmah nakon rata bio je jedan od prvih povratnika, kako bi i sopstvenim primjerom podstakao ubrzanje i omasovljenje povratka u Mostar.

Viktor Ivančić

Viktor Ivančić, ugledni hrvatski novinar i pisac, rođen je 8. oktobra 1960. godine u Sarajevu, a živi i radi u Splitu.

Bio je jedan od osnivača i glavni urednik kulturnog splitskog nedjeljnika Feral Tribune. Spada među najznačajnije hrvatske intelektualce, a važi za sinonim novinarskog profesionalizma, hrabrosti i visoke moralne odgovornosti. Autor je jedanaest knjiga i velikog broja novinskih članaka.

Nagrada Duško Kondor za afirmaciju građanske hrabrosti dodijeljena mu je zato što je afirmisao građansku hrabrost u periodu od kraja osamdesetih godina dvadesetog vijeka do danas tako što je svjestan razorne moći tadašnje političke ideologije u Hrvatskoj, postao suosnivač satiričko-političkog nedjeljnika Feral Tribune, u cilju

ISTINU IZNOSIO I U NAJOPASNIJIM VREMENIMA: Viktor Ivančić

objektivnog, nepristranog i nezavisnog informisanja građana Hrvatske.

Napisao je i objavio impresivan broj članaka i kolumni, u kojima je bez obzira na teške posljedice, razotkrivao, imenovao i osvjetljavao različite negativne fenomene u društveno-političkom miljeu Hrvatske i SFRJ.

Posljednje dvadeset tri godine rada posvetio je predanoj afirmaciji građanske hrabrosti kroz sopstveni primjer novinara koji ne odustaje od iznošenja istine u najopasnijim vremenima, u kojima nosioci politike zla ne prezaju ni od zastrašivanja, bacanja bombi na redakciju i vođenja sudskih procesa protiv novinara.

Priradio: Amer Tikveša
(Nastavlja se)

Kažite nam više o radovima koje ste odabrali da izložite i samom konceptu izložbe?

Koncept izložbe sadrži 19 grafika, rađenih u tehnici duboke štampe. Instalacija sadrži male grafike, rađene u kombinovanoj tehnici i iste sam povezala najlonskim koncem. Da bih ostvarila svoju zamisao, pored klasičnih grafičkih tehnika, uključila sam druge medije, koji su mi omogućili da realizujem i upotpunim koncepciju svog rada: fotografiju i glinu.

Grafike su proistekle iz serije crteža. Moje interesovanje oduvijek je bilo vezano za čovjeka, pa se, samim tim, vremenom definisala misao o sigurnosti pokreta.

Fotografija, kao drugi medij mi je omogućila da dovedem u prvi plan, u žarište vizuelnog – pojavu u periferiji. Sam taj način proizvodnje snimka me je opčinio, jer ona pruža prostor za bilježenje spoljne dimenzije ili možda, dimenzije unutrašnje slike svakog od nas.

Oduvijek sam bila opčinjena materijom gline. Svjesna njene dugovječnosti i trajnosti, ali u isto vrijeme spoznaje o njenoj lomljivosti i krтости, lagano sam oblikovala male figure, izložila ih prirodnim i slučajnim uticajima pri čemu dolazi do njihovog pucanja i raspadanja.

Bavite se suštinskom vezom čovjeka i prirode – podsvjesnog i stvarnog. Koliko kroz rad analizirate sebe i svoj svijet?

Trenutak naše svjesne spoznaje je prošlost, sadašnjost i budućnost, što je u isto vrijeme i prostor koji svakim svojim pokretom stvaramo i oplemenjujemo. Kroz crtež predstavljam figuru, koja se može konstantno posmatrati, osjećati. Nastojim nadvisiti prostor, kontrolisati pokretom i tako bih manipulirala sa njim da bih ga na kraju prisvojila i prihvatila kao dio mene.

U fokusu vašeg interesovanja je čovjek i njegov slobodan duh. Koje su još teme koje vas okupiraju?

Kroz moje dosadašnje stvaranje i izučavanje nastojaću da se intenzivno bavim problemom odnosa između prostora realno - imaginarnog. Posežući sve dublje, sa željom spoznavanja

MARIJA KAPA

Prva samostalna multimedijalna izložba Pokret Marije Kape otvorena je nedavno u Umjetničkom paviljonu. Marija Kapa je rođena 1988. godine. Završila je Fakultet likovnih umjetnosti na Cetinju, postdiplomske-specijalističke studije, smjer Interdisciplinarna grafika, klasa Anke Burić, 2011. godine i postdiplomske studije na istom fakultetu 2012. godine. Član je ULUCG od 2012. godine. Dobitnica je više nagrada, a učestvovala je na brojnim kolektivnim izložbama i umjetničkim radionicama.

dubokih i dalekih daljina univerzuma, jer naša egzistencija nam omogućava shvatanje samo lakše dostupnih djelića beskrajno velikog neizmjerljivog.

Šta je najvažnije da umjetnik posjeduje kako bi opstao i izgradio svoju poetiku?

Da bi umjetnik postao i opstao, mora ozbiljno i iskreno da pristupi svom radu i samim tim, u zavisnosti od svog senzibiliteta, da izgradi svoj likovni izraz koji će se prepoznati i upamtiti.

Koje umjetnike posebno volite i da li je neki posebno uticao na vas?

U toku studija najviše me je fascinirao Vasilij Kandinski, koji je sa drugim umjetnicima osnovao grupu *Plavi jahač*. Plava boja, koja se provlačila kroz njegova djela, je značajno uticala na mene, jer smatram da ta *Nebesko plava* je sačinjena od prozornosti, od nagomilane praznine, praznine vazduha, vode, kristala. Iako je hladna,

ona je u svojoj apsolutnoj vrijednosti najčistija i najiskrenija. U njenom naizmjeničnom kretanju Kandinski vidi istovremeno „udaljavanje od čovjeka i kretanje usmjereno prema njegovom vlastitom centru, koje čovjeka ipak privlači beskonačnosti i budi u njemu želju za čistotom i žed za natprirodnim“.

Koliko je na vaš senzibilitet i umjetnički izraz uticao život i studiranje na Cetinju?

Odrasla sam i školovala se na Cetinju. Cetinje i njegov miris lipa je uticalo na mene i moj likovni senzibilitet, koji je praćen lirskim segmentima. Na Cetinju, koje se smatra duhovnim i kulturno-umjetničkim centrom države, smatram da umjetnost nije zastupljena niti proučavana onoliko koliko bi trebalo. Teško je uzdići se i izboriti za svoje mjesto.

Miroslav MINIC